

Meetjeslandse Toponiemen tot 1600

bijgeezant door
Achiel De Vos en Luc Stockman
aangevuld en verklaard door
lic. Paul Van de Woestijne en dr. Magda Devos

Deel IV

De Keuren van Eeklo-Lembeke en Kaprijke

Band 2

LEMBEKE

ISBN: 978-90-8139-3133

EAN: 9789081393133

Wettelijk Depot: D/2010/6156/1

© 2010

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande toestemming van de Stichting Achiël De Vos.

WOORD VOORAF

Dit boekje over de Lembeekse plaatsnamen is het veertiende in de reeks *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600*, uitgegeven door de Stichting Achiël De Vos. Het is tevens het tweede van deel IV: *De Keuren van Eeklo-Lembeke en Kaprijke*, en vormt een logisch vervolg op Band 1. Eeklo, verschenen in 1994. Eeklo en Lembeke hoorden immers tot 1626 samen en hebben als burens ook wat toponiemen gemeen.

Ook nu hebben we gebruik gemaakt van het materiaal dat wijlen Achiël De Vos en Luc Stockman gedurende jaren in diverse archieven verzamelden, ongeveer 600 Lembeekse plaatsnamen van 1240 tot omstreeks 1600. Die lijst hebben we aangevuld met nog een vijftigtal toponiemen uit diverse bronnen, vooral uit het Lembeekse Bunderboek van omstreeks 1625, die ons in grote mate in staat stelden een aantal oudere toponiemen te lokaliseren. Het was helaas niet mogelijk alle plaatsnamen te lokaliseren, omdat een kaart bij het Bunderboek ontbreekt en een reconstructie van zo'n kaart door vergelijking van de percelen met de Popp-kaart, zoals die voor Eeklo bestaat, nog niet gebeurd is.

In vroegere afleveringen van de reeks is er al meermaals op gewezen dat de godsdienststroevelen van het einde van de 16e eeuw een breuk teweegbrachten in het toponymisch bestand in het Meetjesland. Grote verwoestingen en ontvolking leidden ertoe dat vele toponiemen verloren gingen of door de nieuwe bewoners in het begin van de 17e eeuw niet meer begrepen werden.

Bij gebrek aan informatie uit historische bronnen blijven er nog veel wat vraagtekens rond de vroegste toponiemen, maar toch hebben een relatief grote vertrouwdeheid met het onderzoeksgebied en een brede kennis van de toponiemen in het Meetjesland ons in staat gesteld de meeste toponiemen te verklaren of er althans enkele mogelijke verklaringen voor te suggereren.

Tot slot danken wij allen die op de een of andere manier hebben bijgedragen tot de totstandkoming van deze monografie. Onze bijzondere dank gaat uit naar Geert Andries voor het aanmaken van de definitieve versie van de toponymische kaart die als bijlage bij het werk wordt meegegeven.

Paul Van de Woestijne en Magda Devos

INHOUD

Woord vooraf	3
Inhoud	5
Korte ontginnings- en landschapsgeschiedenis	7
Verklaring van de belangrijkste plaatsnamen	11
1 De naam Lembeke	11
2 Feodale structuren	11
3 Wijken en gehuchten	
3.1 Nog bestaande wijk- en gehuchtnamen	14
3.2 Verdwenen wijk-en gehuchtnamen	15
3.3 Verdwenen oriëntatiepunten	17
4 Landschappelijke complexen	18
5 Straatnamen	
5.1 Kernbestanddelen in straatnamen	22
5.2 Benoemingsmotieven voor straten	23
(a) naar de ligging, het begin- of eindpunt van het traject	23
(b) naar een eigenaar, een aangelande of een ander persoon	23
(c) naar het uitzicht	28
(d) naar de functie	28
(e) andere benoemingsmotieven	28
6 Gebouwen (hoeven, woningen en andere)	
6.1 Kernbestanddelen in hoevenamen	30
6.2 Benoemingsmotieven voor hoeven	31
(a) naar een eigenaar, een pachter of een gebruiker	31
(b) naar de ligging	32
6.3 Andere gebouwen	33
7 Terreinnamen	
7.0 Inleiding	34
7.1 Kernbestanddelen in terreinnamen	34
7.2 Benoemingsmotieven voor terreinnamen	39
7.2.1 Akker- en grasland	39
(a) naar een eigenaar, een pachter of een gebruiker	39
(b) naar de ligging	41
(c) naar de vorm	43
(d) naar de vroegere toestand of naar de wijze van ontginning	44
(e) naar de omheining of de begroeiing erop, errond of erbij	45

(f) naar het gewas dat erop geteeld werd	46
(g) naar een reliëfkenmerk	46
(h) naar het uitzicht, de bodemsoort of de bodemgesteldheid	47
(i) naar de functie of de bestemming	47
(j) naar de uitgestrektheid, of de (relatieve) grootte	48
(k) benoemingsmotief onzeker	48
7.2.2 Bossen	50
7.2.3 Onontgonnen grond	50
(a) enkelvoudige namen	50
(b) naar een eigenaar, een pachter of een aangelande	51
(c) naar de ligging	51
(d) naar de vorm	52
(e) andere benoemingsmotieven	52
8 Heuvels en hoogten	
8.1 Kernbestanddelen in hoogtenamen	53
8.2 Enkele hoogtenamen	53
9 Waternamen	
9.1 Kernbestanddelen in waternamen	54
9.2 Beken, grachten en afwateringssloten	55
9.3 Vijvers	57
9.4 Bruggen en voorden	57
10 Grenstekens en wegwijzers	
10.1 Grenstekens	58
10.2 Wegwijzers	58
Bibliografie	59
Kleine verklarende woordenlijst	65
Index	67
Glossarium	
Aanwijzingen	71
Gebruikte afkortingen	72
Lembeekse plaatsnamen	73
Overzicht Reeks Meetjeslandse Toponiemen tot 1600	105
Colofon	108
Losse kaart	

KORTE ONTGINNINGS- EN LANDSCHAPSGESCHIEDENIS

Het Meetjesland behoort bodemkundig tot de zandstreek. Geologisch maakt het deel uit van de Vlaamse Vallei, waar de oudste geologische lagen zich tot 30 meter onder het oppervlak bevinden. In de loop der tijden, we spreken hier van een periode van meer dan honderdduizend jaar, werd die vallei opgevuld met zandig sediment vanuit Midden- Vlaanderen. In de laatste fase van dit opvullingsproces (15 000 jaar geleden) ontstond de grote dekzandrug die zich uitstrekt van Stekene in het oosten tot Gistel in het westen (Verhoeve en Verbruggen 2006, 208). Op die zandrug liggen o.m. Zelzate, Ertvelde, Oosteeklo, Lembeke, Eeklo, Adegem en Maldegem, de rand ervan helt sterk in zuidelijke richting, maar slechts langzaam in noordelijke richting. Ten noorden van de grote dekzandrug ontstonden oost-west georiënteerde microruggen, zoals die waarop Assenede, Bassevelde en Kaprijke liggen, en verder noordelijk nog een zandrug waarop Boekhoute, Bentille en Sint-Laureins gelegen zijn. Tussen die microruggen ligt een lager gebied dat, hoewel het hoogteverschil niet groot is, natte stroken met een gebrekkige afwatering bevat. In zo'n gebied lag het grafelijk bos Aalschoot, dat tot het ambacht Maldegem behoorde. Het strekte zich in het westen uit tot Balgerhoeke (Adegem) en Sint-Laureins en in het noorden tot Kaprijke-Bentille. Ten oosten van Aalschoot lag het ambacht Assenede, een van de Vier Ambachten, waar later Oosteeklo zou ontstaan. De vroegste vermeldingen van Alscot dateren uit 1140, toen graaf Diederik van de Elzas er twee oorkonden ondertekende. Het kerngebied van Aalschoot, een grafelijk jachtgebied, was het verblijf van de graaf in wat later Lembeke genoemd zou worden. Het bos Aalschoot lag in een vegetatief verarmd dekzandgebied, minderwaardige landbouwgrond, waar alleen wat heidevegetatie, struiken en laagstammige bomen groeiden. Buiten het jachtseizoen konden de boeren uit de omgeving daar hun dieren laten grazen.

In het begin van de 13e eeuw was Aalschoot door toegenomen ontginning en bewoning als jachtterrein vrij klein en dus ook minder aantrekkelijk geworden. Ook al omdat de graaf geld nodig had, begon hij het gebied te verkavelen. Grote stukken wastina: bos, veld en heide kwamen in handen van edellieden, grafelijke ambtenaren, kerkelijke instellingen en poorters uit Brugge en Gent. In 1226 vestigden zich vrome vrouwen in Aalschoot (het huidige Aalstgoed in Eeklo) en stichtten er een cenobium, een gemeenschapshuis, dat uitgroeide tot een klooster van Cisterciënzerinnen en later naar Oosteeklo verhuisde (Van de Woestijne 1995). De graaf gaf diverse stukken van Aalschoot in leen, die hij liet afhangen van het leenhof van de Burg van Brugge, o.m. in Eeklo (Balgerhoeke en Raverschoot), Kaprijke en Lembeke. Sommige van die leengoederen kregen de status van een heerlijkheid, waar de leenman als heer rechten op de inwoners kon uitoefenen, o.m. Aveschoot in Lembeke. De graaf verleende de eerste bewoners van Aalschoot in 1233 de gunst dat ze alleen in Aalschoot of in Aveschoot

mochten worden gedagvaard. Uit de vroegste (14e-eeuwse) leenregisters weten we dat we het leen Aalschoot kunnen identificeren met Bardelare, waarvan het kasteel wellicht het vroegere grafelijk verblijf in Aalschoot was.

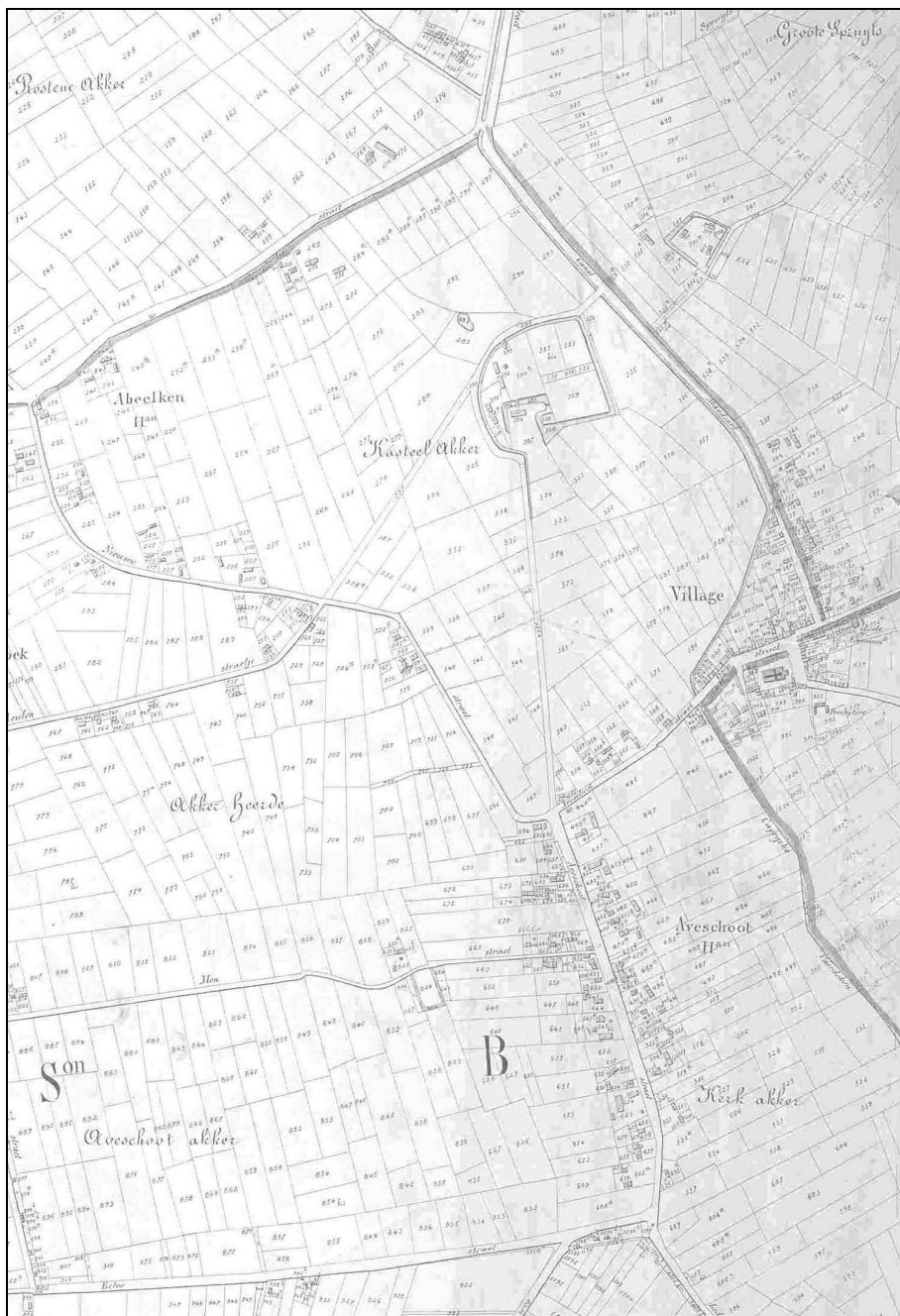
Door de keuren van Nieuw Eeklo (Eeklo en Lembeke) en van Kaprijke in 1240 kregen de bewoners van Aalschoot nog meer wettelijke bescherming. Ze mochten alleen in Eeklo of Kaprijke terechtstaan en waren niet onderworpen aan het gezag van de baljuw van het Brugse Vrije of van de schepenen van Brugge, Gent of elders, een duidelijke terechtwijzing van de heer van Maldegem, die daardoor zijn rechten op dat stuk van het ambacht Maldegem verloren zag gaan. Het grafelijk jachtgebied Aalschoot was dan nog niet helemaal verkaveld, want de bewoners van Eeklo, Lembeke en Kaprijke mochten hun vee (schapen, runderen, hengsten, merries, varkens, ganzen, e.d.) laten grazen in nemore nostro de Aelschoet, er bleven dus nog stukken bos in de handen van de graaf. Na de oprichting van de keuren van Eeklo-Lembeke en Kaprijke ging de vercijsing van Aalschoot verder. Van dan af spreekt men niet langer van Aalschoot maar van Eeklo, Kaprijke en Lembeke.

In Lembeke groeide de woonkern uit tot een parochie toegewijd aan Sint-Gillis. Lembeke bleef een dorp dat in keure van Eeklo vanaf 1402 recht had op drie van de negen schepenambten en instond voor zijn eigen fiscaliteit.

In 1626 splitste de graaf van Vlaanderen, tot dan heer van Eeklo-Lembeke, de keure in twee heerlijkheden en verkocht ze afzonderlijk.

Los daarvan en geëncloveerd in Lembeke bestond de heerlijkheid Aveschoot, die enkele tientallen inwoners telde en beschikte over eigen schepenen, een schout en een griffier. De Hauweels, die het leengoed Bardelare bewoonden, waren heer van Aveschoot.

Heel die tijd bleef Lembeke qua inwonersaantal en oppervlakte een klein agrarisch dorp. In de toponymie valt het op dat bijna alle verwijzingen naar verstedelijking ontbreken: veel wegen zonder naam, geen officiële gebouwen, geen huis- of herbergnamen, etc.

Detail uit de Popp-kaart van omstreeks 1860. Het *canal abandonné* is het Kaprijks Vaardeken dat pas in 1632 werd gegraven en in de 19e eeuw al niet meer bevaarbaar was. *Groote Spruyts*, *Akker Heerde* en *Abeelken* zijn 18e-eeuwse namen.

Detail uit de Kabinetskaart van graaf de Ferraris (1771-1778). Heel duidelijk zichtbaar is de dubbele omwalling rond het kasteel van Bardelare en de vroegere kasteeldreef.

VERKLARING VAN DE BELANGRIJKSTE PLAATSNAMEN

1 DE NAAM LEMBEKE

Lembeke is van oorsprong een waternaam, samengesteld uit *lem* 'leem' en *beek*, met de betekenis 'lemige beek'. Echter, op het grondgebied van Lembeke, dat op een zandrug ligt en daardoor weinig waterlopen telt, is er geen beek of andere waterloop bekend die de *Lembeke* heet(te).

Lembeke is dus een ingevoerde naam. Veel plaatsen in Eeklo-Lembeke-Kaprijke, die vroeger het grafelijke bos Aalschoot uitmaakten, werden na de verkaveling in het begin van de 13e eeuw genoemd naar een persoon. Een Van Lembeke moet daar omstreeks 1240 gewoond hebben en veel grond bezeten hebben. De naam was daar nog niet erg bekend of gangbaar in die periode, want hij komt niet voor in de keure van Eeklo-Lembeke (1240), noch in Lembeekse akten uit die tijd. Er bestaat wel een toponiem *Jans van Lembeke*, maar dat wordt pas op het einde van de 16e eeuw voor het eerst getesteed.

Elders ontmoeten we veel Van Lembekes die in de 13e eeuw in grafelijke dienst waren en meestal te situeren zijn in de streek ten oosten van Brugge, waar er in Oostkerke (Damme) een Hof van Lembeke bestond. Neelemans (1872), De Potter en Broekaert (1872) en velen na hen menen dat de bewoners van dit hof de heren van Lembeke in het Meetjesland waren, maar daar bestaat geen enkel historisch bewijs voor. Lembeke was geen heerlijkheid en had dus (buiten de graaf) ook geen heer, het behoorde tot de keure Eeklo-Lembeke, die rechtstreeks onder de graaf van Vlaanderen ressorteerde.

Ene Jan van Harlebeke, ridder, wordt in 1365 heer van Wakken, Deerlijk en Lembeke genoemd, maar over welk Lembeke het gaat en of de familie van Lembeke oorspronkelijk uit West-Vlaanderen vandaan komt, is niet duidelijk.

De volgende die zich heer van Lembeke mocht noemen, was Zeger de Baenst, die in de tweede helft van de 15e eeuw via zijn vrouw een kleine heerlijkheid, het Goed te Lembeke, in Knesselare in leen kreeg. Dat is ruim 200 jaar na het opduiken van ons Lembeke, daar moeten we de verklaring van de plaatsnaam dus ook niet gaan zoeken. Lembeke-bij-Eeklo werd in 1626 door de graaf als heerlijkheid verkocht en de opeenvolgende bezitters voerden dan terecht de titel 'heer van Lembeke'.

2 FEODALE STRUCTUREN

AALSCHOOT

Aalschoot was de naam van het grafelijk verblijf en jachtgebied. De samenstelling ervan wijst op een drassige omgeving. Een *schoot*, van het Germaanse *skauta*, is

volgens Gysseling (TW, 32), een 'beboste hoek zandgrond in een moerasachtige omgeving'.

Andere bekende plaatsnamen met *-schoot* zijn samengesteld met een dieren naam of met een persoonsnaam. Het is niet uit te sluiten dat het eerste bestanddeel van *Alscot* een persoonsnaam is, een vorm van *Alf* of *Ala*, de naam van een - overigens nergens geattesteerde - vroege bewoner: *Alves-schoot* of *Ales-schoot*, vergelijk met *Wulfschoot* en *Wulleschoot*.

Een andere, wellicht betere verklaring van het eerste bestanddeel is *alha*, het Germaanse woord voor de eland, een dier dat hier in de vroege middeleeuwen nog voorkwam en waarop gejaagd werd.

Na de verkaveling van het grafelijke bos gaf de graaf van Vlaanderen dertig bunder land in Aalschoot in leen. Het leengoed Aalschoot kwam in de 14e eeuw in handen van de familie Hauweel. In 1435 was het leen verdonkerd, men kon het dus niet meer vinden. Men nam toen aan dat de dertig bunder land terechtgekomen waren bij het leengoed Bardelare, dat ook eigendom was van de Hauweels.

AVESCHOOT

Aveschoot is te vereenzelvigen met het rechtsgebied dat in de keure van *Novum Eclo* (Eeklo-Lembeke) van 1240 de *wastina dominae Machtildis de Haga apud novum Eclo* genoemd wordt, een heerlijkheid van ongeveer zeventig bunder woestland in Lembeke, die buiten de jurisdictie van de keure viel. Aveschoot had eigen schepenen met rechtsmacht. De heerlijkheid kwam later in handen van de familie van Bardelare en was in de 14e eeuw samen met de leengoederen Bardelare en Aalschoot eigendom van de familie Hauweel.

De heerlijkheid omvatte twee delen: Noord-Aveschoot, hoofdzakelijk bos, en Zuid-Aveschoot, voornamelijk bewoond door laten, kleine landbouwers, die aan de heer een jaarlijkse cijns op hun grond moesten betalen en ook aan zijn rechtsmacht onderworpen waren.

Noord-Aveschoot ligt in de nabijheid van Aalschoot/Bardelare en maakt deel uit van dezelfde schoot of hoger gelegen strook zandgrond in het moerasachtige bos. Voor de verklaring van het eerste bestanddeel komt alleen de vrouwelijke voornaam *Ave* in aanmerking.

De dialectuitspraak is Averschoot, te vergelijken met Raverschoot uit Raveschoot in Eeklo.

BARDELARE

Bardelare lag tussen Noord- en Zuid-Aveschoot. Na de verkaveling van het grafelijke bos, gaf de graaf van Vlaanderen zijn jachtverblijf Aalschoot in leen. Het kasteel van Bardelare, *dat wilen hiet aelscoet*, dus het vermoedelijke grafelijke verblijf, ligt waar een opduiking van de zandrug in het drassige bos vooruitschiet.

In de 13e eeuw behoorde het leengoed en hof te Bardelare toe aan de familie van Bardelare, Bredelare of Berrendelare. Door het huwelijk van Johanna van Bredelare met Inghelram I Hauweel kwam het leen omstreeks 1340 in handen van de Hauweels, die er evenals van Aalschoot en Aveschoot eigenaar van bleven tot 1774.

In de attestatie *berrendelare* uit 1311 herkennen we in het eerste deel van de samenstelling het woord *berrende*, vermoedelijk een geassimileerde vorm van *bernende*, het onvoltooid deelwoord van het Middelnederlandse werkwoord *bernen* 'branden', dat ook onder de gedaante *barnen* voorkwam. Het woord *laar*, van het Germaans *hlaeri*, zou een benaming zijn geweest voor gemeenschapsgrond (o.m. een weideplaats) in een lager gelegen, bosrijke omgeving, wat kan kloppen met de toestand ter plaatse. Bardelare betekent dus wellicht 'open plek in een bos door brand tot stand gekomen'.

Of moeten we de naam interpreteren als 'laar waar gebrand wordt' en verwijst het eerste deel naar een vroeger gebruik om de venige bodemlaag te verbranden om zout te winnen? De naburigheid van de Zoutweg is mogelijk een indicatie in die richting.

ROSTIJNE

Rostijne, het vierde leen in Lembeke, werd in 1386 ook *Hoorlare* genoemd en lag tussen de huidige Koekoekstraat en Ketsebroek. De Rostijne of Woestijne werd omstreeks 1370 in twee lenen gesplitst van elk tien bunder veld, genoemd de *Kleine Rostijne* en de *Grote Rostijne*. Op het einde van de 15e eeuw was het ene stuk nog veld en het andere stuk was al land.

Rostijne is een vaak voorkomende plaatsnaam, het is een wisselvorm van *woestijne*, in het Middelnederlands ook *wastijne* en *wostijne*. De varianten *oestijne* en *o(o)stijne*, waarin de *w* ontbreekt, omdat die nauwelijks uitgesproken werd (vgl. Woestwinkel > Oostwinkel), komen in Lembeke niet voor. Wel geattesteerd zijn de vormen *hostijne*, uit *ostijne* met hypercorrecte *h*, en *rostijne*, ontstaan in verbinding met de datievorm van het lidwoord, waarbij men de buigings-*r* daarvan ging opvatten als de beginmedeklinker van het zelfstandig naamwoord: *der ostijne* > *de rostijne*.

In 12e- en 13e-eeuwse Latijnse akten wordt woest, onontgonnen gebied *wastina* genoemd. Volgens Gysseling (TW, 1086) is het een Picardisch woord, ontstaan uit het Germaanse *wostumrjo* ('het wilde, onontgonnene') en het Latijnse *vastus* ('eenzaam, verlaten, woest'). *Wastine* evolueerde tot *wostine*, (*h*)*ostine*, *rostine* en *woestine*.

In zijn meest algemene betekenis slaat het woord *woestijn* op ongebruikt, tamelijk ontoegankelijk, woest land met zure, drassige plaatsen, begroeid met struikgewas, een woestenij dus. Vele van deze woestijnen bleven lang onontgonnen en kregen vooral in het noorden van Lembeke soms een *veld*-naam.

3 WIJKEN EN GEHUCHTEN

In een agrarisch dorp zoals Lembeke woonden de boeren verspreid over het hele grondgebied. Toch valt er op de kabinetskaart van graaf de Ferraris (1771) duidelijk enige concentratie in de bewoning te merken: in het Dorp (Plaats), Aveschoot, de Kaprijkstraat, de Oosthoek en de Weststraat.

De Potter en Broeckaert (1872) telden in de 19e eeuw achttien Lembeekse wijken, waarvan er in ons materiaal tot ca. 1625 acht niet voorkomen: Doorn, Heihoek, Hoeksken, Koekebakstraat, Meulenhoek, Oostveld, Singel en Willemshoek. Van de elf andere zijn Beekstraat, Goochelaar, Heide, Ketsebroek, Krommeveldstraat en Vrombautstraat gewoon landschappelijke complexen of straten, waar niet of nauwelijks sprake is van enige bewoning. Aveschoot, de Kaprijkstraat, de Oosthoek en de Weststraat blijven wijken die naam waardig. Kaprijkstraat en Weststraat worden onder 5. Straatnamen behandeld.

3.1 NOG BESTAANDE WIJK- EN GEHUCHTNAMEN

AVESCHOOT

Het huidige Aveschoot is het vroegere Zuid-Aveschoot dat al van in de middeleeuwen bewoond was en een heerlijkheid in Lembeke was, maar buiten de jurisdictie van Eeklo-Lembeke viel. Aan weerszijden van de Aveschootstraat woonden tientallen kleine boeren en ambachtslui. Zie *Aveschoot* onder 2.

OOSTHOEK

Veel Lembeekse wijken bevatten het bestanddeel *hoek*. Een *hoek* is een afgelegen buurt, vaak met een woonkern, zoals in de moderne toponiemen *Heihoek* (aan de Ledestraat, Warandestraat en Tragelstraat) en *Molenhoek* (aan de Westermolen in de Windgatstraat). De Oosthoek is het noordoostelijk gedeelte van Lembeke, waar heel wat hoeven stonden.

PLAATS

Plaats(e) was in veel Meetjeslandse gemeenten en dorpen de courante benaming voor het plein aan de kerk. Het woord en zijn betekenis gaan terug op het Latijnse *platea* dat 'plein in de stad' betekent. De Plaats was het centrum van het dorp, daar werden na de zondagse mis de berichten afgekondigd, de zgn. kerkgeboden.

In Lembeke stond op de Plaats ook de Vierschaar, het huis of de kamer, waar de drie Lembeekse schepenen vergaderden en recht spraken over de inwoners van Lembeke. Aveschoot had een eigen schepenhuis in de Aveschootstraat.

Zoals men kan zien op de kabinetskaart van Ferraris stonden er enkele huizen in het begin van de Kerkstraat, van de Gentweg (de huidige Gentstraat) en van de straat *die vande kercke van lembeke is loopende naar de aveschoot straete*

(Bunderboek ca. 1625). De benaming *Dorp* is van latere datum.

VROENHOEK

De Vroenhoek ligt naast de Oosthoek tegen Bassevelde en Oosteklo aan. Blijkens de oudste attestaties heette de wijk *Vroeden houc*. Het eerste bestanddeel *vroeden* is de verbogen vorm van het Middelnederlandse *vroet* en betekent 'verstandig, door ondervinding wijs geworden', een betekenis die heel goed op mensen, maar helemaal niet op een wijk van toepassing kan zijn.

Van het adjectief *vroet* is echter een zelfstandig naamwoord *vroed(d)om* afgeleid, dat in het Middelnederlands behalve 'verstand, wijsheid' ook de geëvolueerde betekenis 'uitspraak, vonnis' had (MNW onder *Vroedom*). Een vonnis is namelijk een oordeel ontsproten aan de 'wijsheid' van een rechtscollege. Nu wordt in 1511 de Vroedenhoek gesitueerd *lanc (sic) den bandamme*, in de nabijheid van de Bandam, dat is een dam die door een rechterlijke beslissing mocht worden opgeworpen na een dispuut omtrent de afwatering van land. In die context zou *Vroedenhoek* een volksetymologische aanpassing kunnen zijn van *vroedomhoek*, en zou de naam in oorsprong verwijzen naar de wijk waarop het genoemde vonnis van toepassing was.

Een andere mogelijkheid is dat de *d* in *Vroedenhoek* hypercorrect is, zodat van een grondwoord *Vroenhoek* moet worden uitgegaan, zoals geattesteerd in de hoevenaam *Goed ten Vroenhoeke*. In dat geval kan *vroen* een wisselvorm zijn van *vroon* en slaan op 'vroomland', d.i. land dat 'aan niemand leenroerig is, dat in volle eigendom bezeten wordt'.

De in 1533 geattesteerde vorm *groenen houcke* is wellicht een verbastering van Vroedenhoek.

3.2 VERDWENEN WIJK- EN GEHUCHTNAMEN

Enkele van de oude *hoek*-namen zijn nu verdwenen en kunnen met de schaarse gegevens uit de bronnen niet meer gelokaliseerd worden. **Hoerishoek**, **Huidevettershoekskén** en **Janne Verleyenhoekskén** zijn vermoedelijk genoemd naar de eigenaars.

Felinen Hoekelken: een plaats die wellicht toebehoorde aan de abdij van Flines (nu Flines-lez-Raches in het Franse Noorderdepartement), dat toen tot het graafschap Vlaanderen behoorde. De cisterciënzerinnenabdij van Flines werd in 1234 opgericht door gravin Margareta van Constantinopel en was haar lievelingsabdij. Ze werd er trouwens begraven.

In 1261 schonken Geeraard de Duivel en zijn vrouw Elisabeth de grote en kleine tienden die ze van de gravin in leen hielden in Lembeke aan het kapittel van de O.-L.-Vrouwekerk in Doornik, aan de Sint-Pietersabdij in Gent en aan de abdij van Flines.

Hoekelken is een dubbele verkleinvorm van *hoek*. Met het oude, aan het Romaans

ontleende diminutiefsuffix *-el* (zoals in *wegel*, *druppel*, *eikel*) werd in het Middelnederlands ook het (thans verdwenen) verkleinwoord *hoekel* gevormd. Toen de verkleinende betekenis van het achtervoegsel *-el* niet meer begrepen werd, voegde men er soms nog het inheemse suffix *-ken* aan toe, waardoor vormen ontstonden als *hoekelken*, *wegelken* en *druppelken*.

's Jonkers Hoek: evenmin te situeren hoek. De voorbepaling is vermoedelijk een samentrekking van *des Jonkheers*, met dubbele genitiefaanuiding. Jonkheer was de adellijke titel van de Hauweels.

Cocxhoek: verdwenen gehucht op de plaats waar de Koekoekstraat, de Vrombautstraat en de (huidige) Vaartstraat samenkomen. *Koekoekstraat* is trouwens een volksetymologische vervorming van *Cocxhoekstraat*. In het eerste deel zit de persoonsnaam De Cock of Lecoc. Wat verder westelijk, in Eeklo in de Bus, lag er een stuk land *de Cocx* genaamd, zodat we mogen aannemen dat De Cock of Lecoc wel meer grond in die buurt bezat. Ene Jan Lecoc was baljuw van Eeklo van 1373 tot 1375.

Sint-Gillis' Predicatie: plaats op de grens tussen Kaprijke en Lembeke op de hoek van de Vaartstraat en de Beekstraat. Het was een halte in de jaarlijkse processie die langs de grenzen van de parochie trok. Daar werd gewoonlijk een altaar opgetimmerd waar de gelovigen baden en de pastoor predikte over Sint-Gillis of Egidius, de patroonheilige van de parochie Lembeke en tevens de patroon van de vogelvangers en de vinkeniers.

Vate: wordt reeds in november 1238 vermeld. Toen kreeg het klooster van Aalschoot (later Oosteklo) van Zeger Van de Walle tien gemet land om er een *grangia* (hoeve) op te richten *in loco qui dicitur Vate, prope dominium Nicholai de Vate*, dus: op de plaats die *Vate* genoemd wordt, nabij het domein van Nicolaas van Vate (Adriaensen 1966, 80). Deze hoeve is het Goed ter Wee ten zuiden van de Beekstraat, dat tot in de 17e eeuw toebehoorde aan het klooster van Oosteklo. Het domein van Nicolaas van Vate, dat dicht bij die *grangia* lag, moet dan waarschijnlijk vereenzelvigd worden met de omwalde hoeve op de oostzijde van de Goochelaarstraat, naast Ter Wee.

Wat *Vate* betekent, is niet duidelijk, misschien is het een verbogen vorm van *vat*, de benaming voor een recipiënt, een soort van ton. *Vate* ligt aan de Oosterse Watergang waar in 1240 Ichteveldevoorde gesitueerd wordt. Kan die voorde (een doorwaadbare plaats) een depressie geweest zijn, waar het water bleef staan, zodat de plaats op een vat leek?

Veldhoek: oude naam voor het huidige Abeelken, de kruising van de Vrombautstraat en de Nieuwstraat-Ketsebroek, die een hoek vormde gelegen aan het veld, daar *Horelare*, *Ketsebroek* en *Rostijne* genoemd, gelegen ten noorden van de Vrombautstraat.

Voshole: als het klopt dat dit toponiem uit 1267 later vervormd werd tot *bossole*, of als *bossole* een schrijf- of leesfout is voor *vossole*, dan kan het op grond van de bron uit 1585 gelokaliseerd worden ten zuiden van de Warande, tot op vandaag een bosrijk gebied. *Voshole* is de datievorm van *voshol* en is verzelfstandigd uit een plaatsaanduidende uitdrukking, b.v. *ten Voshole*. De naam, een variant van het erg courante toponiem *Vossenhol*, verwijst naar de aanwezigheid van vossen. Uit Voshole stammen wellicht de 'heren van Voshole', die volgens Rogghé (1953, 143) in de 13e eeuw in de streek over heerlijkheden, lenen, novaaltieden, enz. beschikten. Of zou het eerder omgekeerd zijn, dat de heren van Voshole hun naam gaven aan dat stukje Lembeke?

3.3 VERDWENEN ORIËNTATIEPUNTEN

Doornhage: blijkens het citaat *an dat men heet de dorne haghe* uit 1457 was *Doornhage* geen straatnaam, wel een oriëntatiepunt: de plaats waar een doornhaag stond, wellicht de huidige wijk Doorn in de Oosthoek.

Eekskén: de eik was bij uitstek een oriëntatiepunt in het landschap, deze stond tussen het Eekloos Vaardeken/Bruggravenstroom en de Antwerpse Heerweg. Ook op de grens van Waarschoot en Sleidinge is er een Eekskén.

Moenke Eke: niets in de enige attestatie van dit toponiem wijst erop dat het in 1506 een straatnaam was, veeleer zal het een oriëntatiepunt zijn geweest. Betekent het 'de eik van de monnik' of moeten we eerder denken aan de plaats waar ene Simoen Verheecke woonde? De enige monniken die in Lembeke eigendommen hadden, waren de cisterciënzers van de priorij van Waarschoot.

Platte Eke: een plaats en herkenningspunt waar een eik stond met een brede, platte kruin.

Schreiboom: een boom als grensmaal, te situeren in de nabijheid van Sint-Gillis' Predicatie. Mogelijk hing er een kapelletje aan die boom en hield de processie er halt. Aan zo'n boom nam men afscheid van een pelgrim die een bedevaart moest ondernemen.

Volgens Franchoo (1961) was een schreiboom meestal een linde die op een kruising van wegen stond en die de grens aanduidde die door melaatsen niet mocht worden overschreden. *Schrei* zou de stam van het werkwoord *schreien* zijn en slaan op het verdriet van pelgrims die afscheid namen van hun geliefden, en van melaatsen die niet verder mochten gaan.

Een aannemelijker verklaring komt van R. Rentenaar (1985, 312) die in *schrei* het Germaanse *skragi*- 'scheef' ziet, zoals nu nog in het Duitse *schräg*. *Schreiboom* is dan een scheve boom, een opvallend oriëntatiepunt, of een boom die staat aan een scheve hoek.

4 LANDSCHAPPELIJKE COMPLEXEN

Onder landschappelijke complexen verstaan we betrekkelijk grote, aaneengesloten gehelen van het agrarische landschap, die moeilijk als wijken of gehuchten beschouwd kunnen worden omdat er geen bewoning aan te wijzen valt. Het zijn landelijke buurten, die in de archiefstukken genoemd worden als referentiepunten bij de lokalisering van grondbezit. Zo'n landschappelijk complex kon een homogeen akkerland- of weidegebied zijn, maar omvatte soms ook verschillende agrarische terreintypes: bouwland, grasland, bos en eventueel ook kleine stukken onontgonnen land.

Beneden Velde: cultuurland aan de zuidkant van de zandrug, naar de Oude Leed of Eekloos Vaardeken (Bruggravenstroom) toe. Het eerste deel lijkt het bijwoord *beneden*, dat hier ofwel 'lager dan' ofwel 'ten zuiden van' betekent. Echter, ook de familienaam (Van) Beneden, zij het dat die in Lembeke niet geattesteerd is, komt in aanmerking.

Heide: de Lembeekse Heide lag tussen de Burggravenstroom en de heerweg, nu de Eeklostraat en de Ledestraat. We vinden veel *heide*-toponiemen in Lembeke. Het is altijd magere schrale, meestal droge grond op de zandrug, waarop alleen gras, struiken, heesters en kleine bomen groeien, vegetatie die bij voorkeur schapen afgrazen. Zie ook *heide* onder 7.1.

Horelare: een plaats, in de bronnen een *jegenode* genoemd, in het noorden van Lembeke tussen de huidige Vaartstraat en Ketsebroek op de noordzijde van de Vrombautstraat, naast de Kattelare. In de Horelare lag het leengoed Rostijne. Het complex behoorde in 1365 toe aan de kinderen van Adeline van Horelare, een naam die we verder niet tegenkomen in de bronnen.

Net als Kattelare is Horelare een samenstelling op *-laar*, waarmee gemeenschapsgrond werd aangeduid die ter beschikking stond van de omwonenden om o.m. hun vee te weiden.

De oorsprong en de betekenis van het eerste deel zijn onzeker. *Hoor/hoir* in de betekenis 'erfgenaam' valt moeilijk te rijmen met het gemeenschappelijke karakter van de laren. Mogelijk gaat het om *hoorn* uit Germaans *hurnjo*, dat oorspronkelijk 'hoorn van een dier betekende' en van daaraf verschillende landschappelijke toepassingen ontwikkelde, zoals 'uitspringende hoek van een dijk' en, zoals in de plaatsnamen *Horebeke* en *Heurne*, 'uitspringende hoek hoger land'. De laar in kwestie zou dan iets hoger hebben gelegen dan de omgeving. In het Bunderboek van omstreeks 1625 wordt de naam *Horelare* nog alleen gebruikt voor de akker ten noorden van de Koestraat.

Kasteelakker: ligt op Bardelare, rond het hof of kasteel van Bardelare.

Kattelare(akker): het bouwland op de vroegere Kattelare, dat een deel was van

het grafelijk bos Aalschoot. De Kattelare ligt aan de zuidwestkant van de Ketsebroek, grotendeels in Eeklo en ook een stuk in Lembeke, en was, evenals het Aalstgoed in Eeklo, in de 13e eeuw eigendom van de abdij van Oosteeklo.

Kattelare bestaat uit *katte* en *lare*. Een *laar* was gemeenschapsgrond, zoals in Horelare. Voor de verklaring van het eerste bestanddeel *katte(l)* werden drie verklaringen naar voren geschoven. Magda Devos (1992, 52-53) stelde vast dat vele *kat*-namen in Oost- en West-Vlaanderen betrekking hebben op hoger gelegen land, wat ook de juiste etymologische herkomst van het woord *kat* mag zijn. De Kattelare ligt in een kleine depressie (deel van de Ketsebroek), die twee meter dieper ligt dan de Vrombautstraat. *Kattelare* zou dan als betekenis kunnen hebben 'de laar gelegen nabij de Katte', waarin de *katte* de hoogte is die naar de *lare* toe afhelt.

Een tweede steekhoudende verklaring is Kattelare uit *kattel* + *lare* (Van de Woestijne 1994, 94). Het Middelnederlandse woord *catel* (< Oudfrans *catel* < Latijn *capitale*) betekent 'vee, roerend goed'. Met de klemtoon op de tweede lettergreep evolueerde het woord naar *cateel* en *cateil* en het bleef tot de 19e eeuw in gebruik in de betekenis van 'roerend goed, huisraad'. Met de klemtoon op de eerste lettergreep behield het woord de betekenis 'vee' (vgl. het Engels *cattle*). Als deze verklaring klopt, is *Kattelare* dus een 'laar waar het vee kan grazen'.

Een derde verklaring bestaat erin *katte* te beschouwen als een volksetymologische vervorming van het slijkwoord *kaats* of *kets*, dat ook in Ketsebroek zit (Devos 1991a, 70). Het is op zich niet onaannemelijk dat hetzelfde ondoorzichtig geworden element in verschillende toponiemen aan verschillende bekende woorden wordt aangepast, dus in *Ketsebroek* aan het werkwoord *ketsen* en in *Kattelare* aan de naam van het bekende dier. *Kattelare* zou dan zijn een 'laar op lage, waterzieke grond'.

Kerkenakker: de huidige Kerkakker, gelegen ten zuiden van de kerk, tussen Zuid-Aveschoot en de Gentweg.

Ketsebroek: maakte deel uit van het zelfde veldcomplex als Horelare in het noord-westen van Lembeke en strekt zich verder uit op Eeklo, waar de naam *Ketsebroeken* is. *Broek* komt uit het Germaans *broka* en betekent 'moeras'. Zie *broek* onder 7.1. De oudste grafieën zijn *Caetsbroec* (1310) en *Catsbroec* (1337), waarin het eerste bestanddeel *kaats* of *kats* is.

Van De Kerchove (1946, 115) verklaart *ka(a)tsen* uit het Picardisch *cachier* (verwant met het Franse *chasser*) uit het Volkslatijn *catsiare* en *captiare* met de betekenis 'jagen, drijven, lopen'. In *ka(a)ts*-toponiemen in Maldegem (Taeldeman 1990, 25) en Sint-Laureins is *katsen* of *ketsen* te verklaren als 'het vee drijven', en dat kon best naar een plaats waar stukken moeras drooggelegd waren om dienst te doen als graasweide.

Magda Devos (1991a, 70) onderzocht een aantal *katten*-, *kaats*-, *kaars*- en *ketsebroeken*-toponiemen in het Meetjesland en kwam tot de vaststelling dat het eerste deel in deze namen steeds betrekking heeft op waterlopen of op lage,

waterzieke grond. Zij acht het waarschijnlijk dat *kaats* etymologisch identiek is met het Rijnlandse *Katsch*, dat allerlei met slijk en slijm vergelijkbare substanties aanduidt. *Kaats*- of *Ketsbroek* zou dus wel eens een oud 'slijk'-woord kunnen zijn. Deze verklaring past het best bij de toestand ter plaatse. De Ketsebroek, een moeras of afvoerloze kom, werd drooggelegd door het graven van de Eeklose- of Slependamme Watergang, die daar begint. Daardoor ontstond veld, onontgonnen grond die door de omwonenden kon worden gebruikt. Later werd de broek verkaveld, zoals de Eeklose Ketsebroeken, en in cultuur gebracht.

Molenakker: de huidige Molenhoek, gelegen in de Windgatstraat aan de molen, nu de Westermolen genoemd.

Noord-Aveschoot: was de naam van het tweede stuk van de heerlijkheid Aveschoot, gelegen ten westen van Bardelare in de hoek van de Vrombautstraat en de huidige Nieuwstraat.

Houdingershoek: *Ongereehoeck* is in ons materiaal tot ca. 1625 niet geattesteerd, wèl *Houdingershoek*. Dit toponiem moet, gezien het grondwoord *hoek*, oorspronkelijk een gehuchtnaam zijn geweest; in 1465 is het blijkbaar al straatnaam geworden, voor een verbindingsweg tussen de Gentweg en de Kaprijkstraat.

Als we ervan uitgaan dat de oudst geattesteerde vorm *Houdingershoek* ook de etymologisch oorspronkelijke is, die honderd jaar later onder allerlei verbasterde varianten voorkomt, dan valt het eerste deel te verbinden met *aaldinger*, een term die tot de 16e eeuw in Vlaamse akten en costumen courant gebruikt wordt voor 'erfgenaam'. Dat woord is afgeleid van Middelnederlands *aeldinc*, dat zelf bestaat uit een samentrekking van het Germaanse *al(l)ood* 'het eigene, vrije bezitting' en het persoonsnaamvormende suffix *-inc*, dat later tot *-ing* evolueerde (MNW onder *Aeldinc*). Het Germaanse *al-ood* is samengesteld uit het woordje *al* in zijn oude betekenis 'geheel' (zoals nu nog in de uitdrukking geheel en al) en het substantief *ood*, een verdwenen woord voor 'bezit'. Etymologisch betekent *al(l)ood* dus 'geheel eigendom', in de feodale tijd had het betrekking op vrij erfelijk, niet leenroerig goed (WNT onder *Allodium*). Met behulp van het suffix *-ing* werd dan een benaming gevormd voor de persoon die dergelijk goed verwierf door erving, m.a.w. de erfgenaam. Wellicht luidde die persoonsnaam aanvankelijk *alodinc*, wat door samentrekking leidde tot *aeldinc*. Naderhand heeft men aan dat woord nog een tweede achtervoegsel gehecht, nl. *-er*, dat tot op vandaag productief is voor de vorming van persoonsnamen uit werkwoordstammen. In historische documenten verschijnt *al(l)ood* in zijn verlatijnste vorm *allodium*. Een ontwikkeling van *aaldinger* tot *houdinger* is in de dialecten van het Meetjesland klankwettig alvast niet onnatuurlijk. De begin-*h* bestaat alleen op papier: het is een hypercorrect spellingteken, te verklaren doordat die klank in de Vlaamse dialecten niet gearticuleerd wordt. Dus schreef men ook *h's* waar die niet hoorden te staan. De overgang van *aald-* naar *oud-* kan verklaard worden vanuit het onstabiele karakter van de *l* aan het wordeinde of vóór een andere medeklinker. In verbinding met

een volgende *d* evolueert een *l* gemakkelijk tot een *w*- of *j*-achtige klank, wat van *aaldinger* dialectische varianten als *awdinger* en *ajdinger* oplevert. Daarmee kwam de uitspraak van het eerste element heel dicht in de buurt van die van de klinker *ou* zoals in *oud* en *koud*, die in het Meetjesland als *aw* of *aj* gearticuleerd wordt. Bijgevolg is het niet te verwonderen dat de scribent in 1465 *houdingher* noteerde. Als onze reconstructie klopt, dan betekent *Houdingershoek* 'gehucht of landerijencomplex toebehorend aan één of meer erfgenamen'.

De huidige naam *Ongereehoek* duikt pas op in de 17e eeuw, waarvoor er in het licht van historische gegevens over grondbezitters in het middeleeuwse Lembeke ook een geheel andere verklaring voor dit toponiem te overwegen valt, nl. dat het eerste deel de familienaam *Ongheret* bevat. In 1250 verkochten *Balduinus dictus Ongheret et Mathildis uxor ejus* aan de abt van Sint-Andries een perceel land in Aalschoot dicht bij Balgerhoeke in Eeklo (Neelemans 1865, 483-84). Is Boudewijn de Lembeekse Ongheret en zijn vrouw Mathildis de Haga, vrouw van Aveschoot? Als die geslachtsnaam in het toponiem vervat zit, dan duidde het in oorsprong een plaats aan waar de familie bezittingen had en is de vorm *houdinger* een jongere, volksetymologische vervorming. Deze tweede verklaring is echter speculatiever dan de eerste, aangezien *ongheret* in geen enkel van de vroeg overgeleverde toponiemen voorkomt.

Wat bij dit alles niet te betwijfelen valt, is dat de toponymische varianten met voorbepalend *hongerighen*, *ongherechtighen* en *hongerije* etymologisch onoorspronkelijke, volksetymologische aanpassingen zijn van een oudere naam, die in de 16e eeuw ondoorzichtig was geworden. Ze illustreren hoe taalgebruikers onbegrijpelijke naamsbestanddelen weer zinvol proberen te maken door ze te associëren met bekende woorden, in dit geval hongerig, ongerechtigd en de landnaam Hongarije. Maar of die creaties aan de soortnaam *houdinger* (uit *aeldinger*) dan wel met de familienaam *Ongheret* zijn ontsproten, blijft voorlopig onbeslist.

Oost-Lembeke: het deel van Lembeke ten oosten van de Vaartstraat en Gentweg. De Oosthoek is er een deel van.

Veld: het hele noordelijke gedeelte van Lembeke, waar de zandrug overging in het bos Aalschoot. Daar vinden we toponiemen met veld, zoals *Veldhoek* en *Krommenveldstraat*, plaatsnamen die wijzen op drassige grond, zoals *broek* en *woestijn*, en waternamen, zoals *Eeklose Watergang*, en *Beekstraat* aan de Oosterse of Isabellawatergang.

Vandaag de dag heeft veld in de standaardtaal de betekenis van bouwland. Dat was vroeger in het Meetjesland anders, veld betekende toen ongecultiveerde grond, zoals in *Maldegemveld* en *Bulskampveld*, waar kreupelhout en heidebegroeiing afwisselden met zurige, moerassige plekken, poelen en vijvers. Zie *veld* onder 7.1.

5 STRAATNAMEN

5.1 KERNBESTANDDELEN IN STRAATNAMEN

DREEF

Dreef komt van het werkwoord 'drijven' en duidt aanvankelijk op een weg waarlangs het vee naar de graasplaatsen (vaak in bossen) werd gedreven. Al vroeg wordt het woord ook in ruimere zin gebruikt voor vrij brede, onverharde landwegen, meestal aan beide kanten met bomen afgezet. Vaak vormden zulke dreven de toegangsweg tot een kasteel of een belangrijke hoeve (Vandeveire & Devos 2008: 27).

GAT

Gat is in westelijk Vlaanderen de gebruikelijke benaming voor een toegang tot een akker, weide of boerderij, al dan niet over een sloot of door een omheining. In de huidige Meetjeslandse dialecten komt het woord nog geregeld voor, bijv. in *mennegat*, de plaats waar de boer met een gespan van op de openbare weg zijn land of weide op kan rijden (Vandeveire & Devos 2008: 27). In die betekenis komt *gat* in de Lembeekse plaatsnamen niet voor.

De enige *gat*-naam in Lembeke is *Windgat* en die slaat duidelijk op een plaats, een gat, waar het veel waait en waar ook een molen, de huidige Westermolen, werd opgericht. Windgat gaf zijn naam aan een perceel en aan de Windgatstraat, een toponiem dat pas na 1600 in gebruik kwam.

HOEK

Hoek slaat niet alleen op een min of meer afgelegen buurt of wijk, het kan ook een kruising van wegen zijn, zoals in Veldhoek en Cocxhoek.

SLAG

In de dialecten van West-Vlaanderen en van het daaraan grenzende gebied in Oost-Vlaanderen is *slag* een courante benaming voor een onverharde, soms doodlopende veldweg, breed genoeg voor een gespan. Het woord is afgeleid van het werkwoord *slaan* en had oorspronkelijk betrekking op de indruk die karren- of wagenwielen nalaten in onverharde grond. Ook die toepassing leeft nog voort in de huidige dialecten, bijv. 'een aardeweg met diepe slagen' (Vandeveire & Devos 2008: 28).

STRAAT

In zijn oorspronkelijke, aan het Latijnse *via strata* ontleende betekenis duidde

straat een geplaveide of verharde weg aan; men vermoedt dan ook dat de oudste *straat*-toponiemen verwijzen naar dergelijke wegen uit de Romeinse tijd. Al in het Middelnederlands verruimde de betekenis, zodat het woord ook werd toegepast op wegen die breed genoeg waren om een gespan door te laten en die al dan niet met stenen verhard waren (Vandeveire & Devos 2008: 27-28).

WEG - WEGEL

Vanouds is *weg*, uit het Germaanse *wega*, het ruimst toepasbare woord voor namen van straten. *Weg*-toponiemen benoemen zowel smalle als brede wegen, verhard of onverhard, doorgaand of doodlopend. Zijn die wegen smaller, van minder belang of eerder kort, dan wordt ook het verkleinwoord *wegel* of *wegelken* gebruikt, zoals in *hoek*, (*hoekel*), *hoekelken*. Zie *Felinen Hoekelken* onder 3.2.

5.2 BENOEMINGSMOTIEVEN VOOR STRATEN

(a)naar de ligging, het begin- of eindpunt van het traject

Antwerpse Heerweg: een stuk van de Grote Heerstraat. *Heerweg* of *heerstraat* was een algemene naam voor grote wegen. *Heer* (uit het Germaans *harja*) betekent oorspronkelijk 'leger', zoals nu nog het poëtische woord *heir*. Het is ook bewaard in *herberg*, dat oorspronkelijk een gebouw aanduidde waar voorbijtrekkende troepen onderdak vonden voor de nacht.

De Antwerpse Heerweg werd zo genoemd omdat hij een grote, bovenlokale weg was, die Brugge met Antwerpen verbond. Hij doorsneed Lembeke van oost naar west en wordt in de bronnen ook soms **(Grote) Heerstraat**, en **(Grote) Heerweg** genoemd. In 1534 duikt bovendien de naam **Hoge Antwerpse Weg** op, die te verklaren is doordat deze weg hoger lag dan de Neren Heerweg.

Aveschootstraat: de belangrijkste straat in de heerlijkheid (Zuid-)Aveschoot liep van de Ledestraat naar Bardelare. Het huidige stuk van de Nieuwstraat tot het Dorp had geen naam; het werd gewoon *de straete loopende van de kercke naar Aveschoot* genoemd.

Beekstraat: de Beekstraat vormt de grens tussen Lembeke en Kaprijke in het Kromveld en de Oosthoek. Ze ontleent haar naam aan de beek die ontspringt in de Kerkstraat, door de Oosthoek loopt en verder langs de Beekstraat oostwaarts loopt naar Bassevelde en daar de Isabellawatergang heet. De oudste attestatie is *Berenclaus* (1281). Kan *Beekstraat* een verbastering zijn van *Berenclausstraat*?

Berkstraat: deze eenmalige vermelding is wellicht een verschrijving van Beekstraat.

Op de kaart van Ferraris staat er *Beckstraat*.

Gentweg: is niet de huidige Gentweg, maar de wel de oude naam van de huidige Gentstraat, die loopt van het Dorp van Lembeke naar de Ledestraat.

Hongerigehoekstraat: straat gelegen aan de Houdingershoek. Zie *Houdingerhoek* onder 4.

Hoogstraat: een stuk van de huidige Vaartstraat tussen de Vrombautstraat en de Beekstraat. De straat ligt hoger dan de omringende landerijen.

Houdingerhoekstraat: is de huidige Ongereehoekstraat. Ze loopt door de Ongereehoek, vroeger Houdingerhoek, en wordt in de bronnen ook **Hongerijehoekstraat** en **Hongerigehoekstraat** genoemd. Zie *Houdingerhoek* onder 4.

Kaprijkstraat: is een vrij recente naam (16e-eeuws), ze werd voorheen soms *Krommeveldstraat* genoemd of werd gewoon aangeduid als *de strate die loopt van Jans van Lembeke naer Caprycke*. Ze verbindt de Oosthoek met de Ledestraat en vormt daar de Vierweegse, die vroeger ook *Jans van Lembeke* werd genoemd. De Kaprijkstraat maakte samen met de Beekstraat, de Krommeveldstraat en de Gentweg deel uit van een oude weg tussen Kaprijke en Gent.

Kaprijkestraatje: is wellicht te indentificeren met de huidige **Kerkstraat**. Het is een zijstraatje van de Kaprijkstraat.

Kerkstraat: straat van de Oosthoek naar de kerk van Lembeke. De straat die via de Oosthoek liep van Lembekedorp naar Bassevelde kreeg diverse namen: Kerkstraat, Oosthoek en Vroenhoek in Lembeke, Zoeteluchtstraat, Lembekestraat, Bekputstraat en Vent in Oosteeklo.

Ketsebroekstraat(je): is de huidige Ketsebroek tussen de Eeklose straten Bus/Ketsebroeken en de Nieuwstraat in Lembeke. De straat lag naast de Ketsebroek(akker).

Cocxhoekstraat(je): de huidige Koekoekstraat, leidend naar Cocxhoek.

Krommeveldstraat: De vroegere Kromveldstraat liep door het Kromveld in de Oosthoek en verbond de Beekstraat met de Ledestraat (Vierweegse). Het stuk tussen de Oosthoek en de Ledestraat werd meestal *de straat van Jans van Lembeke naar Kaprijke* genoemd, de huidige Kaprijkstraat.

Ledestraat: straat van (Zuid-)Aveschoot naar Oosteeklo, leidend naar of gelegen aan een *leed/lede*, een gegraven waterweg. De **Neren Heerweg** werd in de 16e en 17e eeuw ook wel eens Ledestraat genoemd. Er liep een lede door de Aveschootakker in zuidelijke richting naar de Oude Leed.

Die lede kruiste de Ledestraat en werd ook *Aveschootbeek* genoemd. Het Kaprijks Vaardeken, dat in 1632 van Kaprijke naar de Oude Leed (Eekloos Vaardeken of Burggravenstroom) dwars door Lembeke werd gegraven, werd aangelegd in de bedding van die lede.

Lembekestraatje: slaat wellicht op de Kerkstraat.

Meercaestraatje: is een verschrijving of verkeerde lezing van *Meeschstraetken*, zoals uit de vermeldingen bij *Stierstuk* blijkt. In 1572 wordt het Stierstuk gesitueerd ten oosten van *tmeeschstraetkin* en in 1583 van *tmeercaestraetkin*.

Mee(r)sstraatje: wordt gesitueerd ten noorden van de Ledestraat en is vermoedelijk te vereenzelvigen met de Weststraat of er een zijstraat van. In die omgeving liggen geen meersen. Dit maakt het aannemelijk dat Mee(r)sstraatje een verbastering is van *Weer(st)straatje*, *We(r)ststraat*. Zie onder *Werst* 7.2.1.h.

Molenstraat: is de historische naam voor de huidige Windgatstraat aan de Westermolen.

Molenstraatje: oude naam voor de huidige Westermolenstraat, tussen de Windgatstraat en de Nieuwstraat. Het was de verbinding tussen de dreef van het kasteel van Bardelare en de molen van de heren van Aveschoot.

Neren Heerweg: is de huidige Eeklostraat en een stukje van de Ledestraat. De Neren Heerweg verbond Eeklo met Oosteeklo en liep parallel met de Antwerpse Heerweg of Hoge Antwerpse Weg, die hoger op de zandrug ligt.

Nieuwe Dreve: het is niet uit te maken over welke dreef het gaat: de historische Popsdreef, de Andries Huussensdreef of de huidige Bommeldreef, het Meistraatje of de *dreve die loopt van Aveschoot naer de Wint gat straete* (ca. 1625), de huidige Menstraat.

Oude Heerweg: zie **Antwerpse Heerweg**.

Oude Ledestraat(je): de huidige Warande, het stuk weg tussen de Antwerpse Heerweg en de Ledestraat. Oude 'voormalig' slaat op straat, niet op Lede.

Veldhoekstraat: is het stuk van de Vrombautstraat tussen Ketsebroek en de Koekoekstraat. Ten noorden daarvan lag het Veld aan de Veldhoek.

Vierhuizen: straatje van de Antwerpse Heerweg naar het gehucht Vierhuizen in Sleidinge.

Vierweegse: is de kruising (*de vier weghe sceeden*) van de Ledestraat en de

Kaprijkstraat-Gentweg, en wordt ook **Jans Van Lembeke** genoemd, dus gelegen in de onmiddellijke nabijheid van het goed van Jan Van Lembeke.

Vroedenhoekstraat: straat gelegen in de Vroe(de)nhoek. Zie *Vroenhoek* onder 3.1.

Weststraat: Het eerste deel in die naam kan moeilijk naar de westelijke ligging van de straat verwijzen, want ze ligt in het oosten van Lembeke tegen Oosteklo aan. De grens van de parochie Oosteklo kruist de Weststraat en gaat met een grote bocht terug naar het oosten, met het gevolg dat de meeste bewoners van de Weststraat in Lembeke tot de parochie Oosteklo behoorden. De kans is eerder klein dat de naamgeving vanuit Oosteklo gebeurde.

De oorspronkelijke vorm zou wel eens *Werststraat* geweest kunnen zijn, want de Weststraat ligt naast de Werst. *Werst* leidt in de plaatselijke uitspraak immers automatisch tot *west*, want de *r* in de medeklinkercombinatie *rst* wordt in de Vlaamse dialecten niet gearticuleerd (vergelijk met *dust* 'dorst', *kestag* 'kerstdag', *eest* 'eerst', etc.). Zie *Werst* onder 7.2.1.h.

Zoutweg: werd in de 19e eeuw omgedoopt tot *Waarschootstraat* en in de 20e eeuw tot *Gravin M. d'Alcantaralaan*. De Zoutweg liep van de Neren Heerweg (nu Eeklostraat) in Lembeke naar de Oostmoer in Waarschoot, waar de straat nog altijd *Zoutweg* heet. Die naam heeft alles te maken met de zoutwinning in de moer. Hoewel de grens van het veengebied waar vanaf de 12e eeuw op grote schaal turf gestoken werd, ten noorden van Aardenburg, Watervliet en Boekhouteliep, waren ten zuiden van de zandrug Maldegem-Stekene door de eeuwen heen moeren (o. m. de Zuidmoer in Eeklo en de Oostmoer in Waarschoot) ontstaan waar zich een kleine veenlaag gevormd had. Op één à twee meter diepte zat daar een laatglaciaal bandje, een 5 tot 20 cm dikke, venige, organische laag. Dat was vegetatie die ingeklonken was en in de loop der tijd overdekt was met een laagje zand (Verhoeve en Verbruggen 2006, 208). Door het verbranden van die organische substantie bleven de zoutkristallen die in die venige laag zaten, over. Voor het zoutzieden had men veel hout nodig, dat men daar ter plaatse kon hakken en opbranden. *Zoutweg* is dus 'weg aan of lopend naar een zoutwinningsgebied in de Oostmoer of in Bardelare'.

(b) naar een eigenaar, een aangelande of een ander persoon

Bandstraat: deze straat kunnen we identificeren met de huidige Vaartstraat aan Cocxhoek. Het eerste deel valt op het eerste gezicht moeilijk te verklaren. Het woord *band* betekende in het Middelnederlands net zoals vandaag 'band om iets te binden' en vandaar wellicht ook al overdrachtelijk 'lange, smalle reep van iets', bijv. sprekende van land, maar er zijn noch in de toponymie noch in de dialectwoordenschat indicaties te vinden dat men in het Meetjesland een repelperceel *band* zou hebben genoemd. Dus is het vrij onwaarschijnlijk dat de

straat haar naam dankt aan een of ander repelperceel langs haar traject. Waarschijnlijker is dat we te maken hebben met een volksetymologische vervorming van oorspronkelijk **Baenststraat**, dat zich gemakkelijk laat verbinden met het in 1642 geattesteerde *Baenstraete*. Daarin herkennen we de familienaam van Jan de Baenst, die in de 14e eeuw eigenaar was van het leengoed Rostijne en ook nog grond bezat in de Coxhoekstraat, de huidige Koekoekstraat. Lodewijk de Baenst was in de 15e eeuw eigenaar van het Goed te Broekmeers in de Bandstraat.

Dries Huussens Dreve: de dreef (nu zonder naam) ten oosten van de huidige Gentweg, tussen de Ledestraat en de Antwerpse Heerweg. Huussens is een alias of bijnaam van Van de Woestijne, een familie die zich omstreeks 1477 in Kaprijke-Lembeke kwam vestigen en waarvan afstammelingen over het hele Meetjesland uitzwermden. Pieter vander Woustinnen/Wostynen was viermaal schepen van Lembeke tussen 1489 en 1496 (Neelemans 1865a). Gillis vander Woustinen bekleedde een schepenambt in 1511. Clays/Claies vander Woustinen/Woestyne was vijfmaal schepen tussen 1522 en 1536. Andries vander Woestynen was vijfmaal een van de drie Lembeekse schepenen tussen 1537 en 1549. Verder waren schepen Jan (1561), Pieter (1564), Gillis (1565) Vander Woestyne en Pieter vander Hostine/Oostyne (1584 en 1585).

Goochelaarstraat: de straat heet nu Goochelaar en loopt van de Vroenhoek naar de Beekstraat op de grens van Kaprijke en Lembeke. In 1295 duikt een *margr. dicta goekelards* in de bronnen op. Debrabandere (1993, 780) vermeldt de familienaam *(de) Gokelare* of *(de) Keukelare* met de betekenis 'tovenaar, goochelaar'. De naam kwam wel meer in het Meetjesland voor, want ook in Sint-Laureins is er een Goochelaar en een Goochelaarstraat.

Meistraatje: het Meistraatje loopt van de Oostmoer in Waarschoot over het Eekloos Vaardeken (Burggravenstroom) naar de Antwerpse Heerweg in Lembeke. Het straatje werd wellicht genoemd naar een eigenaar of aangelande met de achternaam De Mey.

Pops Dreve: de dreef van ene Poppe, een veel voorkomende naam in het Meetjesland.

Raes' Straatje: is het Ruedestraatje, gelegen aan de zuidzijde van het Aalstgoed in Eeklo. Hebben we hier te maken met een verschrijving of zit er toch de eigenaam Raes achter?

Ruedestraatje: is een stuk van de Bus(straat) en de Ketsebroekstraat, op de grens Eeklo-Lembeke. In Eeklo heette het straatje *Ser Ruedenstraatje*. *Ser*, samentrekking van *des heren*, wijst op de aanzienlijke status van de (de) Reu(de) naar wie de straat is genoemd. In 1399 betaalden de kinderen van Sijmoen en ook van

Willem de Ruede ter waeijen ('uit de Waai' in Eeklo) belastingen in Eeklo. Willem, zoon van Sijmoen, en Jan de Ruede deden in 1417 hetzelfde.

Vrombautstraat: de Vrombautstraat in Eeklo en Lembeke vormde met de Honderdbunderstraat (de huidige Zandvleuge) en de Blakstraat in Eeklo de kortste en wellicht de oudste verbinding tussen Kaprijke-Lembeke en Adegem. Ze wordt ook aangeduid als *de straete van Eecloo naer Bassevelde* (1572).

De straat werd genoemd naar de Eekloos-Lembeekse familie Vromout. In 1288 wordt al een Simoen Vromout vermeld en in 1295 *lant ligghende bi Simoens Vromout*. In 1355 schenkt Graaf Lodewijk van Male aan Lamsin Vromoud, zijn secretaris, als beloning voor zijn trouwe en lange dienst, een leengoed, gedeeltelijk in Eeklo en gedeeltelijk in het Ambacht Maldegem. Pieter Vromout was tussen 1366 en 1380 tweemaal baljuw van Eeklo. In 1399 waren er niet minder dan tien Vromouts in Eeklo belastingplichtig. Het geslacht Vromout is dus een oude bekende familie: verscheidene naamdragers waren burgemeester en schepen in Eeklo en Lembeke. De naam werd sedert de 15e eeuw ook Vrombout uitgesproken, met inlassing van een overgangsklank. De Lembeekse schepen Vrombaut wordt zowel Symoen Vrom(m)out (1429, 1432 en 1446) /Vromoud (1431) /Vrommoudt (1445) als Symoen Vromboud (1431) /Vrombout (1449 en 1451) genoemd (Neelemans 1865a). Er is ook een Vrombouts Stede in de Vrombautstraat geattesteerd. Nog op het einde van de 16e eeuw woonde Jacob Vrombaut op de noordzijde van de Vrombautstraat dichtbij Cocxhoek.

(c) naar het uitzicht

Smalle Heerweg: is een andere naam voor de **Antwerpse Heerweg**, het oostelijk gedeelte dat door de bossen heen liep en smaller was. Bij Ferraris wordt hij als bosweg aangeduid.

(d) naar de functie

Koestraat: identiek met de huidige Koestraat, die leidde van de Ketsebroek naar Sint-Gillis' Predicatie. De Koestraat is gelegen aan vroegere gemeenschappelijke grond (Horelaar, Ketsebroek) waar koeien konden grazen. Soms werd ook de **Cocxhoekstraat** *Koestraat* genoemd. Naar het westen toe wordt de Koestraat soms **Bus** (Buschstraete, 1625) genoemd, zoals het verlengde ervan in Eeklo.

Nieuwstraat(je): de straat tussen Aveschoot en de Vrombautstraat ten westen van Bardelare, het leengoed van de Hauweels. Wanneer de straat werd aangelegd en dus de naam Nieuwstraat kreeg, is niet bekend.

(e) andere benoemingsmotieven

Jodenstraat: *Juede strate* en *Jode strate* die naar Oosteeklomolen lopen, zijn

misschien verschrijvingen van *Ledestraat* die ook naar Oosteeklo loopt. Of moeten we hier toch denken aan de familienaam De Jode of aan de bijnaam 'de jood' voor een vrekking persoon?

Kraaistraatje: is een eenmalige vermelding van een niet te situeren straatje in de omgeving van de Koestraat. Wellicht genoemd naar een aangelande met de familienaam Craeye, of was het een straatje langs landerijen waar geregeld zwermen kraaien neerstreken?

Rijstraatje: is wellicht te situeren aan de Lembeekse Watergang. Het toponiem *rijstraat(je)* komt herhaaldelijk voor in Vlaanderen, in het Meetjesland ook in Sleidinge, Zomergem, Lovendegem, Assenede en Kluizen. Het element *rij* is waarschijnlijk een variant van Middelnederlands *rijt*, een benaming voor natuurlijke waterlopen die in heel wat middeleeuwse toponiemen is bewaard, en teruggaat op een Indo-Europees werkwoord met betekenis 'stromen' (Mattheeuws & Devos 1997, 46). Het Rijstraatje kan wellicht gelokaliseerd worden in de omgeving van de Rijbilken aan de Lembeekse Watergang. Als dit klopt, is het Rijstraatje misschien te vereenzelvigen met een stukje van de **Koestraat** tussen de Koekoekstraat en de weg naar Kaprijke.

Zwijn(en)straatje: is het straatje, eerder een landweg, tussen de Vrombautstraat en de Bus/Ketsebroekstraat op de grens met Eeklo in de Kattelare. Wellicht is de naam een verbastering van *Sauwijnsstraatje*. In het naburige Kaprijke is er een Sauwijnsakker, genoemd naar ene Sauwyn. Pieter en Roebrecht Sawyn waren in de 15e eeuw schepen in Kaprijke (Buyck 2002, 49). In 1329 was Hughe Saywin schepen in Eeklo (Neelemans 1865a, 11).

6 GEBOUWEN (HOEVEN, WONINGEN EN ANDERE)

6.1 KERNBESTANDDELEN IN HOEVENAMEN

In het Meetjesland vinden we als kernbestanddelen van hoevenamen voornamelijk *goed*, *hof*, *stede* en *hofstede*. Die namen worden niet alleen gebruikt voor het erf (huis, stallingen, schuren en de vrije ruimte eromheen), maar ook voor de hele landbouwexploitatie (erf en landerijen).

Het is lang niet zeker dat een perceel dat aangeduid wordt met *goed*, *hof*, *stede* en *hofstede*, ook bewoond is. Oorspronkelijk was dat zeker het geval, maar over een periode van meer dan 350 jaar gebeurde er zoveel dat er van die bewoning dikwijls geen spoor meer te bekennen valt. Kleine boeren woonden in povere huisjes, bestaande uit een houten geraamte, lemen wanden en een dak van stro, riet of zoden. Als zo'n bouwsel verlaten werd, kwam het spoedig te vervallen en na enige tijd was aan niets nog te merken dat daar ooit een woning had gestaan. Bovendien was het vroeger geen zeldzaamheid dat kleine lieden die elders gingen wonen, hun huis demonteerden en het op hun nieuwe plek weer opbouwden. Plaatsen waar ooit een woning had gestaan, bleef men toponymisch vaak *goed* of (*hof*)*stede* noemen.

Ten tijde van de godsdiensttroebelen op het einde van de 16e en in het begin van de 17e eeuw zijn in het Meetjesland tal van hoeven en huizen verwoest of verlaten en vele daarvan zijn nooit heropgebouwd (Vandeveire en Devos, 2008, 44).

GOED

Goed kan in plaatsnamen twee betekenissen hebben:

1. De oudste attestaties wijzen op een exploitatiecentrum, een hoeve van grotere omvang. In tegenstelling tot Eeklo en Kaprijke had geen enkel klooster of geestelijke instelling in Lembeke een landbouwuitbating. De meeste "goeden" in ons materiaal werden genoemd naar de plaats waar ze gelegen waren. In dat geval wordt de plaatsbepaling ingeleid door het voorzetsel te: **Goed te Broekmeers, Goed te Bucstale, Goed te Kromvelde, Goed ten Vroenhoeke, Goed ter Wee**. Soms valt de toevoeging *Goed* (te) weg en spreekt men gewoon van (*te*) *Bardelare*, (*te*) *Bucstale* of *Ter Wee*. We hebben hier wellicht te maken met oude nederzettingen.
2. *Goed* kan ook gewoon slaan op een eigendom, percelen zonder gebouwen, meestal pachtgoed. In deze betekenis komt het in Lembeke weinig voor.

HOF(STEDE)

Het woord *hofstede* komt veel voor in oude teksten, maar is zelden een plaatsnaam geworden. Het bestaat uit *hof* (< Germaans *hofa*), wat 'hoeve, boerderij' betekent en *stede* 'plaats'. Een hofstede is dus een plaats waar zich een boerderij bevindt, als toponiem vaak met toevoeging van de eigenaar: **Burts**

Hofstede (1405), **Pieter Wapoels Hofstede** (1567) en **Roegier Aernouds Hofstede** (1497).

In de 16e en vooral de 17e eeuw kan hofstede als eigennaam nogal eens betrekking hebben op landbouwgrond. Alleen als er *behuisde hofstede* staat, kan men honderd procent zeker zijn dat het een boerderij betreft.

Hof werd soms gebruikt als synoniem van *goed* en sloeg op een aanzienlijke landbouwexploitatie: **Hof van Bardelare** (1399). Tegenwoordige kan elke boerderij gewoon hof genoemd worden. In het dialect van de streek is hof in die betekenis een onzijdig woord.

STEDE(KEN)

Stede (< het Germaans *stadi*), is een oude afleiding uit het werkwoord *staan*. Uit de oorspronkelijke betekenis '(stand)plaats' ontstonden verschillende toepassingen, o.m. 'boerderij' (ook in hofstede) en 'stad'. *Stede* of *stee* werd in de 16e eeuw gebruikt in de betekenis van 'boerderij, woonplaats': **Jan Haerps Stede, Raeskins Stede, Truyens Stede, Vrombauts Stede**, etc. In enkele gevallen is *stede* gewoon een synoniem voor 'plaats, plek, omgeving', zoals in *bi eenre stede dat men heet Hozenlaer* (1305) of *eene stede diemen heet de ketsebrouc* (1348).

6.2 BENOEMINGSMOTIEVEN VOOR HOEVEN

(a) naar een eigenaar, een pachter of een gebruiker

De meeste hoevenamen zijn samenstellingen van *stede* of *hofstede* met een persoonsnaam die verwijst naar een eigenaar of een pachter, vaak in de genitiefvorm. Soms is dat alleen de voornaam, soms alleen de familienaam, soms beide. In enkele toponiemen verwijst de bepaling niet naar een persoon maar naar de bezittende instelling.

Burts Hofstede (1405), **Pieter Wapoels Hofstede** (1567), **Roegier Aernouds Hofstede** (1497), **Pieter Van Ertveldes Stede** (1582), **Raeskins Stede** (1587), **Truyens Stede** (1572) en **Jan Haerps Stede** (1361), waarvan de ligging moeilijk te situeren valt en de eigenaar, pachter of gebruiker, ook al kennen we zijn naam, in de mist van de tijd verdwenen is.

Goed te Bucstale: deze hoeve, ook enkele keren *goedt te buckstrate* genoemd, ligt op de oostzijde van de Krommeveldstraat en is te vereenzelvigen met het **Goed te Kromvelde**. In een 17e-eeuws landboek wordt de hoeve gesitueerd in de kromming van de Krommeveldstraat. Op de kabinetskaart van Ferraris is ze duidelijk te zien. Neelemans (1872, 7) lokaliseerde het Goed te Bucstale ten onrechte op de plaats van het Goed te Broekmeers, op de oostkant van de Vaartstraat. Het Goed te Bucstale is vermoedelijk genoemd naar de vroegere bezitter, ene (Van) Bucstale.

Grootheers Hoveken en **Pops Stede** waren in 1615 stukken land, dus onbuisde (hof)steden. Ze waren vroeger de kleine hoeve van respectievelijk iemands grootheer (grootvader) en ene Poppe.

Praets Hof: lag vermoedelijk in de omgeving van Praetsakker. Dat kan aan de Koestraat in Lembeke geweest zijn, maar net zo goed over de Grote Watergang in Kaprijke. Zie *Praetsakker* onder 7.2.1.a.

Vrombauts Stede: lag op de noordzijde van de Vrombautstraat in de Rostijnakker en was in 1602 bewoond door Jacob Vrombaut.

(b) naar de ligging

Hof te Bardelare: Bardelare was een leengoed dat in de 14e eeuw toebehoorde aan de Van Bardelares en nadien door huwelijk in handen kwam van de Hauweels, heren van Aveschoot, die zich metterwoon op het kasteel vestigden. Bardelare was een feodaal hof. Daar vergaderden de vazallen die van Bardelare of Aveschoot een goed in achterleen hielden en waar de renteplichtigen van Aveschoot en Lendonk (Kaprijke-Bassevelde) hun jaarlijkse rente moesten betalen. Het kasteel was dubbel omwald en op de kaart van Ferraris (1771) is duidelijk een poortgebouw op de buitenste omwalling te zien. Over de binnenste omwalling lag een brug. De dreef naar Bardelare liep ten noorden van het hof, van de Nieuwstraat naar de huidige Vaartstraat. Toen in de 17e eeuw het Kaprijks Vaardeken werd gegraven, lieten de heren van Aveschoot een nieuwe dreef aanleggen van de Aveschootstraat naar het kasteel, de huidige Kasteeldreef. Zie ook *Bardelare* onder 2.

Goed te Broekmeers: een omwald pachtgoed gelegen aan de Broekmeers in de huidige Ruiffelaarwegel aan de oostzijde van de Vaartstraat, waar Neelemans (1872, 7) ten onrechte het Goed te Bucstale situeerde. In 1493 was het Goed eigendom van Lodewijk Hauweel, die het gekocht had van Lodewijk de Baenst.

Goed te Kromvelde: strekte zich volgens De Potter en Broeckaert (1872, 6) ook op Waarschoot uit, wat niet kan kloppen, want het Kromveld ligt tegen de grens met Kaprijke aan. Zowel op de kaart van Ferraris als op die van Popp (ca. 1860) is de omwalde hoeve duidelijk te zien in de bocht van de Krommeveldstraat. Na 1450 wordt het Goed te Kromvelde, **Goed te Bucstale** genoemd.

Goed ten Vroenhoeke: pachthoeve in de Vroenhoek, dat op de Poppkaart *Duyvels Goed* genoemd wordt. Zie *Vroenhoek* onder 3.1.

Goed ter Wee: dit pachtgoed was eigendom van de abdij van Oosteklo. *Wee* of *wede* betekent 'weide, graasland', hier in de omgeving van de Oosterse Watergang. Adriaensen (1966, 267) situeert het *Goed ter Weeden* in Bassevelde, maar in 1619

wordt het duidelijk aan de zuidzijde van de Beekstraat, dus in Lembeke, gelokaliseerd. De grens tussen Lembeke en Bassevelde loopt inderdaad dwars door het Goed.

Hokelare: een hofstede gelegen op de grens Eeklo-Lembeke in de Oostveldstraat/Eeklostraat, wellicht te vereenzelvigen met de hoeve de *Notelare*, die daar in 1607 wordt gesitueerd (Van de Woestijne 1994, 61). Bomen werden vaak als oriëntatiepunten gebruikt, ook in grensafpalingen.

Lindeken: was in de 16e eeuw de naam van een boerderij gelegen op de westzijde van de Kaprijkstraat. Wellicht bevond zich daar een opvallende linde als oriëntatiepunt.

6.3 ANDERE GEBOUWEN

In Lembeke zijn tot ca. 1625 zeer weinig namen van specifieke bouwsels bekend.

Kerk: het Lembeekse kerkje stond op de Plaatse (nu Dorp) en had een westtoren die er nog steeds staat. De kerk zelf werd in 1776 afgebroken en op dezelfde plaats vervangen door een grotere, de huidige kerk.

Kasteel: zie *Hof te Bardelare* onder 6.2. (b).

Lembekemolen: is de huidige Westermolen in de Windgatstraat. Hij stond op het grondgebied Lembeke, maar behoorde toe aan de heer van Aveschoot.

Onzer Vrouwen Huizeken: stond in de Veldhoek. Het huisje was 'eigendom van onze vrouw' en dat kan de vrouw van Aveschoot zijn, in 1547 Margriet Hauweel, tenzij onze vrouw slaat op de gilde of op het altaar van Onze-Lieve-Vrouw in de kerk van Lembeke, die eigenaar van het huisje zou zijn geweest. Misschien was het dan helemaal geen huis, maar een veldkapelletje voor Onze-Lieve-Vrouw.

Priesteragie: het huis van de pastoor stond ten oosten van de kerk en paalde ten noorden aan de Gentweg.

Vierschaar: op de Plaatse stond de Vierschaar, het huis of de kamer, deel van een huis, waar de drie Lembeekse schepenen vergaderden en recht spraken over de inwoners van Lembeke.

7 TERREINNAMEN

7.0 INLEIDING

Terreinnamen zijn toponiemen die onderdelen van het natuur- en cultuurlandschap benoemen, in ons materiaal vooral bos, moeras, heide, grasland en akkerland. De meeste terreinnamen zijn samenstellingen die bestaan uit grondwoorden en een bepalend deel. Sommige van die grondwoorden zijn gewone soortnamen die vaak nu nog gebruikt worden, zoals *land*, *akker*, *veld*, *heide*, en *meers*.

Lembeke in het grafelijk bos Aalschoot had tot het einde van de 12e eeuw grotendeels het uitzicht van een natuurlandschap. Het in cultuur brengen gebeurde pas laat, na het verkavelen van het bos in het begin van de 13e eeuw. Door die menselijke ingreep veranderde het landschap: heide werd begraasd en vruchtbaar gemaakt, door het graven van afwateringskanalen werden moerassen drooggelegd en in grasland omgezet en ruigland werd akkerland of graasland.

Het omgekeerde, het degenereren van bouwland, kon gebeuren in tijden van oorlog en sociale destabilisatie. Zo'n periode in de geschiedenis van het Meetjesland was de tweede helft van de 16e eeuw, toen door het krijgsgewoel van de godsdienstoorlogen veel boerderijen verlaten werden en aanzienlijke stukken landbouwgrond verwilderden. Niettemin kunnen we stellen dat met ups en downs het landbouwareaal in Lembeke van het begin van de 13e eeuw tot het midden van de 20e eeuw fors toenam.

7.1 KERNBESTANDDELEN IN TERREINNAMEN

AKKER

Akker (< Germaans *akra*) is de oudste naam die sedert de Germaanse volksverhuizingen (van de 4e tot de 7e eeuw) bij ons op bebouwd land werd toegepast. Oorspronkelijk vormden die akkers schaarse vlekken cultuurland in een woeste omgeving en om ze tegen het binnendringen van vee en ongedierte te vrijwaren, werden ze omheind. Van een of andere vorm van collectieve bewerking van de akkers was in Lembeke geen sprake, omdat grote stukken grond werden verkocht aan burgers en instellingen die ze in cultuur brachten ofwel verder verkavelden, zodat kleine, individuele landbouwers hier het meest voorkwamen. De weinige akkernamen zijn dan ook meestal samengesteld met de naam van de (vroegere) bezitter, zoals **Jan Hauwels Akker**, **Gillis Ryveels Akker** en **Praetsakker**.

De toponiemen *Kasteelakker* en *Kerkakker*, die grotere complexen vormen, zijn van veel latere datum.

BILK

Bilk of *bulk* is in oorsprong de benaming voor een afgesloten perceel. Het woord

komt van het Germaans *bilûkan* ('beluiken, afsluiten') waaruit een zelfstandig naamwoord *biloke* werd gevormd, dat nog als zodanig bewaard is in de naam van het bekende Gentse hospitaal De Bijloke, en door een verdere klankevolutie ook de vorm *bilk* heeft opgeleverd. Die fonetische ontwikkeling verliep als volgt: in *biloke* werd de eerste lettergreep beklemtoond en de twee laatste samengetrokken tot *-lke*: *biloke* > *bilke* > *bilk*.

De oudste vorm in ons materiaal is *belk*, een variant van *bilk* met een iets opener uitgesproken klinker: *terre iuxta belk* (1252). *Bulk*, een jongere dialectische nevenvorm, waarin de *i* gerond werd tot *u* onder invloed van de *-l* (zoals in *wulg* > *wilg*), vinden we in Lembeke niet terug.

In de toponymie heeft *bilk/bulk* betrekking op kleinere omheinde stukken landbouwgrond of grasland van particuliere eigenaars: **Andriesbilk**, **Anneken Luyxs Bilk**, **Bakkers Bilk** en **Everdeys Bilken**.

BOS

Bos komt van het Germaans *busku*, 'struikgewas, laagstammig bos', waarvan de betekenis later, mede onder invloed van het Franse woord *bois*, geëvolueerd is tot 'aangeplant bos met opgaande bomen'. Het grafelijk jachtdomein Aalschoot moeten we ons dan ook niet voorstellen als een bos in de moderne betekenis van het woord, maar eerder als een natuurlandschap, een woestenij met droge en natte stukken, veld en heide, begroeid met bomen en struikgewas, waar dieren konden grazen.

BROEK

Gysseling (1975, 3) verklaart *broek* uit het Germaans *broka*, dat teruggaat op een voor-Germaans woord *brako* 'moeras'. De *broek*-toponiemen in ons materiaal duiden depressies aan, zogenaamde deflatiekommen of duinpannen, zonder natuurlijke afwatering, gelegen waar de dekzandrug overgaat in het lager gelegen moeras van Aalschoot.

Door toepassing van elementaire draineringstechnieken werden de drassige broeken al vroeg verbeterd tot hooiweiden, die in het najaar ook nog eens door het vee konden worden afgegraasd. Tot in de late middeleeuwen waren de meeste broeken gemeenschapsgrond: ze werden gebruikt voor collectieve hooiwinning en gemeenschappelijke beweiding. Dat gold ongetwijfeld voor de **Ketsebroek**, die deel uitmaakt van de Eeklose Ketsebroek(en). In de keure van Eeklo-Lembeke werd bepaald dat de inwoners hun vee mochten laten grazen in Aalschoot.

HAAG

Dit kernbestanddeel komt in Lembeke alleen voor in *Haagmoer*. In *Haagmoer* is *haag* geen bosnaam, maar de naam van de vermoedelijke bezitter. Zie (*Grote*) *Haagmoer* onder 7.2.3.

HEIDE

Heide (< Germ. *haithjo* ‘heide’) duidt in onze streken vanouds onbebouwde, met heidegewas en kreupelhout begroeide gronden aan, met moerassige plekken. De *heide*-toponiemen in Lembeke bevinden zich steeds in de omgeving van de zandrug. Het zijn magere, schrale zandgronden, die het langst onontgonnen bleven en door de gemeenschap kon worden gebruikt om vee, vooral schapen te laten grazen. De oudere, westelijke vorm *heet* komt hier niet voor.

De **Lembeekse Heide** ligt tussen de Burggravenstroom en de Antwerpse Heerweg-Ledestraat.

LAAR

De Lembeekse *laar*-namen zijn wellicht familienamen: **Bardelare**, **Bulaere**, **Horelare** en **Wispelaere**, geen namen die een kenmerk van de plaats benoemen. Toch kan men niet uitsluiten dat die families werden genoemd naar de plaats waar ze woonden. Het woord *laar*, van het Germaans *hlaeri*, zou een benaming zijn geweest voor gemeenschapsgrond (o.m. een weideplaats) in een lager gelegen, bosrijke omgeving, wat kan kloppen voor **Bardelare** en **Horelare**.

LAND

Land (< Germaans *landa*, ‘grond’) is een vrij doorzichtige term die tot op onze dagen gebruikelijk is in de betekenis ‘landbouwgrond’. Vroeger kon het ook wel onontgonnen grond betekenen, maar toen het land in cultuur werd gebracht, werd het woord voornamelijk op bebouwd land toegepast, dikwijls met de naam van de eigenaar als bepaling, zoals in **Begijnenland**, **Budelaers Land**, **Coorebyters Land**, en **Papenland**.

MEERS

Het woord *meers* is verwant met *meer* en komt van het Germaans *mari(sk)* ‘waterplas’, oorspronkelijk aangeslibde grond, later ook gebruikt voor vochtig graasland langs waterlopen.

Meers was tot in de 18e eeuw in de Meetjeslandse dialecten het meest gebruikte woord om grasland te benoemen. In de middeleeuwen was het niet gebruikelijk het vee op blijvende weiden te laten grazen, want er waren graasplaatsen genoeg. De dieren liepen vrij rond en de bouwlandpercelen werden afgesloten tegen het indringende vee. In de winter had men uiteraard hooi nodig om de beesten te voederen. Meersen waren dan ook in de eerste plaats ook hooilanden. Ze werden één - of vaker - twee keer afgemaaid, en in de nazomer werd het opschietend nagras afgeweïd.

De meeste Lembeekse meersen liggen in de nabijheid van waterlopen: **Broekmeers**, **Kloostermeersen** en **Colpaertsmeers**.

MOER

Moer, dat ook in het woord *moeras* zit, komt van het Germaanse *mora* ‘moeras’, waarop ook de Vlaamse dialectwoorden *moor* en *morre* ‘modder, slijk’ teruggaan. In zijn voorgeschiedenis is het verwant met *meer*, ‘waterplas’. In noordelijk Vlaanderen betekent *moer* vanouds ‘turfhoudende, drassige grond’. In het Meetjesland en Zeeuws-Vlaanderen bevond er zich een groot moer- of veengebied, dat zich uitstreckte ten noorden van de lijn Boekhoute - Watervliet - Sint-Margriete en Aardenburg en dat verder liep in de richting van de Westerschelde. Dat veengebied werd tussen de 11e en de 13e eeuw op industriële schaal ontgonnen. Verhoeve en Verbruggen (2006) hebben overtuigend aangetoond dat er ten zuiden van die lijn, meer specifiek tussen Eeklo en Sint-Laureins, nooit veen gevormd werd, dat daar derhalve ook geen turf gestoken werd. Daar was *moer* het gebruikelijke woord voor ‘drasland, moeras’.

Ten zuiden van de dekzandrug Maldegem-Stekene vinden we ook *moer*-toponiemen: de *Zuidmoer(e)* en de *Pokmoere* in Eeklo en de *Oostmoere* in Waarschoot, die grotendeels door de Oude Leed (Burggravenstroom) werden gedraineerd. In die afvoerloze kommen werd in de loop van de tijd ook een weinig sediment gevormd, waaruit in de 12^e eeuw zout werd gewonnen en dat nadien werd opgedolven voor grondverbetering. De moer waarvan in Lembeke sprake is en waarvan de **(Grote) Haagmoer** deel uitmaakte, lag tussen de dekzandrug in Lembeke en de microruggen Assenede - Bassevelde - Kaprijke en Bentille - Sint-Laureins. Ze liep in westelijke richting over Eeklo naar Sint-Laureins en vormde dus het grootste stuk van Aalschoot.

Ook in Eeklo, Adegem en Sint-Laureins vinden we in of aan de rand van die moer toponiemen zoals *Moerstraat*, *Moerwee*, *Moerwege* en *Moerwegel*. Het moeras werd in de 13e eeuw drooggelegd door het graven van de Lembeekse Watergang en de Eeklose Watergang (Slependammewatergang) de *leden* (‘s *Heer Jans Leed*, *Vakeleed* en *Ziedelingen*) in Sint-Laureins.

POLDER

Hoewel de poldergrens, d.w.z. de grens van het gebied waar door de zee polderklei werd afgezet, boven Sint-Laureins en Bentille loopt, zijn er ook ten zuiden van die grens enkele *polder*-namen bekend, in ons materiaal: **Jacob Bussels Polder** en **Polderken**. *Polder* betekent dan eerder ‘natte, vaak hoger gelegen, vruchtbare grond’ in een schrale zandbodem, waar soms veenachtige sedimenten dagzoomden of door ploegen aan de oppervlakte werden gebracht.

STRING

In de Vlaamse toponymie slaat *string* op een repelvormig perceel of een langwerpig pand van een akker, een weide of een bos, gelegen tussen afwateringsgreppels of tussen rijen houtgewas. In Lembeke komt het maar één

keer als *stringhe* voor.

STUK

Stuk komt van het Germaans *stukja*, waarvan de westelijk-Vlaamse vorm *stik* is. Tot het einde van de 16e eeuw is *stik* in de Lembeekse documenten de gewone vorm, daarna wordt het steeds vaker vervangen door de oostelijker variant *stuk*, die door scribenten als correcter ervaren werd. In het dialect blijft *stik* echter tot vandaag de gebruikelijke vorm.

De algemene betekenis van het woord is uiteraard ‘deel, gedeelte’, maar specifiek in de landbouwwoordenschat ontwikkelde het de betekenis ‘perceel akkerland’ (Devos 1992, 32). Dat gebeurde het eerst in de West-Vlaamse polders, waar *stuk* al rond het jaar 1000 in gebruik kwam als naam voor nieuw ontgonnen akkers op ontzoute schorregrond. Van daaruit verspreidde het woord zich geleidelijk over de West-Vlaamse zandstreek en het Meetjesland. Het succes van *stuk* als perceelsbenaming, zowel in de gewone woordenschat als in de toponymie, is zeker in de hand gewerkt door het sterk individualistische karakter van de laatmiddeleeuwse ontginningen in noordelijk Vlaanderen, waardoor nieuw onder de ploeg gelegde gronden in met houtgewas omzoomde privé-percelen werden verkaveld. Vandaar dat vele *stuk*-toponiemen zijn samengesteld met een persoonsnaam, zo ook in Lembeke: **Bulaers Stuk**, **Piet Pops Stuk** en **Haagstuk**. Toch hebben de meeste *stuk*-namen in Lembeke een bestanddeel dat verwijst naar de vorm (**Hoekstuk**), de begroeiing (**Evenstuk**) of de ligging (**Middelstuk**).

VELD

Anders dan in de Nederlandse standaardtaal en in andere dialectgebieden heeft *veld* in de volkstaal van westelijk Vlaanderen nooit iets anders aangeduid dan onontgonnen grond. Die toepassing sluit aan bij de betekenis van zijn Germaanse voorloper *feldu*, nl. ‘woest land, heide’.

In de middeleeuwen verstond men onder *veld* de woeste gebieden tussen dorpen en gehuchten, waar kreupelhout en heidevegetatie afwisselden met moerassige plekken. Tijdens de grote middeleeuwse ontginningsgolf (11e-14e eeuw) werden grote stukken van dit woestland in cultuurland omgezet, maar op de zandige bodems van het West-Vlaamse Houtland en het Meetjesland heeft het nog tot in de 18e eeuw geduurd vooraleer de laatste velden werden ontgonnen. Zo worden er in Lembeke tot in de 17e eeuw onontgonnen velden gesignaleerd. De toponiemen die daaraan herinneren, zijn meestal te vinden aan de noordzijde van de dekzandrug, terwijl op die zandrug zelf en aan de zuidzijde ervan *heide*-namen worden aangetroffen.

WEIDE

Weide en de westelijke vorm *weede* zijn als cultuurlandnamen vrij jong in de

Vlaamse toponymie. Dat is niet te verwonderen, want de werkelijkheid die erdoor wordt aangeduid, namelijk omheinde percelen grasland, was vóór de 17e eeuw nauwelijks te vinden in ons cultuurlandschap. In Lembeke komt *weide* alleen voor in **Goed ter Wee**, een pachtgoed van de abdij van Oosteeklo.

WOESTIJN

In 12e- en 13e-eeuwse Latijnse akten wordt woest, onontgonnen gebied *wastina* genoemd. Volgens Gysseling (TW, 1086) is het een Picardisch woord, ontstaan uit het Germaanse *wostumþjo* ('het wilde, onontgonnene') en het Latijnse *vastus* ('eenzaam, verlaten, woest'). Wastine wordt *wostine*, (*h*)*ostine*, *rostine* en *woestine*. Zowat overal in het Meetjesland vindt men *woestijne*-namen. In Lembeke is de Rostijne (zie 2.) een leengoed in de Horelare. Ook de Woestijnakker moet daar te situeren zijn.

7.2 BENOEMINGSMOTIEVEN VOOR TERREINNAMEN

7.2.1 AKKER- EN GRASLAND

(a) naar een eigenaar, een pachter of een gebruiker

Bij de verkaveling van Aalschoot in de 13e eeuw werden de meeste stukken land verkocht aan particulieren. Het is dan ook niet te verwonderen dat die percelen naar hun eigenaar, in sommige gevallen ook hun pachter werden genoemd. Van de meeste van die personen weten we niets omdat we ze verder niet tegengekomen in historische documenten over Lembeke. Dat geldt voor de personen wier namen bewaard zijn in **Andriesbilk, Anneken Luyxs Bilk, Avesoete Cleenpitters Land, Bakkers Bilk, Coppén Neyts Land, Jacob Bussels Polder, Jacob Ooms Land, Ruebins Land, Schellebroots Land, Tanneken Loets Land** en **Willem Amelonx Land**. Sommige persoonsnamen in de hieronder behandelde toponiemen vonden we wel terug, meer bepaald in Neelemans' lijst van burge-meesters, schepenen, baljuws, etc. (Neelemans 1865a).

Begijnenland: lag aan de westzijde van de Kaprijkstraat en was ooit eigendom van een begin of een begijnhof.

Bu(de)lare, Bu(de)laers Land/Stuk: lag in de Kaprijkstraat. Adriaen van Bulaere was tussen 1552 en 1562 driemaal lid van het schepencollege van Eeklo-Lembeke, waarin Lembeke drie van de negen schepenen mocht leveren. In de 17e eeuw komt ook de variante naam Van Buylaere voor.

Everdeys Bilken: De familie Everdey leverde in de 15e en 16e eeuw enkele Lembeekse schepenen: Willem Everdey bekleedde het ambt in 1403, Gillis Everdy was viermaal schepen tussen 1431 en 1445, een jongere Willem Heverdey

was het in 1487, 1492 en 1494 en ten slotte Jan Everdey fs (= zoon van) Willems driemaal tussen 1513 en 1522.

Gillis Ryveels Akker: de Ryveels waren mensen met aanzien in Lembeke. Alaerd Riveel was schepen in 1374 en 1394, Philips was bijna onafgebroken schepen tussen 1407 en 1418, Willem bekleedde een schepenambt in 1477, 1484 en 1487, Gillis viermaal tussen 1494 en 1502. Jan Ryveel fs Jacops was van 1550 tot 1564 viermaal schepen, een jongere Jan was het in 1566 en Jacob in 1578 en 1580.

Grootheers Hoveken: slaat op een stuk land, dat vroeger de kleine hoeve van iemands grootheer of grootvader was.

Jan Hauwels Akker: lag in de Rostijnakker tussen het leen de Rostijne en de Vrombautstraat. Jan Hauweel, de zoon van Christiaan, was heer van Aveschoot van 1538 tot 1559.

Kerkenakker: zie *Kerkenakker* onder 4.

Kerkenland: land dat eigendom was van de kerk (parochie) van Lembeke. Het lag tussen de Gentweg en de Watergang (Aveschootbeek) in de Kerkenakker.

Kloostersmeersen: gelegen ten noorden van de Oude Leed of het Eekloos Vaardeken, wellicht eigendom van de priorij, d.i. het klooster, van Waarschoot.

Colpaertsmeers: meers aan de oever van het Eekloos Vaardeken bij Sint-Joris' Hulleken op de grens met Sleidinge, eigendom van Jan Colpaert.

Coorenbyters Land: De Coorenbyters waren een vooraanstaande familie in Lembeke en Kaprijke. Willem was een van de drie Lembeekse schepenen in 1523, 1538 en 1540; Gheleyn was bijna onafgebroken schepen tussen 1548 en 1567; Pieter bekleedde een schepenambt in 1566, 1572 en 1573; (een jongere?) Gheleyn was schepen in Lembeke in 1576 en 1577.

Moeigriele: een stuk land eigendom van moei of tante Griele. Griele is een variant van Griete, de korte vorm van Margriet of Margareta, van de 13e tot de 17e eeuw bij de topdrie van de vrouwelijke voornamen in Vlaanderen.

Nootjes: lag aan de zuidkant van de Ledestraat en was wellicht een deel van de Nootjesakker. In *Noottiens* herkennen we de familienaam Notins, een eigenaar die in de 16e eeuw vermeld wordt.

Nootjesakker: lag aan de noordkant van de Antwerpse Heerweg en was vermoedelijk eigendom van de familie Notins.

Papenakker, Papenland, Papenlandakker: te situeren ten noorden van de Ongereehoek, eigendom van de parochie of van de *pape*, de parochiepriester.

Piet Pops Stuk: een niet te lokaliseren stuk land van Piet(er) Poppe. De Poppes waren een grote en belangrijke Lembeekse familie, die geregeld schepenen leverde: Gillis Poppe was het in 1456, Zegher in 1473. Gillis, een andere dan de hiervoor genoemde, was zevenmaal schepen tussen 1485 en 1511 en Wielandt was het in 1517 en 1522. Pieter bekleedde vijfmaal het schepenambt tussen 1550 en 1580 en tenslotte was een jongere Wielandt een van de drie Lembeekse schepenen in 1576, 1577 en 1580. De naam is ook bewaard in de Lembeekse toponiemen **Pops Dreve** en **Pops Stede**.

Praet(s)akker, Praets Land: lag ten noorden van Cocxhoek, tussen de Vaartstraat, de Koekoekstraat en de Koestraat. Gheeraert van Praet vinden we terug als schepen voor Lembeke in 1434 en 1457. Zie *Praets Hof* onder 5.2.(a).

Schapersbilk: een omheinde weide toebehorend aan een schaapherder of aan iemand met de bij- of familienaam (De) Schaper of Schapers. De spellingvormen *schoppers-* en *schaupers-* zijn pogingen tot weergave van de dialectuitspraak met verdonkerde *aa*.

Smijters Land: het land van een zekere De Smijtere.

Stierstuk: wellicht zoals zovele *-stik*-namen genoemd naar een voormalige eigenaar of pachter met de familienaam Stier(s).

Stoffel Van Waes' Land: het land van Christoffel Van Waes. De familie Van Waes speelde van de 15e tot de 17e eeuw een vooraanstaande rol in Lembeke. Jan was schepen in 1428, Pieter in 1451 en 1457. Willem bekleedde zevenmaal het ambt tussen 1468 en 1484. Joos vervulde in 1490 een van de drie Lembeekse schepenambten en Jan fs Joos viermaal tussen 1507 en 1526. Jan fs Pieters was schepen in 1509, een andere Pieter in 1555, 1571 en 1572. Een generatiegenoot Pieter Janssone Van Waes was tussen 1573 en 1579 viermaal schepen.

's Wachters: zes gemet land die toebehoorden aan een zekere De Wachter.

Wispelare: perceel toebehorend aan ene (De) Wispelaere.

(b) naar de ligging

Veel terreinnamen worden benoemd naar het gehucht of het complex waar ze gelegen zijn, zoals **Aveschootbilk**, **Cocxhoek** en **Woestijneakker**, andere naar hun ligging ten opzichte van andere kavels binnen hetzelfde complex, bijv.: **Hoekbilk**, **Hoekstuk**, **Middelstuk** en **Vorenbilken**, of van een bepaald

oriëntatiepunt, bijv. **Westbilk**, **Westzijde** en **Zuideinden**.

Aalschootmeers: hooiland gelegen aan de Eeklose Watergang op het voormalige grafelijke domein Aalschoot. Hij lag deels in Eeklo, deels in Lembeke.

Aveschootakker, **Aveschootbilk**: gelegen in of nabij de heerlijkheid Aveschoot.

Bachten Jan Van Waes: een stuk land gelegen achter de hoeve of het perceel van Jan Van Waes. Zie *Stoffel Van Waes' Land* onder 7.2.1 (a).

Bandam: naam van drie stukken land, gelegen aan de Bandam in de Vroenhoek. Zie *Bandam* onder 9.2.

Draaiboom: een stuk land gelegen aan een draaiboom. Draaiboom is een courante benaming voor een toegangshek aan een weide of een hofstede, meer bepaald een zwaar houten hek zonder scharnieren, waarvan men de bovenste balk moet opheffen om het hek te openen (WVD, I, 1, 213-214). In het Bunderboek van omstreeks 1625 is er sprake van *zeker mennegat ende draeyboom van een stick lant commende noort aende vrombaut straete*. Een draaiboom wordt tegenwoordig in het dialect van Lembeke en omgeving meestal *balie* genoemd, in de plaatselijke uitspraak *boalde*.

Drieboom: wellicht hetzelfde als **Draaiboom**.

Eekloweg: een perceel aan de gelijknamige weg, de huidige Eeklostraat.

Eeksken: een meers gelegen aan het Eeksken, een oriëntatiepunt op een naamloze weg tussen het Eekloos Vaardeken (Burggravenstroom) en de Antwerpse Heerweg.

Hoekmeerselken: hooiland aan de oever van het Eekloos Vaardeken. *Meerselken* is gevormd uit *meers* met twee verkleinsuffixen, zoals *hoekelken* en *wegelken*. Zie *Felinen Hoekelken* onder 3.2.

Hul: stuk land gelegen aan de Hul, een hoger gelegen plaats in het Kromveld. Zie *Hul* onder 8.1.

Cocxhoek: land gelegen aan de Cocxhoek. Zie *Cocxhoek* onder 3.2.

Kruisstuk: een stuk land dwars op andere percelen of aan een veldkruis gelegen. Die laatste verklaring is minder waarschijnlijk, aangezien er in Lembeke geen grens- of devotiekruisen zijn geattesteerd.

Oostakker: akker tussen de Vroenhoek en de Ledestraat, dus gelegen ten oosten

van Lembekedorp.

Rijbilken: *rij* is vermoedelijk een variant van het Middelnederlandse woord *rijt*, een benaming voor natuurlijke waterlopen die in heel wat middeleeuwse toponiemen is bewaard en teruggaat op een Indo-Europees werkwoord voor 'stromen, vloeien' (Mattheeuws & Devos 1997, 46 onder *Rijstraatje*). De bilken in kwestie worden gesitueerd aan het Koestraatje in de onmiddellijke omgeving van de Lembeekse Watergang.

Stuk Achter Faes: een stuk land gelegen achter de hoeve of het perceel van iemand met de naam Faes, een korte vorm van Servaes, met een verscherping van de *v* tot *f*, of van (minder waarschijnlijk) Bonifaes. In het Bunderboek van omstreeks 1625 vinden we een zekere *Faesens* aan Cocxhoek.

Vaatstuk: wordt in 1577 gelokaliseerd naast het Bu(de)laers Stuk ten oosten van de Krommeveldstraat, dus in de omgeving van Vate.

Wallekens: twee stukken land gelegen aan de wallen van een hoeve. Alle grote (pacht)hoeven, zoals het Goed te Bucstale, Ter Wee, etc. waren omwald.

Westakker: lag ten westen van Aveschoot en de Aveschootstraat en liep tot de Windgatstraat. Het Molenstraatje was de noordergrens en de Ledestraat of Eeklostraat de zuidergrens.

Westhelft: de westelijke helft van een stuk land in de Kattelareakker, naast de Ketsebroek.

Windgat: land gelegen aan het Windgat, waar de molen stond, en de Windgatstraat ten zuiden van de Vrombautstraat.

Woestijneakker: de akker in de Woestijne of Rostijne, tussen de Vrombautstraat, de Cocxhoekstraat (nu Koekoekstraat), de Koestraat en de Ketsebroekstraat. Zie *Rostijne* onder 2.

(c) naar de vorm

De meest voorkomende vormeigenschappen zijn lang en kort: **Korte Stukskens**, **Lange Bilk** en **Lange Stukken**.

Aks: vaak geattesteerd met een hypercorrecte *h*: *hacx*. Stuk land in de vorm van een aks, een grote bijl gebruikt door houthakkers, maar ook een strijdbijl met een scherpe punt.

Beksken: spits toelopende partij land, die gelijkt op een vogelbek.

Bijlken: een klein stukje land dat de vorm heeft van een bijl, een L-vorm dus.

Hoepelken: een rond, krom of gebogen stuk land dat er uit ziet als een hoepel.

Dwarsbilk: een bilk die dwars lag op de belendende percelen of bilken.

Korte Meers: oud, maar één keer geattesteerd toponiem, dat een klein stuk hooiland benoemt.

Kromme Hoek: zou een perceel met kromme, gebogen zijden kunnen zijn op de hoek van een complex of een hoekig stuk met zulke zijden.

Lange Reke: land in lange smalle stroken in de Oosthoek aan de zuidzijde van de Beekstraat. Het dialectwoord *reke* is een rij of een lijn. *Langher heeken* is een verbastering of verschrijving van *langhe reecke*.

Lange Repe: is misschien te vereenzelvigen met de **Lange Reke**. Een *repe* is een strook, langwerpig stuk, in het dialect ook de naam voor 'touw'.

Mantel: het stuk lag ten oosten van Noord-Aveschoot en aan de westkant van de Vaartstraat, het maakte deel uit van het leengoed Bardelare, dat toebehoorde aan de familie Hauweel. Het had een ongewone vorm en leek op een mantel.

String: is een lang, smal perceel. *String* is een dialectwoord voor *streng*, 'touw'.

(d) naar de vroegere toestand of naar de wijze van ontginning

Berkenbos: een stuk land dat vroeger berkenbos was, of dat gelegen was aan een berkenbos.

Brand, Brandeken: land dat ontgonnen werd door afbranden van de wilde vegetatie, of dat voorheen grasland was waar struikgewas en onkruid geregeld werden afgebrand om begrazing mogelijk te maken.

Molenbos: een stuk land dat voorheen een bos was, gelegen aan de molen van Lembeke.

Leemshouwe(n), Leemshouwakker: land dat zich bevindt op het territorium van een voormalige houw of hakbos, in de Vlaamse dialecten ook slagbos genoemd. *Houw* is afgeleid uit de stam van het werkwoord *houwen* en was vroeger een courante benaming voor een bos of een perceel houtgewas dat op geregelde tijdstippen gekapt werd. Het eerste deel is wellicht niet de naam van de grondsoort *leem* want de Leemshouwe ligt ten zuiden van de Beekstraat en daar vindt men geen leem, alleen matig droge zandgrond. Daarom lijkt het ons aannemelijker dat

achter het eerste deel een familienaam schuilt, meer bepaald de naam *Lem*, die al vroeg in de streek voorkomt.

Pittinge/Pittins: in die naam herkennen we *pit*, de westelijke variant van *put*. De uitgang *-ing(e)* is een collectiefsuffix, zoals in *Zompelinge* (Van de Walle en Devos 2006, 60). *Pittynck* is dan een geheel van putten, een plaats waar putten lagen.

Boeren probeerden de zandgrond van hun akkers te verrijken met opgedolven aarde, veenachtige sedimenten, die op bepaalde plaatsen dagzoomden of niet te diep zaten om ze aan de oppervlakte te brengen.

Raeskins Stede: een stuk land waarop vroeger de hoeve van een zekere Raes stond.

Renderbilk: *rend* is het dialectwoord voor 'rund'. Renderbilk is dus een stuk land dat vroeger grasland voor runderen was.

Rodekant: Het eerste bestanddeel *rode* kan hier een substantief zijn met de betekenis 'gerooide plek'. In ieder geval is het woord *rode* inheems in de Meetjeslandse dialecten. Dan zou de *Rodekant* de kant van een *rode* kunnen zijn. De dialectuitspraak van *de rode kant* is nagenoeg dezelfde als *droge kant* en dan is de verklaring van *Rodekant*: een wat hoger gelegen deel van een stuk land, dat minder drassig is. Of moet *rode* hier als een kleuradjectief beschouwd worden dat verwijst naar de begroeiing?

Rode-eindeken: *rode* heeft hier wellicht de betekenis 'gerooide plek'. Het *Rode-eindeken* is dan het einde van een geroid stuk bos.

Zuidbroek: bouwland dat voorheen een *broek*, 'stuk lager gelegen hooiland' was, ten zuiden van het beschouwingspunt van de naamgevers.

(e) naar de omheining of de begroeiing erop, errond of erbij

Braambul: is vermoedelijk een verschrijving voor *braambilk* of *braambulk*, een *bilk* waarrond braamstruiken groeiden of waar geregeld bramen opschoten. *Braambul* zou daarnaast ook een verkeerde lezing van *braamhul* kunnen zijn, en dan betekent de naam 'heuveltje waar bramen groeien'.

Brombilk: brom is een dialectwoord voor de *brem*, die in Vlaanderen ook *ginst* (uit Latijn *genista*) wordt genoemd. Brem gedijt goed op heide en magere, zandige weidegrond en wordt door schapen gegeten. De Brombilk is een perceel met brem begroeid of omheind.

Doornbilk: *doorn* betekent o. m. 'doornstruik'. Doornen zijn geen cultuurgewas

en werden dus niet aangeplant op percelen. Meidoorn en hagedoorn werden veel gebruikt om akkers af te zomen. *Doorn(e)* komt in de Meetjeslandse toponymie vaak voor als naam voor een doornbosje, maar ook voor een perceel omheind met doornstruiken. De Doornbilk was in 1457 een stuk land van vier gemet groot.

Doornstukken: percelen land omheind met doornstruiken.

Eekstuk: stuk land gelegen aan een goed zichtbare eik.

Elsstuk: is een stuk land met elzen omheind. De *h-* in de geattesteerde grafie *helstic* is hypercorrect.

Hoge Elzen: land omgeven door elzen. *Hoge* slaat wellicht niet op de elzen, maar op de hogere ligging van het perceel.

Varenstukken: een stukje land waar geregeld varens opschoten, omzoomd met varenstruiken of gelegen op een voormalig varenbos.

(f) naar het gewas dat erop geteeld werd

Appelstuk(sken): een stukje land waar vroeger appelbomen stonden of (minder waarschijnlijk) dat de vorm had van een appel.

Evenland, Evenstuk: in *Hevelandt* is de *-n-* van Evenland geassimileerd met de *-l-*. *Even* of *effen* komt in de toponymie in het Meetjesland niet voor, het gebruikelijke woord is *plat*. Het eerste bestanddeel van het toponiem is *evene* (van het Latijn *avena*, vgl. Frans *avoine*), een benaming voor verschillende haver soorten, waaronder vooral de zwarte haver, die geteeld werden voor paardenvoer. In het Meetjesland en vooral in het ambacht Maldegem werden veel renten en grondlasten geheven in de vorm van een jaarlijks te leveren hoeveelheid ruwe (zwarte) of (zelden) witte evene. Zo was de renteheffer, in veel gevallen de graaf of de heer, zeker van een jaarlijkse hoeveelheid haver voor zijn paarden, die tot het begin van de 14e eeuw nog een belangrijke rol speelden in de oorlogvoering. Een hoeveelheid haver werd uitgedrukt in rasieren (ca. 147 liter) en hoeden (ca. 1 172 liter), soms ook in spinden (letterlijk 'voorraadkast'), namen van inhoudsmaten voor droge waren, vooral voor graan.

Raapbilk: een omheind stukje land waarop rapen gekweekt werden.

Vlasaard: een vlasaard of vlasakker.

(g) naar een reliëfkenmerk

Hoge Bilk: een bilk hoger gelegen dan de omgevende landerijen.

Hoge Hul: perceel gelegen op of bij een hul of heuveltje dat relatief hoog was voor de streek. Zie *hul* onder 8.1.

Hoog Stukken: hoger gelegen stukken land.

Neermeers: lager gelegen stuk grasland.

Neren Akker, Neren Bilk, Neren Bilksken(s), Nederland: landerijen gelegen beneden de zandrug, aan de noordkant en de zuidkant ervan; vergelijk: **Beneden Velden** en **Neren Heerweg**.

(h) naar het uitzicht, de bodemsoort of de bodemgesteldheid

Boterbilk: te situeren in de nabijheid van de Oosterse Watergang (de latere Isabellawatergang) in de Oosthoek. In de toponymie kan *boter* zowel verwijzen naar een vruchtbare bodem (kostbaar als boter), als naar zware, moeilijk te bewerken grond (vet als boter). Gezien de ligging van de Boterbilk komt de tweede betekenis hier in aanmerking en gaat het om zware, wellicht drassige grond, die eerst meers was en nadien geheel of gedeeltelijk in bouwland werd omgezet.

Kwaad Land: *kwaad* verwijst naar slechte eigenschappen van de grond: moeilijk te bewerken wegens te nat of te droog. Aangezien het land in kwestie tussen watergangen ligt ten noorden van de Koestraat, zal *kwaad* hier wel de betekenis hebben van 'zompig, slijkerig'.

Schoonakker: *schoon* als bestanddeel van veldnamen betekent 'schoon' in de zin van 'ontdaan van wilde begroeiing, klaar voor bebouwing'.

Werst: de Werst/Weerst was een akker ontgonnen uit de heide ten oosten van de Kaprijkstraat en de weg naar Gent en werd doorsneden door de Ledestraat. *Wers* is etymologisch nauw verwant met het Engelse *worse* en betekent 'slecht, erg' (MNW onder *Wers*, WNT onder *Wers* 1). Het woord kwam tot voor kort nog voor in het West-Vlaams; zie De Bo onder *Wers*, *Wersch*.

De eind *-t* is een achtervoegsel, dat een gedachte 'veelheid van' toevoegt aan het grondwoord en oorspronkelijk plaatsnamen vormde uit plantnamen, zoals *elst* 'veelheid van elzen', en *varent* 'veelheid van varens', in de praktijk respectievelijk 'elzenbos' en 'varenbos'. Na verloop van tijd verbleekte die collectiviteitsbetekenis en evolueerde *-t* tot een louter plaatsaanduidend suffix.

Werst betekent etymologisch letterlijk 'slechte plek'. Het toponiem *Werf* is vermoedelijk een verbastering van *Werst*.

(i) naar de functie of de bestemming

Paardenbilk(en): omheinde weide(n) voor paarden.

Paardenmeers: grasland waar paarden graasden.

(j) naar de uitgestrektheid, of de (relatieve) grootte

De absolute grootte werd in Lembeke gemeten in oude Brugse maat. De vierkante roede was ca. 289 m² groot. Honderd roeden vormden een lijn, drie lijnen (300 roeden) een gemet, drie gemeten (900 roeden) een bunder (Van Lantschoot, 1884, 7 & 37). Naar absolute grootte vinden we: **Bunder, Vier Gemeten, Vijf Gemeten, Vijfhonderd Roeden, Zes Bunder en Zeven Gemeten.**

Voor de relatieve grootte gebruikte men verkleinwoorden of voorbepalende woorden zoals *groot* en *klein*. Naar relatieve grootte vinden we: **Meerselken** en **Groot Stuk**.

(k) benoemingsmotief onzeker

Beste Koe, Grauwe Merrie: deze namen vinden wellicht hun oorsprong in de sfeer van de erfdeling. Bij een zo'n deling werden de onroerende goederen in gelijkaardige loten of kavels verdeeld zoveel als er erfgenamen waren, en werden de kavels door lottrekking toegewezen. De hier bedoelde percelen waren wellicht evenveel waard als respectievelijk een beste koe of een grauwe merrie.

Doolhof: ligt in de Oosthoek en is de naam voor *diverssche singhelkens*, kleine reepjes land die wellicht kriskras door elkaar lagen en zo als het ware een doolhof vormden.

Driebijlkenstukken: het is moeilijk aan te nemen dat *driebijlkensticx* slaat op een stuk land dat de vorm heeft van drie bijltjes. Vermoedelijk moeten we hier lezen *Driebilkenstukken*, stukken land die vroeger drie omheinde percelen waren.

Grote Gever/Klein Geverken: Het toponiem *Gever* komt ook in Maldegem (1320) en in Eeklo (1368) voor. De betekenis heeft wellicht te maken met de kwaliteit van de grond en de opbrengst ervan: land dat goed geeft of opbrengt. Tenzij *Gever* de bij- of familienaam is van een voormalige eigenaar. Vergelijk de nog bestaande achternaam Gevers.

Haagstuk: naar de ligging of naar de begroeiing errond of erlangs: stuk land gelegen aan de Haagmoer of gelegen achter een haag.

Hanengekraai: niet te lokaliseren terrein. Huisde daar ooit een haan of moet dit toponiem eerder geïnterpreteerd worden in het licht van uitdrukkingen als "het is maar een hanengekraai ver", "de boerderijen liggen op een hanengekraai van elkaar" (WNT onder *Hanengekraai* en *Hanengeschrei*).

De Bo schrijft over *Hanengeschrei*: "Afstand zoo wijd als men eenen haan kan hooren kraaien. Het is maar een hanengeschrei van hier. Een hanengeschrei ver".

Mogelijk lag het land in kwestie op een korte afstand van de hoeve van de eigenaar.

Candendale: niet te lokaliseren plaats en voorlopig onverklaarbaar toponiem. Moeten we lezen *Caudendale* en was dat ooit een familienaam, te vergelijken met het nog bestaande Caudenberg en het verdwenen Caudekeucken? Of gaat het om een verdwenen variant van de achternaam Candaele?

Koebilk: een perceel gelegen aan het Koestraatje, zo genoemd omdat er koeien graasden of wegens de ligging aan dat straatje.

(Hoge/Kleine) Mansgrave(n): in de oudste vermelding *smansgrave* (1363) is man een genitief bij *grave*, dus 'het graf van de man/mens'. Is dat misschien een spottende benaming voor schrale, onvruchtbare grond, waar eens mens zich op doodwerkt? Het toponiem past dan in dezelfde motief- en betekenis categorie als *Dierenkost* en *Broodseinde*.

Poortakker: niet te lokaliseren land dat zich wellicht bevond aan de poort van een hoeve. Grote pachthoeven hadden een gemetseld poortgebouw, vaak met kamers en een zolder, zoals dat van het Groot Goed in de Bus in Eeklo, enkele kilometers verder.

Een verschrijving/verbastering van *Praatakker* behoort echter ook tot de mogelijkheden. In dat geval is de akker niet genoemd naar zijn ligging maar naar een voormalige eigenaar. Zie *Praetakker* onder 7.2.1 en *Praets Hof* onder 5.2.(a).

Redepoolt: voor deze geheimzinnige naam uit 1361 is noch in zijn geheel, noch in zijn delen (*rede* en *poolt*), een zinnige verklaring te vinden.

Wette Bilk: is vermoedelijk een verschrijving van *Witte Bilk* of van *Vette Bilk*. In het eerste geval is het perceel ofwel genoemd naar een eigenaar of gebruiker met de bij- of familienaam (De) Witte ofwel was het een stuk grasland met witachtige begroeiing. Als *vette* de etymologisch correcte vorm is van het eerste deel, dan duidt het adjectief ofwel op de hoedanigheid van de bodem, nl. *vet*, in de zin van 'zwaar, kleiig' of 'vruchtbaar' ofwel op de bestemming van het perceel als vetweide voor runderen.

Vogelenzang: is de naam van een perceel land ten zuiden van de Beekstraat. *Vogelenzang* werd nogal vaak als huisnaam gekozen omdat het woord de sfeer oproept van een rustige, open, idyllische plek in de natuur, een warande of lusthof, waar de vogeltjes naar hartelust kunnen fluiten. Lag dit perceel aan een hoeve genaamd *Vogelenzang* of was het een plek die niet in cultuur gebracht was en waar veel vogels eten kwamen zoeken en opvallend veel gefluit weerklonk?

Voorgangen: vijf stukken grond aan de huidige Heihoek, gelegen tussen de

Ledestraat en Zuid-Aveschoot. Ze worden in het Lembeekse Bunderboek van ca. 1625 en het 'denombrement', van Aveschoot (1643), d.i. de opsomming van wat tot de heerlijkheid behoort, speciaal vermeld omdat ze horen bij de hoeven op Aveschoot, maar geen deel uitmaken van die heerlijkheid. Het zijn dus gangen, stroken land, die tussen de Ledestraat en de Aveschootse eigendommen liggen.

7.2.2 BOSSEN

Tot de 17e eeuw waren er niet veel bossen in Lembeke. Berkenbos en Molenbos zijn toponiemen die overgeleverd zijn als akkernamen. De bossen waarvoor Lembeke vandaag zo bekend is, zijn later (18e en 19e eeuw) aangeplant.

Bandambos: gelegen aan de Bandam in de Vroenhoek.

Gasthuisbos: een bos dat toebehoorde aan een gasthuis, wellicht het Rijke Gasthuis van Gent, dat op de grens met Kaprijke een pachtgoed bezat.

Warande: een warande was een jachtterrein, veelal een bos, waar de heer het alleenrecht bezat om te jagen. Later werd het woord ook gebruikt voor een parkachtig bos, een luthof, een boomgaard en een park. De Warande was eigendom van de heer van Aveschoot, in 1497 Jacob Hauweel.

7.2.3 ONONTGONNEN GROND

(a) *enkelvoudige namen*

Heide: De Lembeekse heide ligt op de zandrug ten zuiden van de Ledestraat tussen het Eeklose Oostveld en de Heidestraat in Oosteeklo. Het toponiem *Heihoek* komt in het materiaal tot ca. 1625 niet voor.

Veld(en): Er lag een veldcomplex op de noordkant van de zandrug tussen Lembeke en Kaprijke, dat zich uitstrekte van west naar oost vanaf de Veldhoek (nu Abeelken) tot aan de (Kromme)veldstraat en de Oosthoek. Enkele bijeenliggende kaveltjes daarvan heetten **Veldekens**, in 1559 bestonden die uit *land ende magher busch*.

Een ander veldcomplex lag aan weerszijden van de Ledestraat aan de Vierweegse.

Woestijne: zie *Rostijne* onder 2.

Zompelken: *Zompelken* is het verkleinwoord van *zomp*, dat net zoals het Engels *swamp* en het Duits *Sumpf* 'moeras' betekent. Net zoals *hoekelken* en *wegelken* bevat het woord twee verkleinsuffixen. Zie *Felinen Hoekelken* onder 3.2.

Zompel, *zompeling* en *zompelken* duiden een klein moeras aan, in de praktijk veelal een depressie in het terrein, waar altijd water blijft staan.

(b) naar een eigenaar, een pachter of een aangelande

Gemene Heide, Gemene Veld: slaan vermoedelijk op hetzelfde complex, te situeren op de oostzijde van de Zoutweg en de zuidzijde van de Antwerpse Heerweg. Ze herinneren aan het gemeenschappelijke gebruik van heide en veld in de middeleeuwen en wellicht ook nog daarna. In de keure van Eeklo-Lembeke uit 1240 staat uitdrukkelijk dat de bewoners hun vee mochten laten grazen in Aalschoot.

(Grote) Haagmoer: lag zowel in Eeklo als in Lembeke. Het is de moer van het grafelijk bos Aalschoot, die zich uitstreckte van Balgerhoeke met als noordgrens de Moerstraat in Eeklo tot het Kromveld in Lembeke. In dat drassige gebied lagen de hoger gelegen stukken Aalschoot en Aveschoot. In of naast de Haagmoer lagen de Aalschootmeers, de Ketsebrook en de Broekmeers, graasland dat door het graven van de Eeklose, Lembeekse en Oosterse Watergangen gewonnen werd op de moer.

Haagmoer verklaarden we in onze monografie over de toponymie van Eeklo als moer gelegen aan een 'haag' of klein bosje' (Van de Woestijne 1994, 108). Deze uitleg blijft aannemelijk, hoewel we daarnaast niet kunnen uitsluiten dat het eerste deel de persoonsnaam *Haag*, *Hage* bevat. In 1240 immers was Mathildis de Haga vrouw van de heerlijkheid Aveschoot, mogelijk bezat haar familie nog meer grond in het verkavelde Aalschoot.

Maesveld: het Maesveld was een stukje van het veld of de heide in het zuidwesten van Lembeke, dat toebehoorde aan een zekere Maes.

Piet Pops Stuk: een stukje niet te situeren heide, eigendom van Pieter Poppe.

Ser Boudens Woestijn: lag in de Horelare op de noordzijde van de Vrombautstraat. In Eeklo in de omgeving van de Bus(straat) komt een Ser Boudens Straatje en aan het begin van de Vrombautstraat een Bauwens/Beyenshoek voor. Die heer Boudewijn was vermoedelijk een vroege eigenaar van grond in Aalschoot.

Voorhouts Veld: een stuk heide in de omgeving van de Zoutweg (nu Gravin M. d'Alcantaralaan), dat toebehoorde aan de familie Van Veurhout, die in de 14e en 15e eeuw het Hof te Praet en Malecote op Balgerhoeke (Adegem) in leen hield.

(c) naar de ligging

Beke: een stuk heide genoemd naar een beek in de omgeving, vermoedelijk het Eekloos Vaardeken (Burggravenstroom).

Nedere Moer: gelegen in het Kromveld tegen de Oosterse Watergang (Isabella-watergang). Het eerste deel verwijst naar de lage ligging.

(d) naar de vorm

Kromveld: de Krommeveldstraat verdeelde het Kromveld, gelegen ten zuiden van de Beekstraat, in het Oost-Kromveld en het West-Kromveld.

Langeveld: dit eenmalig geattesteerd toponiem (1252) is niet te lokaliseren. De voorbepaling verwijst naar de langwerpige vorm van het veld.

(e) andere benoemingsmotieven

Bentveld: Het bepalende bestanddeel *bent* is een veelvuldig in de toponymie geattesteerde variant van *bunt*, die ook nog bewaard is in AN *bentgras* (naast *buntgras*). *Bunt* is een afleiding uit het Germaanse woord *bon*, dat 'riet' betekende, met het verzamelsuffix *-t*, dat plantnamen omvormde tot plaatsnamen (zie *Werst* onder 7.2.1. (h)). Een bunt of bent was dus een moerassige plaats waar veel riet groeide. Het Bentveld zal oorspronkelijk zo'n rietveld geweest zijn.

Dierenkost: een stuk heide op de noordzijde van de Oude Leed (Eekloos Vaardeken). Het toponiem komt ook in Zomergem voor (Mattheeuws en Devos 1997, 108). *Diere* is de dialectvorm van AN *duur*. *Dure Kost* is een spottende benaming voor land dat niet deugt, onvruchtbaar land, waarin je teveel tijd en energie moet steken om aan de kost te komen. Het toponiem past in dezelfde motief- en betekenis categorie als Verloren Kost, Broodseinde en Verloren Brood.

8 HEUVELS EN HOOGTEN

8.1 KERNBESTANDDELEN IN HOOGTENAMEN

HUL

Dit woord stamt af van het Germaanse *hulja* en is een typisch westelijk 'hoogte'-woord, identiek met het West-Vlaamse *hil* en het Engelse *hill*. Terwijl *berg* op alle mogelijke verheffingen van de bodem betrekking kon hebben, werd *hul* bij voorkeur gebruikt voor kleine, maar in het landschap duidelijk zichtbare bulten en heuveltjes.

We vinden het woord in tientallen Meetjeslandse hoogtenamen. In Lembeke slaan ze op zandbergen of landduinen.

SCHOOT

Schoot, uit Germaans *skauta*, is afgeleid uit de stam van het werkwoord *schieten* in de betekenis 'zich snel voortbewegen, vooruitspringen'. In de toponymie duidt het woord hoger gelegen, vaak beboste stukken grond aan die als het ware vooruitspringen in een overstromingsgebied of een drassig terrein. In Lembeke zijn **Aveschoot** en **Aalschoot**, twee delen van dezelfde schoot, uitschieters van de grote dekzandrug in het lager gelegen moeras tussen de microruggen Eeklo-Lembeke en Kaprijke-Bassevelde.

Andere bekende plaatsnamen met schoot in het Meetjesland zijn: Raverschoot, Wulfschoot, Leischoot, Waarschoot, Hertschoot en Bukschoot, vaak samengesteld met een dieren naam (*raaf*, *wolf*, *hert*, *bok*) of een persoonsnaam.

8.2 ENKELE HOOGTENAMEN

Aalschoot: zie *Aalschoot* onder 2.

Aveschoot: zie *Aveschoot* onder 2.

Braambul: zie *Braambul* onder 7.2.1.c.

Hul: wordt gelokaliseerd in het Kromveld, ook het land in de nabijheid werd de Hul genoemd.

Hulleken: lag dicht bij de kerk van Lembeke.

Sint-Joris' Hulleken: wordt gesitueerd tussen het Eekloos Vaardeken en de Antwerpse Heerweg tegen de grens met Sleidinge. Wellicht verwijst Sint-Joris naar de patroonheilige van Sleidinge. Misschien werd op dat heuveltje tijdens de jaarlijkse processie van Sleidinge halt gehouden en gepreekt.

9. WATERNAMEN

Bij het lezen van de keure van Nieuw Eeklo (Eeklo-Lembeke), het vroegste stuk dat ons informeert over de Lembeekse ruimte, valt het op dat er in 1240 geen enkele natuurlijke waterloop, rivier of beek in Lembeke vermeld wordt. De schaarse waternamen daarin zijn *Ichteveldevoorde*, de doorwaadbare plaats over de Oosterse Watergang (Isabellawatergang) in de Oosthoek, en de *Oudeleet*, het latere Eekloos Vaardeken (Burggravenstroom), die nagenoeg de grens vormde met Waarschoot en Sleidinge. De keure bepaalt dat Novum Eclo (Eeklo en Lembeke) zijn overtollige water mag afvoeren in (noord)westelijke richting via de Ede naar de zee, dus over Maldegem en Aardenburg naar Slependamme bij Sluis. Voor Lembeke gebeurde de afwatering via de Lembeekse Watergang, de Eeklose (of Slependamme) Watergang en de Molengracht in Eeklo naar de Ede in Maldegem. In (noord)oostelijke richting mag de afwatering gebeuren via te graven waterlopen, zolang dat niet ten laste is van de inwoners van Kaprijke.

De afwatering van Lembeke ten zuiden van de zandrug via de Oude Leed, de latere Burggravenstroom, gaf blijkbaar geen probleem, want daarover werd in de keure niet gerept.

Veel grachten en watergangen hadden geen naam. De huidige benamingen van Lembeekse waterlopen: Slependamwatergang, Isabellawatergang, Burggravenstroom en Zuidakkerbeek komen in ons materiaal tot ca. 1625 niet voor. Het Kaprijks Vaardeken, gegraven van het Plein in Kaprijke naar de Burggravenstroom, dat dwars door Lembeke liep, werd pas in 1618 vergund en in 1632 gegraven.

9.1 KERNBESTANDDELEN IN WATERNAMEN

BEEK

Beek, van het Germaanse *baki*, is in onze streek de gewone benaming voor een smalle, natuurlijke waterloop.

DAM

Dam, uit het Germaanse *damma*, betekent oorspronkelijk 'afdamming, waterkering dwars door een waterloop' of 'dijk, opgeworpen wal langs een waterloop of rond een stilstaand water als bescherming tegen overstroming'. De bepaling in de keure van Eeklo-Lembeke (1240) over de afwatering van Lembeke naar het oosten toe, moest op de duur tot problemen leiden. De inwoners van Nieuw Eeklo mochten naar eigen goeddunken hun afwatering regelen en kanalen aanleggen, zolang anderen er geen nadeel van ondervonden. Maar de inwoners van zowel Kaprijke als Oosteeklo kregen wel wateroverlast en konden door een rechterlijke beslissing het Lembeekse water laten afdammen. De zogenaamde *bandammen* waarmee dat gebeurde, vinden we in de toponymie terug.

De betekenis van *dam* als 'een verhoogde weg door een moerassig gebied' komt in Lembeke niet voor.

GRACHT

Het woord *gracht* is een variant van *graft*, gevormd uit de stam van het werkwoord *graven* met het achtervoegsel *-t*. Later evolueerde de Westgermaanse verbinding *ft* in onze taal tot *cht*, vandaar de huidige vorm *gracht*, (vergelijk Ndl. *kracht* tegenover Duits *Kraft*; Ndl. *zacht* tegenover Engels *soft*). *Graft/gracht* betekent etymologisch 'het gegravene'; het woord duidde dus een kunstmatige waterloop aan. In ons materiaal benoemt *gracht* een klein afwateringskanaal, rond/langs een perceel, dat uitmondt in een bredere lede of watergang.

LEDE

Lede en *leed* gaan terug op de Germaanse voorloper van het werkwoord *leiden*, in het Vlaams *leden* met scherplange *ee*, dat 'leiden, voeren' en vandaar ook 'afvoeren' betekent. Door wegval van de *-d-* in *lede* ontstond de wisselvorm *lee*; de samentrekking van de verkleinvorm *ledekin* leverde *leiken* op, waaruit dan weer de onverkleinde vorm *lei* werd afgeleid. *Lede* en zijn varianten werden veruit het meest gebruikt om gegraven afwateringskanalen te benoemen, die vaak bevaarbaar waren.

VAART

Vaart is afgeleid van *varen*, 'over water gaan, per schip vervoeren' en betekent dus 'bevaarbaar kanaal'. *Vaart*, tot op vandaag de gebruikelijke benaming voor een door mensen gegraven bevaarbaar kanaal, heeft in de 15e eeuw het woord *lede* verdrongen

WATERGANG

Watergang in de betekenis van 'een kanaal waarin zich water voortbeweegt', behoort tot de dag van vandaag tot het courante taalgebruik. Het is vaak een synoniem van beek, gracht en lede.

9.2 BEKEN, GRACHTEN EN AFWATERINGSSLOTEN

Aveschootbeek: wordt eenmaal vermeld in 1281. Het is de beek die door Zuid-Aveschoot liep en verder in de Oude Leed uitmondde. Wellicht werd in de bedding van deze beek het Kaprijks Vaardeken gegraven.

Bandam 1: deze dam, die in 1511 wordt gelokaliseerd in de Vroedenhoek op de grens met Oosteklo, werd na een rechterlijke beslissing door de inwoners van

Oosteeklo opgeworpen om het water uit de Lembeekse Vroenhoek te beletten nog langer door Oosteeklo te stromen. Middelnederlands *ban* betekent o.m. 'plechtige afkondiging, rechterlijke uitspraak, vonnis', *bandam* moet dus worden begrepen als 'dam, opgeworpen na een rechterlijke uitspraak'.

Bandam 2: dam waar de Lembeekse Watergang in de Eeklose Watergang uitmondt, om te beletten dat het water noordwaarts richting Kaprijke zou vloeien.

Bandam 3: in het Lembeekse Bunderboek van omstreeks 1625 is er ook sprake van bandammen op de grens met Eeklo tussen de Ledestraat (Eeklostraat) en de Vrombautstraat.

Crabbaerts Beke: is een beek ten zuiden van de Ledestraat, die in oost-west richting de Wulfsgracht kruiste. Ze lag in of paalde aan de eigendom van een zekere Crabbaert.

Eekloos Vaardeken, Eekloos Leiken: twee oudere namen voor de tegenwoordige Burggravenstroom. Vóór de 17e eeuw komt de naam Burggravenstroom niet voor in de Lembeekse toponymie, toentertijd werd daaronder enkel het kanaal te Kluizen begrepen. De tegenwoordige toepassing is ontstaan doordat de naam gaandeweg ook werd gebruikt voor de waterloop die van Eeklo naar de eigenlijke Burggravenstroom in Kluizen vloeide, en die in de historische bronnen nu eens **Oude Leed/Leie**, dan weer het Eekloos Leiken of Eekloos Vaardeken genoemd wordt. In Eeklo sprak men van het Kluizen Vaardeken.

Grote Watergang: is de **Lembeekse Watergang**, die uitmondt in de Eeklose of Slependamme Watergang.

Leed: de Leet die in 1281 genoemd wordt, is wellicht te vereenzelvigen met de **Aveschootbeek**. Haar naam zit vervat in de straatnaam Ledestraat.

Lembeekse Watergang: is het begin van de **Eeklose** - of Slependamme **Watergang** ten noorden van de Koestraat. Die watergang (nu Zuidakkerbeek genoemd) begon aan Sint-Gillis' Predicatie in de huidige Vaartstraat. Een andere arm van de Lembeekse Watergang begon in de Westakker en liep noordwaarts door Noord-Aveschoot en de Horelare/Rostijne naar de huidige Zuidakkerbeek, die de grens met Kaprijke vormde.

Oosterse Watergang: is de huidige Isabellawatergang in de Oosthoek, die daar de grens vormt met Kaprijke.

Oude Leed, Oude Leie: is de oudste benaming voor het **Eekloos Vaardeken** of **Eekloos Leiken**, de huidige Burggravenstroom. In Eeklo is het Eekloos Leiken echter de naam van de vaart die in de 14e eeuw gegraven werd van het centrum

naar de Lieve in Nieuwendorpe.

Wulfsgracht: liep van de Ongereehoek in zuidelijke richting, doorsneed de Ledestraat en liep verder richting Eekloos Vaardeken. Hij werd gegraven door een zekere De Wulf of liep door zijn eigendom.

9.3 VIJVERS

Kwade Plas: is een niet te lokaliseren vijver, of verbreding in een waterloop, mogelijk het Eekloos Vaardeken. *Kwaad* betekent hier 'gevaarlijk, die veel hinder veroorzaakt'.

9.4 BRUGGEN EN VOORDEN

In Lembeke zijn er weinig waterlopen en die zijn meestal smal en ondiep. Om ze over te steken volstond een doorwaadbare plaats, die in de oudere taal *voorde* werd genoemd. Dat woord stamt uit het Germaanse *furdu* en stemt overeen met *ford* in Engelse en *furt* in Duitse plaatsnamen. De enige Lembeekse waterloop die breed was en een groot debiet had, was de Oude Leed. Daar bevond zich de enige brug die in de Lembeekse toponymie tot ca. 1625 is overgeleverd.

Ichteveldevoorde: wordt in 1240 vermeld in de afpaling van de keuren van Nieuw Eeklo en Kaprijke, het is de doorwaadbare plaats over de Oosterse Watergang in de Oosthoek op de grens met Kaprijke en Bassevelde, gelegen aan het Ichteveld.

De verklaring van het eerste bestanddeel, *ichte*, stelt problemen. Het zou een persoonsnaam kunnen zijn, maar waren de velden in 1240 al geprivatiseerd? Een persoonsnaam gelijkend op *ichte* is niet terug te vinden in ons tegenwoordige familienamenbestand (Debrabandere). Toch moet die naam ooit bestaan hebben, getuige de West-Vlaamse nederzettingsnaam *Ichtegem*. Daarachter schuilt de Germaanse persoonsnaam *Hecto*. Echter, de *-ingaheem*-nederzettingen zoals *Ichtegem* dateren uit de vroege middeleeuwen (volgens Gysseling uit de 7e eeuw), ons *Ichteveld* is wellicht eeuwen jonger. Dat *ichte* een variant is van *ijfte* 'klimop', is theoretisch niet geheel uit te sluiten, maar van zo'n variant is nergens een spoor te bekennen. Bovendien, groeide er klimop op velden?

Ichte vinden we in het MNW enkel terug in de samenstelling *ichtebrief*, dat een variant zou zijn van *gichtebrief*, d.i. 'een gerechtelijke acte'. De vorm *ychtebrief* is alleen geattesteerd in een Gentse rekening uit de eerste helft van de 14e eeuw. Als *ichte* in ons toponiem hetzelfde woord is als in *ichtebrief*, dan verwijst het wellicht naar een gerechtelijke verordening in verband met de waterhuishouding in de Oosthoek en meer bepaald met het opwerpen van een bandam.

Vierhuizenbrug: de brug over de Oude Leed op de weg van de Antwerpse Heerweg naar het gehucht de Vierhuizen in Sleidinge.

10. GRENSTEKENS EN WEGWIJZERS

10.1 GRENSTEKENS

Stenen Paal: stond op de grens van Lembeke en Waarschoot, vermoedelijk aan de Zoutweg. Die paal stond er niet om de grens tussen die twee gemeenten aan te duiden, maar wel om aan te geven waar het Brugse Vrije (Lembeke) ophield en de Gentse Oudburg (Waarschoot) begon.

10.2 WEGWIJZERS

Een *hand* is een wegwijzer. Om reizigers de weg naar hun bestemming te tonen, stond er vroeger op borden vaak een hand afgebeeld met een gestrekte wijsvinger in de richting van de plaats waar de weg naartoe leidde. Er stonden er vermoedelijk drie op de weg van Kaprijke naar Gent.

Hand 1: een eerste hand stond op het belangrijkste verkeersknooppunt in Lembeke: de Vierweegse of Jans van Lembeke. Van daar kon je naar Kaprijke (noord), Oosteeklo (oost), Gent en Antwerpen (zuid) en Eeklo (west).

Hand 2: een tweede wegwijzer stond op de weg naar Gent aan de Antwerpse Heerweg.

Hand 3: de derde hand stond ook aan de weg naar Gent op de grens met Sleidinge. Op dat punt kwamen drie kasselrijen samen: het Brugse Vrije (Lembeke), de Oudburg (Sleidinge) en de Vier Ambachten (Oosteeklo in het ambacht Boekhoute).

BIBLIOGRAFIE

- Adriaensen L. (1966): *De ontstaansgeschiedenis en de verdere groei van de Cisterciënserinnenabdij van Oosteeklo*, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, KUL.
- Andries G. (1993): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Lovendegem*, III, 2, Landegem.
- Augustyn B., *Integratie van natuurwetenschappelijke en historische bronnen voor de ontginningsgeschiedenis van het zuidoostelijk Westerschelde-gebied*, in: Rotterdam Papers V, Rotterdam, 1986.
- Augustyn B. & Thoen E. (1987): *Van veen tot bos. Krachtlijnen van de landschapsevolutie van het Noord-vlaamse Meetjesland van de 12e tot de 19e eeuw*, in: Historisch-Geografisch Tijdschrift, 5, 97-112.
- Beelaert G. & Notteboom H. (1978): *Adegemse toponiemen of plaatsnamen*, in: Omtrent Adegem, Adegem, 55-68.
- Buyck R. (2002): *Kaprijke. Van middeleeuwe stad tot hedendaags agrarisch dorp (1240-2000)*, Kaprijke.
- Carnoy A. (1940): *Dictionnaire étymologique du nom des communes de Belgique*, 2 parties: I A-K (1939), II L-Z (1940), Louvain.
- De Bo L.L. (1873): *Westvlaamsch Idioticon*, Brugge.
- Debrabandere F. (1993): *Verklarend Woordenboek van de Familienamen in België en Noord-Frankrijk*, Brussel.
- Debrabandere F. (2002): *West-Vlaams etymologisch woordenboek*, Amsterdam/Antwerpen.
- Debrabandere F. (2005): *Oost-Vlaams en Zeeuws-Vlaams etymologisch woordenboek*, Amsterdam/Antwerpen.
- De Flou K. (1914-1938): *Woordenboek der Toponymie van Westelijk Vlaanderen, Vlaamsch Artesië, het Land van den Hoek, de graafschappen Guines en Boulogne en een gedeelte van het graafschap Ponthieu*, Gent.
- De Potter F. & Broeckaert J. (1870-1872): *Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen: Arrondissement Eeklo, II, Lembeke*, Gent.

De Vos A., *Eeklo: van natuurlandschap tot stratennet*, in: Appeltjes van het Meetjesland, 22 (1971), 7-102.

De Vos A., *Geschiedenis van Waarschoot, I*, Waarschoot, 1990.

Devos M. (1991a): *Meetjeslandse Plaatsnamen van vóór 1600: Aalter*, II, 1, Maldegem.

Devos M. (1991b): *Bouwlandtermen in de Vlaamse dialecten. Spreidings- en betekenisgeschiedenis*, Tongeren.

Devos M. (1992): *Meetjeslandse Plaatsnamen tot 1600: Bellem*, II, 2, Landegem.

Devos M. (1998): *Valse katten in het Meetjesland*, in: Vriendenboek Luc Stockman, Aalter, 103-110.

Devos M. (2004): *Betekenis en motivering van enkele diernamen in de micro-toponymie*, in Naamkunde XXXIV (2002) [verschenen in 2004], 205-224.

De Vries J. (1962): *Woordenboek der Noord- en Zuid-Nederlandse plaatsnamen*, Utrecht-Antwerpen.

Dhanens E., *Het Groot Goed te Eeklo*, in: Appeltjes van het Meetjesland 4 (1952), 69-82.

Ferraris (1771-1778): *Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden*, fotografische herdruk 1966, Brussel. Ook op het internet.

Förstemann E. & H. Jellinghaus (1913-1916): *Altdeutsches Namenbuch. II. Ortsnamen*, Bonn.

Franchoo G., *Het Ziekeliëden Kapelleke*, in: Het Brugs Ommeland 1 (1961), nr. 2, 39-40.

Gysseling M. (1950): *Oostvlaamse plaatsnaamproblemen*, in: Mededelingen van de Vereniging voor Naamkunde te Leuven en de Commissie voor Naamkunde te Amsterdam, XXVI, 17-27.

Gysseling M. (1953): *Bijdrage tot Eeklo's Middeleeuwse toponymie*, in: Het Koninklijk Atheneum te Eeklo viert zijn tweede lustrum, Eeklo, 101-118.

- Gysseling M. (1975): *Enkele Belgische leenwoorden in de toponymie*, in: Naamkunde, VII, 1-6.
- Gysseling M. (1977): *Corpus van Middelnederlandse teksten (tot en met het jaar 1300)*, I, 1-9, 's-Gravenhage.
- Gysseling M. (1978): *Inleiding tot de toponymie, vooral van Oost-Vlaanderen*, in: Naamkunde, X, 1-24.
- Gysseling M. (1981): *Voornaamste bestanddelen van Zuidnederlandse plaatsnamen*, in: Naamkunde, XIII, 75-78.
- Joos A. (1900): *Waasch Idioticon*, Gent, Sint-Niklaas. Heruitgave 1979, St.-Niklaas.
- Kiliaen C. (1599): *Etymologicum teutonicae linguae sive dictionarium teutonico-latinum*, Antwerpen.
- Lippens O. (1957): *Over Lembeke en zijn heren*, in: Appeltjes van het Meetjesland, 8, 155-181.
- Luyssaert J. (1999): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Merendree*, III, 4, Balegem.
- Luyssaert J. (1995): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Hansbeke*, III, 1, Gent.
- Luyssaert J. (2001): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Vinderhoute*, III, 5, Balegem.
- Luyssaert J. (2009): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Landegem*, III, 5 [= 7], Sint-Denijs-Westrem.
- Mansion J. (1935): *De voornaamste bestanddelen der Vlaamsche plaatsnamen*, Brussel.
- Mattheeuws K. & Devos M. (1997): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Zomergem*, VIII, 3, Landskouter.
- MNW = Verwijs E. & Verdam J. (1885-1925): *Middelnederlandsch Woordenboek*, 's-Gravenhage, 9 delen.
- Neelemans E. (1859): *Geschiedenis der stad Eecloo*, Gent-Eeklo.

- Neelemans E. (1863), *Verzameling van Charters, Kronyken en andere geschiedkundige stukken betrekkelyk de geschiedenis der stad Eecloo*, Vierde deel, Eerste stuk, Gent.
- Neelemans E. (1865a): *Tijdrekenkundige naemlijst der baljuws, greffiers, tresoriers, burgemeesters en schepenen der stede, keure en vrijhede van Eecloo en parochie van Lembeke van de jare 1249 tot 1796*, Gent-Eeklo.
- Neelemans E. (1865b): *Verzameling van Charters, Kronyken en andere geschiedkundige stukken*, Tweede deel, Gent-Eeklo.
- Neelemans E. (1872): *Geschiedenis der gemeente Lembeke en der vrije heerlijkheid van Aveschoot*, Gent-Eeklo.
- Pauwels J.L.L., *Het toponiem Bijlken*, in: *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie*, XIII (1939), 287-295.
- Rentenaar R., *De schreiershoek en het verdriet*, in: *Naamkunde* 17 (1985), 307-315.
- Rogghé P., (1953): *Eeklo. Van silexdrager tot keurbroeder*, in: *Het Koninklijk Atheneum te Eeklo viert zijn tweede lustrum*, Eeklo, 1953, 119-179.
- Stockman L., *De watering van Eeklo (1240-1406)*, in: *Appeltjes van het Meetjesland*, 20 (1969), 174-193.
- Stockman L., *Het grafelijk bos Aalschoot*, in: *Appeltjes van het Meetjesland*, 16 (1965), 197-208.
- Taeldeman J. (1989): *Meetjeslandse plaatsnamen van vóór 1600: Adegem*, I, 1, Maldegem.
- Taeldeman J. (1990): *Meetjeslandse plaatsnamen van vóór 1600: Maldegem*, I, 2, Maldegem.
- Taeldeman J. (1990): *Meetjeslandse plaatsnamen van vóór 1600: Sint-Laureins*, I, 3, Maldegem.
- Tavernier-Vereecken C. (1968): *Gentse Naamkunde van ca. 1000 tot 1253. Een bijdrage tot de kennis van het oudste Middelnederlands*, Tongeren.
- Tondat R. (2002): *Oorsprong van Nieuw Eeklo en de Eeklose Herbakker*, Eeklo.

- TW: Gysseling M., *Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1126)*, Tongeren, 1960.
- Van De Kerchove L. (1946): *Captiare in de Zuid-Nederlandse dialecten*, in: *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie*, XX (1946), 109-146.
- Vandeveire J. & Devos M. (2008): *Meetjeslandse Plaatsnamen tot 1600: Ursel*, II, 4, Sint-Denijs-Westrem.
- Van de Walle F. & Devos M. (2006): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Oostwinkel en Ronsele*, VIII, 1, Sint-Denijs-Westrem.
- Van de Woestijne P. (1994): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Eeklo*, IV, 1, Gent.
- Van de Woestijne P. (1995): *Het eerste klooster van Oosteeklo lag in Aalschoot!*, in: *Heemkundige Bijdragen uit het Meetjesland* 9, 1-14.
- Van Durme L. (1986/1988/1991): *Toponymie van Velzeke, Ruddershove en Bochoute*, 3 delen. Gent.
- Van Durme L. (1996): *Galloromaniae Neerlandicae Submersae Fragmenta*, Gent.
- Van Lantschoot P. (1884): *De oude akkermaten der provinciën West- en Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Limburg en Brabant in nieuwe herleid en wederkeuriglijk*, Gent-Ursel.
- Verhoeve A. en Verbruggen C. (2006): *Het Meetjesland. Bodem en landschap in historisch perspectief*, in: *Belgeo*, 3, 205-218.
- Verhoustraete A. (1961): *De rondreis van Walter de Marvis, bisschop van Doornik in 1242*, in: *Appeltjes van het Meetjesland*, 12, 228-236.
- Verstraete D. (1949): *Oude wegen in het Meetjesland*, in: *Appeltjes van het Meetjesland*, 1, 49-57.
- WNT = *Woordenboek der Nederlandsche Taal*, 's-Gravenhage/Leiden, 1863-200?.
- WVD I, Afl. 1: Devos M. & Ryckeboer H. (1979): *Woordenboek van de Vlaamse Dialecten. Deel I. Landbouwwoordenschat. Aflevering I.*

Akkerland en weiland, Gent, Tongeren.

WVD II, Afl. 5: De Tier V. & Van Keymeulen J. (1990): *Woordenboek van de Vlaamse Dialecten. Deel II. Niet-agrarische vaktalen. Aflevering 5: De Molenaar*, Gent, Tongeren.

KLEINE VERKLARENDE WOORDENLIJST

adjectief: bijvoeglijk naamwoord

areaal: geografische ruimte waarbinnen een zaak of een woord voorkomt.

akkerareaal, bosareaal: totale oppervlakte akkers/bossen in een bepaald gebied.

landbouwareaal: totale oppervlakte van gronden die bebouwd worden .

assimilatie: aanpassing aan een volgende of voorafgaande klank (bv. *korrel* uit *kornel*, *aambeeld* uit *aanbeeld*). Het omgekeerde is **dissimilatie** of ongelijkmaking (bv. *tovenaar* uit *toveraar*).

attesteren: bevestigen met een bewijspplaats uit een document (een **attestatie**).

bunderboek of **landboek:** een beschrijving van alle percelen in een bepaald gebied, de voorloper van ons kadaster. Een **bosboek** beperkt zich tot beboste percelen, heide, moerassen en onbebouwde gronden.

collectiefsuffix: achtervoegsel dat bij een woord gevoegd, er een verzamelnaam mee vormt (b.v. **-te** in *gebergte*, *gevogelte*).

diftongering: het vormen van een tweeklank uit één klinker (b.v. **ij** uit **i**, **ui** uit **u**).

diminutiefsuffix: achtervoegsel om verkleinwoorden te maken **-je**, **-tje**, **-pje**, **-ke**.

domaniaal stelsel: hofstelsel, middeleeuwse agrarische exploitatievorm op basis van het tweeledige domein, soms ook *hofstelsel* genoemd. Een landgoed of domein was georganiseerd rond een centrale hoeve; daaromheen lagen de boerderijtjes van de afhankelijke (horige of half-horige) boeren. Elke boer had een stuk ‘eigen’ grond en moest daarnaast ook als herendienst het aan het centrale hof toebehorende land bewerken.

etymologie: taalwetenschap die de oorsprong van de woorden bestudeert. Wie dat doet, is een **etymoloog**.

etymologisch: wat de oorsprong van het woord betreft.

feodaliteit: leenstelsel, waarbij een leenman aan zijn leenheer bepaalde verplichtingen had. Een **feodale maatschappij** was een maatschappij waarin dat systeem gebruikelijk was, een **feodale band** een juridische band tussen leenheer en leenman.

genitief: bezitsvorm van substantieven, bv. *vaders vrienden, de dag des heren*.

genus: grammaticaal geslacht van een woord (*hij*-woord, *zij*-woord of *het*-woord).

Germaans: de gemeenschappelijke moedertaal van een aantal West- en Noord-Europese talen (o.a. Duits, Nederlands, Engels, Noors, Zweeds, enz.) zoals die vóór enkele duizenden jaren werd gesproken.

glossarium: lijst met trefwoorden en excerpten.

hydroniem: waternaam, naam van rivieren, beken, plassen, vijvers, enz.

hypercorrect: foutief uitgesproken of geschreven uit vrees voor onjuistheid (b.v. als iemand die de **h** niet aanblaast, zou zeggen: *Ik heb de heer u **h**uit te nodigen*).

Indo-Europees: de gemeenschappelijke moedertaal van bijna alle Europese en een aantal Aziatische talen, zoals die vele duizenden jaren geleden zou gesproken zijn.

lemma: trefwoord, titelwoord in een woordenboek of woordenlijst, hier in de alfabetische lijst met toponiemen en excerpten.

Middelnederlands: de vorm van onze taal tussen de 12e en de 15e-16e eeuw.

monoftongeren: een tweeklank (diftong) veranderen in een lange éénklank (b.v. als **ou** als **òò** of **ij** als **èè** wordt uitgesproken)

Oudnederlands: de vorm van onze taal vóór de 12e eeuw.

ressorteren: onder het gezag van een hogere instantie vallen.

substantief: zelfstandig naamwoord; **substantiveren:** een substantief maken van een ander soort woord (b.v. *het **kwade*** uit *kwaad*).

suffix: achtervoegsel, woorddeel waarmee men afleidingen maakt; b.v. *-ig* (*handig*), *-lijk* (*eerlijk*), *-es* (*barones*), enz.

volksetymologie: vervorming van vreemde, onbekende of ondoorzichtige woorden, zodat ze op bekende woorden uit de eigen taal gaan lijken, b.v. *ledikant* uit *lit-de-camp*, *Plezante Vest* (in Gent) voor *Blaisantvest*, *Koekoekstraat* uit *Cocxhoekstraat*.

INDEX

Aalschoot	11-12, 35, 39, 53	Brombilk	45
Aalschootmeers	42	Bu(de)laers Land/Stuk	36, 38-39
<i>akker</i>	34	Bu(de)lare	39
Aks	43	Bunder	48
Andriesbilk	35, 39	Burts Hofstede	30-31
Anneken Luyxs Bilk	35, 39	Bus(straat)	28, 51
Antwerpse Heerweg	23, 28		
Appelstuk(sken)	46	Candendale	49
Aveschoot	12, 14, 53	Cocxhoek	16, 41-42
Aveschootakker	42	Cocxhoekstraat(je)	24, 28
Aveschootbeek	55	Colpaertsmeers	37, 40
Aveschootbilk	41-42	Coorenbyters Land	36, 40
Aveschootstraat	23	Coppen Neyts Land	39
Avesoete Cleenpitters Land	39	Crabbaerts Beke	56
Bachten Jan Van Waes	42	Dam	54
Baenststraat	27	Dierenkost	52
Bakkers Bilk	35, 39	Doolhof	48
Bandam(men)	42, 55-56	Doornbilk	45
Bandambos	50	Doornhage	17
Bandstraat	26-27	Doornstukken	46
Bardelare	12-13, 36	Draaiboom	42
<i>beek</i>	54	<i>dreef</i>	22
Beekstraat	23	Driebijlkenstukken	48
Begijnenland	36, 39	Drieboom	42
Beke	51	Dries Huussens Dreve	27
Beksken	43	Dwarsbilk	44
Beneden Velde	18, 47		
Bentveld	52	Eekloos Leiken	56
Berenclaus	23	Eekloos Vaardeken	56
Berkenbos	44	Eeklose Watergang	56
Berkstraat	23	Eekloweg	42
Beste Koe	48	Eeksken	17, 42
Bijlken	44	Eekstuk	46
<i>bilk</i>	34	Elsstuk	46
<i>bos</i>	35	Evenland, Evenstuk	38, 46
Boterbilk	47	Everdeys Bilken	35, 39
Braambul	45, 53		
Brand(eken)	44	Felinen Hoekelken	15
<i>broek</i>	35	Gasthuisbos	50
Broekmeers	37		

<i>gat</i>	22	Hoog Stuk(ken)	47
Gemene Heide	51	Hoogstraat	24
Gemene Veld	51	Horelare	18, 36
Gentweg	24	Houdingershoek	20
Gillis Ryveels Akker	34, 40	Houdingershoekstraat	24
<i>goed</i>	30	<i>hout</i>	36
Goed te Broekmeers	30, 32	Huidevettershoekskén	15
Goed te Bucstale	30, 31	Hul	42, 53
Goed te Kromvelde	30-32	<i>hul</i>	53
Goed te Vroenhoeke	30, 32	Hulleken	53
Goed ter Wee	16, 30, 32		
Goed van Bardelare	30	I chteveldevoorde	57
Goochelaarstraat	27		
<i>gracht</i>	55	J acob Bussels Polder	37, 39
Grauwe Merrie	48	Jacob Ooms Land	39
Groot Stuk	48	Jan Haerps Stede	31
Grootheers Hoveken	32, 40	Jan Hauwels Akker	34, 40
Grote Geveer	48	Janne Verleyenhoekskén	15
Grote Haagmoer	37, 51	Jans Van Lembeke2	6
Grote Watergang	56	Jodenstraat	28
		's Jonkers Hoek	16
H aag	35		
Haagstuk	38, 48	K aprijkestraatje	24
Hand	58	Kaprijkstraat	24
Hanengekraai	48	Kasteel	33
Heide	18, 50	Kasteelakker	18, 34
<i>heide</i>	36, 38	Kattelare(akker)	18
<i>hoek</i>	22	Kerkenakker	19, 34, 40
Hoekbilk	41	Kerkenland	40
Hoekmeerselken	42	Kerkstraat	24
Hoekstuk	38, 41	Ketsebroek	19
Hoepelken	44	Ketsebroekstraat(je)	24
Hoerishoek	15	Klein Geveerken	48
Hof te Bardelare	31-32	Kleine Mansgrave(n)	49
<i>hof(stede)</i>	30	Kloostermeersen	37, 40
Hoge Antwerpse Weg	23	Koebilk	49
Hoge Bilk	46	Koestraat	28-29
Hoge Elzen	46	Korenwindmolen	33
Hoge Hul	47	Korte Meers	44
Hoge Mansgrave(n)	49	Korte Stukskens	43
Hokelare	33	Kraaistraatje	29
Hongerigehoekstraat	24	Kromme Hoek	44
Hongerijehoekstraat	24	Krommeveldstraat	24, 43, 51

Kromveld	52	Nieuwstraat(je)	28
Kruisstuk	42	Noord-Aveschoot	20
Kwaad Land	36, 47	Nootjes	40
Kwade Plas	57	Nootjesakker	40
L <i>Laar</i>	36	O <i>Ongereehoek</i>	20-21
<i>land</i>	36	Onzer Vrouwen Huizeken	33
Lange Bilk	43	Oost-Lembeke	21
Lange Reke	44	Oostakker	42
Lange Repe	44	Oosterse Watergang	56
Lange Stukken	43	Oosthoek	14
Langeveld	52	Oude Heerweg	25
<i>lede</i>	55	Oude Lede/Leed/Leie	55-56
Ledestraat	24	Oude Ledestraat(je)	25
Leemshouwakker	44		
Leemshouwe(n)	44	P <i>Paardenbilk(en)</i>	47
LembEEKse Watergang	43, 53	Paardenmeers	48
Lembeke	11	Papenakker	41
Lembekestraatje	25	Papenland	36, 41
Lindeken	33	Papenlandakker	41
M <i>Maesveld</i>	51	Piet Pops Stuk	38, 51
Mantel	44	Pieter Van Ertveldes Stede	31
Meercaestraatje	25	Pieter Wapoels Hofstede	31
Mee(r)sstraatje	25	Pittinge/Pittins	45
<i>meers</i>	36	Plaatse	14, 33
Meerselken	48	Platte Eke	17
Meistraatje	27	<i>polder</i>	37
Middelstuk	38, 41	Polderken	37
Moeigriële	40	Poortakker	49
Moenke Eke	17	Pops Dreve	27, 41
<i>moer</i>	37	Pops Stede	32
Molenakker	20	Pops Stuk	38
Molenbos	44	Praet(s)akker	34, 41, 49
Molenstraat	25	Praets Hof	32
Molenstraatje	25	Praets Land	41
		Priesteragie	33
N <i>Nedere Moer</i>	51	R <i>Raapbilk</i>	46
Nederland	47	Raes' Straatje	27
Neermeers	47	Raeskins Stede	34- 45
Neren Akker	47	Redepoolt	49
Neren Bilk(sken(s))	47	Renderbilk	45
Neren Heerweg	24-25, 47	Rijbilken	43
Nieuwe Dreve	25		

Rijstraatje	29	Vierweegse	25
Rode Kant	45	Vijf Gemeten	48
Roegier Aernouds Hofstede	31	Vijfhonderd Roeden	48
Rood Eindeken	45	Vlasaard	46
Rostijne	13, 18	Vogelenzang	49
Ruebins Land	39	<i>voorde</i>	57
Ruedestraatje	27	Voorgangen	49
		Voorhouts Veld	51
S chellebroots Land	39	Vorenbilken	41
Schoonakker	47	Voshole	17
<i>schoot</i>	53	Vroedenhoekstraat	26
Schapers Bilk	41	Vroenhoek	15
Schreiboom	17	Vrombauts Stede	31-32
Ser Boudens Woestijn	51	Vrombautstraat	28
Sint-Gillis' Predicatie	16		
Sint-Joris' Hulleken	53	's W achters	41
<i>slag</i>	22	Wallekens	43
Smalle Heerweg	28	Warande	50
Smijters Land	41	<i>watgang</i>	55
<i>stede(ken)</i>	31	<i>weg - wegel</i>	23
Stenen Paal	58	<i>weide</i>	38
Stierstuk	41	Werst	47
Stoffel Van Waes' Land	41	Westakker	43
<i>straat</i>	22	Westbilk	42
String	44	Westhelft	43
<i>string</i>	37	Weststraat	26
<i>stuk</i>	38	Westzijde	42
Stuk Achter Faes	43	Wette Bilk	49
		Willem Amelonx Land	39
T anneken Loets Land	39	Windgat	43
Truyens Stede	31	Wispelare	41
		<i>woestijn</i>	38-39
V a(a)tstuk	43	Woestijne	13, 50
<i>vaart</i>	55	Woestijneakker	41, 43
Varenstuksken	46	Wulfsgracht	57
Vate	16		
<i>veld</i>	38	Z es Bunder	48
Veld	21	Zeven Gemeten	48
Velden, Veldekens	50	Zompelken	50
Veldhoek	16	Zoutweg	26
Veldhoekstraat	25	Zuid-Aveschoot	12, 14, 50
Vier Gemeten	48	Zuidbroek	45
Vierhuizenbrug	57	Zuideinden	42
Vierschaar	33	Zwijn(en)straatje	29

GLOSSARIUM

Aanwijzingen

Het lemma volgt de huidige spellingregels, behalve bij plaatsnamen die met een persoonsnaam beginnen en bij enkele vormen van onduidelijke oorsprong. Als een naam tot op de dag van vandaag nog gebruikt wordt, is voor de huidige spelling gekozen. Een paar keren kon dat niet, omdat de moderne vorm te sterk van de oude afwijkt (bijv. Cocxhoekstraat > Koekoekstraat, Houdingershoek > Ongereehoek). In dat geval is de oude vorm als lemma gebruikt en wordt naar de nieuwe vorm verwezen.

In het dialect van Lembeke eindigen bijna alle vrouwelijke substantieven en ook enkele mannelijke op -e. Die dialectische vorm is vaak onverbrekkelijk met de plaatsnaam verbonden en is bewust als dusdanig behouden, bijv. Bardelare, Rostijne, Nieuwe Dreve. Dat geldt echter niet voor namen op -straat en evenmin voor namen die eindigen op doffe e + -l, -n, -r (bv. Mantel, Molenakker).

Om dezelfde reden worden diminutieven op -ken ongewijzigd gelemmatiseerd, tenzij die vorm in het huidige dialect niet meer mogelijk is.

Op het lemma volgen alle in de archiefstukken gevonden attestaties, chronologisch geordend en telkens gevolgd door de bron (zie de afkortingen hierna) en de bladzijde of het blad (recto/verso).

In een aantal excerpten is ook de context opgenomen, waar die voor een beter begrip van de aard of de ligging van het toponiem van belang kan zijn. In de meeste teksten overheerst een schrijfwijze met kleine beginletter.

Als in dezelfde bron vormen met kleine letter en hoofdletter naast elkaar voorkomen, is alleen de meest gebruikelijke opgenomen.

Afkortingen worden opgelost volgens de spelling die in het bewuste document gebruikelijk is. In twijfelgevallen wordt de aanvulling tussen haakjes geplaatst. Hoewel het de bedoeling is, alleen attestaties tot het begin van de 17e eeuw op te nemen, zijn ook vormen tot ca. 1625 overgenomen.

In enkele bronnen komen verschrijvingen en fouten voor. Als met zekerheid kon aangetoond worden dat de afwijkende vorm hetzelfde perceel noemt, hebben we hem zonder meer bij de correcte vorm ondergebracht en hem van een * voorzien. Was dat niet het geval, dan wordt hij afzonderlijk gelemmatiseerd.

Bij namen die zeer frekwent in de bronnen voorkomen, zijn slechts één of twee excerpten per bron opgenomen.

Als in dezelfde bron (bv. in registers) dezelfde naam met dezelfde spelling verscheidene jaren achtereenvolgens voorkomt, dan worden die excerpten gecondenseerd opgenomen.

Gebruikte afkortingen

Archiefbronnen:

Aanw. : Aanwinsten (RAB)	RAD : Rijksarchief Doornik
ADL : Archives départementales du Nord & Lille	RAG : Rijksarchief Gent
ADo : Abdij Doornzele (RAG)	RAK : Rijksarchief Kortrijk
AEn : Abij Ename (RAR)	RAR : Rijksarchief Ronse
AOE : Abdij Oosteklo (RAG)	RG : Rijke Gasthuis (RAG)
ARA : Algemeen Rijksarchief Brussel	RK : Rekenkamer (ARA)
AvM : Appeltjes van het Meetjesland (Jaarboeken)	RR : Rolrekeningen (ARA)
BAB-F: Bisschoppelijk Archief Brugge	RvVl : Raad van Vlaanderen (RAG)
BB : Burg van Brugge (RAB & SAB)	SAB : Stadsarchief Brugge
EB : Elisabethbegijnhof (RAG)	SAE : Stadsarchief Eeklo
FH : Familiefonds Handboeken (SAG)	SAG : Stadsarchief Gent
GY-CM: Gysseling, Corpus van Middelnederlandse teksten	SB : Sint-Baafs
GY-TW: Gysseling, Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland	SB/R : Sint-Baafs, reeks R (RAG)
HAK : Harelbeke Kapittelkerk (RAK)	SJHB : Archief Sint-Janshospitaal, Brugge
K/Ka : Kerkarchief Kaprijke (RAG)	SP : Sint-Pieters (RAG)
K/SMG: Kerkarchief Sint-Michiels Gent (RAG)	StVl : Staten van Vlaanderen (RAG)
K/WS : Kerkarchief Waarschoot (RAG)	WK : Wetachtige Kamer (ARA)
Ka : Kaprijke (RAG)	WLO : Waterland-Oudeman (RAG)
KAD : Kathedraalarchief Doornik	301 : Registers van Gedele (Wezenboeken)(SAG)
Le : Lembeke (RAG)	330 : Jaarregisters van de Keure (SAG)
Ne-Ch : Neelemans, Geschiedenis der stad Eecloo, Verzameling van Charters, Kronijken ... , 2e deel	Andere:
Ne-GL : Neelemans, Geschiedenis der gemeente Lembeke en der vrije heerlijkheid van Aveschoot	ca. : circa
PWS : Priorij Waarschoot	Cart. : cartularium
RAB : Rijksarchief Brugge	kop. : kopie
	r : recto
	rek. : rekening
	O : oorkonde
	oml : om(me)loper
	sic : zo staat het in het document
	v : verso
	16e, 17e: 16e, 17e eeuw
	-- : zelfde tekst als het vorige excerpt
	* : corrupte spelling of vergissing van de scribe

Lembeekse plaatsnamen

AALSCHOOT: *Alscot* / *Alescot*, **1140**, RAR-AEn, O; *Alscot*, **1228**, RAG-AOE, O; *Alskoet*, **1233** & **1234**, RAG-AZD, O; *alscot*, **1240**, SJHB-O.28; --, **1240** kop. **eind 13e**, KAD-Cart.D, 72v; *alschoet*, **1240** kop. **eind 13e**, KAD-Cart.C, 64v; in *aelschoet* in parrochia sancti vincentii de eclo, **1240**, SJHB-O.26; --, **1240**, SJHB-O.31; in nemore nostro de *Aelschoet*, **1240** kop. **1710**, SAE-4, O; *Alskoet*, **1241**, RAG-RG, O; *Alscod*, **1242**, RAG-AOE, O; in *aelschoet*, **1244**, SJHB-O.35; *Alskoet*, **1244**, RAG-RG, O; *alscot*, **1244**, RAG-RG, O; *Alscot*, **1250**, RAG-AOE, O; *alscoth*, **1257**, RAG-SP, O; *Alskoeth*, **1257**, RAG-SB, O; *Alscot*, **1274**, RAG-RG, O; *Alskoet*, **1291**, RAG-RG, O; *aelscoet*, **1300**, RAB-Aanw.1912, 183v; --, **1309**, RAG-AOE, O; --, **1328**, RAG-RG, O; *haelscoot*, **1337**, SJHB-D 2/2, 68r, 70r; *Aelscoot*, **1341**, RAG-AOE, O; --, **1341**, RAG-ADo, O; daer de husinghen van den barrenlare up staen dat wilen hiet *aelscoet*, **1365**, ARA-RK 1072, 38r; --, **1435**, SAB-BB 1, 518, 219v; *aelscoot*, **1372**, ARA-RR 1797; --, **1381**, ARA-RK 1073, 31v; *taelschoot* waert, **1408**, RAG-RG, O; *aelscoot*, --, **1435**, ARA-WK 8310, O; --, **1442**, RAG-RG 8, 100v; *alscoot*, **1468**, RAB-BB 1, 268v; *aelscot*, **1501**, RAB-BB 2, 234v; --, **1501** kop. **begin 17e**, ARA-RK 1075, 234v;.

AALSCHOOTMEERS: vanden bandam ande *alschoot mersch* up den waterganc, **1498**, RAB-J 2661, 34r.

AKS: drie ghemeten Landts ... ligghende Jnde meulestrate ghenaeamt de *hacx*, **1571**, RAG-Le 140, 10v; ghenaeamt *daecx* ... in gillis ryneels ackere, **1572**, ARA-RK 45193, 113v; de *acx*, **1577**, RAG-Le 140, 36r.

ANDRIESBILK: 1/2 bunder ... ghenaeamt *andries belc* anden zautwech, **1534**, RAG-PWS, O.

ANNEKEN LUYXS BILK: een sticx Lants ghenaeamt *anneken Luyxs bilcq*, **1602**, RAG-Le 140, 95r.

ANTWERPSE HEERWEG: de *strate* die gheweecht van *brugge tandworpen*, **1450**, SAG-301/41, 70v; ande noordzijde vanden *antworpschen wech*, **1498**, RAG-PWS, O; ande *andworp wech*, **1501**, RAG-PWS, O; totten *andworpschen wech*, **1512**, RAG-PWS, O; voor een hout daer een handt up staet ten oostvelde wysende den *wech naer andwerpen*, **1521**, ARA-RK 34447, 13v; anden *andwerpschen wech*, **1528**, RAG-PWS, O; anden *andwerpsschen wech*, **1534**, RAG-PWS, O; den *andworpenschen wech* / *andworsschen wech*, **1534**, SAE-1009, 70r; totten *Andtwerpschen heerwech*, **1565**, SAE-1010, 77v; upt Oostvelt hoofdende metten Noordthende ande voorz. Oostveltstrate ... streckende zuudtwaert totten *Andwerpschen Eerwech*, **1568**, SAE-1010, 138r; --?, **1571**,

SAE-1010, 192r; den *eerwech* die Loopt van Eecloo *naer andwerpen*, **1571**, RAG-Le 140, 6r; den *andworpschen heerwech*, **1572**, ARA-RK 45184, 3r, 51r, 105r; in Eecloo up tOostvelt ... noordt den *Hantwerpschen herwech*, **1572**, ARA-RK 45194, 34r; anden *herwech* diemen gaet tusschen brugghe ende andwerpen, **1575**, RAG-Le 140, 7r; den *andtwerschen heerwech*, **1579**, RAG-Le 140, 41v; anden *Andwerpschen heerwech*, **1579**, SAE-1010, 327r; --?, **1583**, SAE-1010, 410r; den *andtwerschen heerwech*, **1601**, SAG-330/125, 46v; den *Andwerpschen wech*, id, 49r; den *Andwerpschen heerwech*, id, 49v; den *antwerpschen wech*, **1606**, SAG-330/128, 45r; anden *Andtworschen heerwech*, **1614**, SAG-330/131-III, 90r; metten noorthende *andtwerschen eerwech*, **1616**, ARA-RK 34516, 5r; den *Antwerpschen heerwech*, **1624**, SAE-1011, 10r; den *antwerpschen herwech*, **1625**, SAE-1011, 17v.

APPELSTUK(SKEN): een ghemet lants ghenampt *tappelsticxken* ... bij tmuellen straetken, **1573**, RAG-Le 140, 22v; een ghemet Landts ghenampt het *appelstick*, **1583**, SAE-1010, 382r.

AVESCHOOT: inter terram de *havenstoc* et locum qui dicitur Voshole, **1267**, Ne-1872, 298; *havescot*, **1281**, RAG-AOE, O; *avenscoot*, **1345**, RAG-RG, O; een leengoed ... dat men heet *avenscoet*, **1365**, ARA-RK 1072, 35r; *avenscoot*, **1372**, ARA-RR 1797; *avenscoet*, **1381**, ARA-RK 1073, 31v; theerscip van *havesscoot*, **1435**, SAB-BB 1, 219v; --, **1435**, ARA-WK 8310, 0; den acker van *avescoot*, **1442**, RAG-RG 8, 174r; *havescoot*, **1459**, ARA-RK 33025, 3r; --, **1461**, ARA-RK 33027, 5r; *havvescoot*, **1468**, RAB-BB 1, 268r; *haveschoot*, **1497**, RAG-AOE 50, 10v; *havescoot*, **1501**, RAB-BB 2, 234r; theerscip van *havescoot* streckende in twee deelen dat men heet zuudt *haveschoot* ende noordt *haveschoot*, **1501** kop. **begin 17e**, ARA-RK 1075, 234r; *Havescoot*, **1515**, ARA-WK 8312, O; *aveschoet*, **1521**, RAG-B 1315, 24v, 28v; *aveschoot*, **1534**, RAG-PWS, O; --, **1540**, SAE-1009, 89v; *aveschot*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 36v; de heerliche de van *haveschot*, **1557**, RAG-Ka 341, 164v; *haveschoot*, **1559**, SAE-1009, 424r; *avescoet*, **1560**, RAG-Ka 341, 253r; *haveschoot*, **1569**, RAG-Ka 342, 29r; --, **1571**, RAG-Le 140, 6v; *aveschoot*, **1572**, ARA-RK 45190, 118v, 119r; --, **1572**, ARA-RK 45193, 113r, 114r; *haveschoot*, **1576**, SAE-1010, 275r; --, **1577**, SAE-1010, 308r; --, **1579**, RAG-RG 18, 20v; --, **1580**, SAE-1010, 333r; *Aveschoot*, **1581**, SAE-1010, 357v, 413r; --, **1583**, RAG-Le 140, 67r, 68r; --, **1583**, SAE-1010, 413r; *haveschoot*, **1601**, SAG-330/125, 50r.

AVESCHOOTAKKER: *avescoot acker*, **1442**, RAG-RG 8, 184v; den *acker van avescoot*, id, 174r.

AVESCHOOTBEEK: west duskes à *havescobieck*, **1281**, Ne-1872, 247.

AVESCHOOTBILCK: een bilck Landts ghenampt den *Aveschootbilck* metten oosthende upde *Aveschootstrate*, (3G 60R), **1579**, RAG-Le 140, 41r.

AVESCHOOTSTRAAT: up den houc vander *haveschoot strate*, **1497**, RAG-AOE 50, 6v; anden houc vander *straten van aveschoet*, **1521**, RAG-B 1315, 24v; den houc vander *havenschoet strate*, id, 25r; *haveschoet strate*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 36v; de *haveschootstrate*, **1555**, SAE-1009, 333v; de *aveschoot straete*, **1556**, SAE-1606, 24v; de *Aveschoetstrate*, **1566**, SAE-1010, 104r; de *haveschoot strate*, **1571**, RAG-Le 140, 6r; de *aveschotstrate*, **1572**, ARA-RK 45190, 118v; de *aveschootstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 114r, 115r; oost de *aveschootstrate* zuyt de leetstrate, **1572**, ARA-RK 45184, 57v; thenden de *haveschoot strate* zoomen gaet van assenede naer Eecloo, **1575**, RAG-Le 140, 31r; *Aveschootstrate*, **1579**, RAG-Le 140, 41r; *haveschootstrate*, **1579**, RAG-RG 18, 18v; *Aveschoot strate*, **1623**, SAE-1010, 466r.

AVESOETE CLEENPITTERS LAND: an die westzide *avesoete cleenpitters lande*, **1305**, Ne-Ch, 493.

BACHTEN JAN VAN WAES: vier ghem. landts ghenaeamt *Bachten Jan van Waes* metten oosthende ande hongherije houckstr., **1583**, RAG-Le 140, 62r.

BAKKERS BILCK: ghenaeamt *backers bilck* ... zuyt de hongherighsche houckstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 44r; eenen bilck lants ghenaeamt *backers bilck*, **1577**, RAG-Le 140, 35r.

BANDAM 1: Jn den Vroe(n)houc lanc (sic) den *bandamme*, **1511**, RAG-NB 7, 81r; iij sticken Landts ... ghenaeamt den *bandam*, **1559**, SAE-1009, 416r.

BANDAM 2: vanden *bandam* ande alschoot mersch up den waterganc, **1498**, RAB-J 2661, 34r.

BANDAM 3: oost aende wintgatstraete zuijt de leedestraete west tgescheet van eecloo ende dese prochie ... noortwaert rechte deur tlant tot opde *bandammen* ende ... noort aende vrombaut straete, ca. **1625**, RAG-Le 299, 53v.

BANDAMBOS: ij g. busch ghenaeamt den *bandambusch*, **1559**, SAE-1009, 417r.

BANDSTRAAT: ter *Bantstraete* waert, **1430**, ARA-WK 8308, O; hoofdende ande strate die loopt te lembeke ter *bantstrate* waert, **1435**, SAB-BB 1, 219r; te *bandstrate* waert, **1468**, RAB-BB 1, 267v; --, **1501**, RAB-BB 2, 235r; te *bandstraete* waert, **1501** kop. **begin 17e**, ARA-RK 1075, 235r; hoofdende ande strate die loopt te Lembeke te *Baenstraete*, **1642**, RAB-TBO 15, 66A, 248r.

BARDELARE: alarde van der *bardelare*, **1309**, SJHB-Rek.31B; alarde van der *berrendelare*, **1311**, SJHB-Rek.33B; stacine van der *bardenlare*, **1316**, SJHB-Rek.37A; *barrendelare*, **1327**, SJHB-Rek.48A; alarde van *bardenlare*, **1329**,

RAB-Aanw.1912, 187r; *berrendelare*, **1337**, SJHB-D 2/2, 88v; te *bardelare* voor thof te coxhouke, **1360** kop. **1475**, BAB-F 2bis, 12v; daer de husinghen van den *barrenlare* up staen dat wilen hiet aelscoet, **1365**, ARA-RK 1072, 35r, 36r; den *baerlaere*, **1372**, ARA-RR 1797; *barrenlare*, **1381**, ARA-RK 1073, 31v; te coxhouke noortwaert vanden hove van *bardelare*, **1399** kop. **1475**, BAB-F 2bis, 12v; noortwaert vanden hove van *bardelare* hoofdende ande strate die comt vanden velthoucke ende loopt te Capric waert, id, 13r; *Bardelare*, **1435**, ARA-WK 8310, O; thof te *bardelare* / de dreve van den hove van *bardelare*, **1435**, SAB-BB 1, 219v; *baerdelare*, id; ziin hof te *bardelaere*, **1459**, ARA-RK 33025, 3r; *baerdelare*, id; *bardelare*, **1468**, RAB-BB 1, 269v; *bardelaere*, id, 268r; --, **1501**, RAB-BB 2, 234r; *barrendelare*, id; thof te *barrende laere*, **1501** kop. **begin 17e**, ARA-RK 1075, 234r; *bardelaere*, id, 234r; hof te *Bardelare*, **1515**, ARA-WK 8312, O; goedinghen ... ghenaeamt *bardelaere*, **1551**, RAG-RvVI 969, 291r; metten goede van *bardelae(re)*, **1556**, SAE-1009, 341r; uyten hove van *bardelare*, **1572**, ARA-RK 45184, 140r; thof van *borlaere*, **1572**, ARA-RK 45190, 34v, 35r.

BEEKSTRAAT: hoofdende ande *beexstrate*, **1352**, RAG-RG, O; *beecstrate*, **1466**, RAG-RG, O; ande *beecx strate*, **1494**, RAG-AOE, O; *beecstrate*, **1521**, RAG-B 1315, 24r; --, **1556**, RAG-Ka 341, 135v; --, **1569**, RAG-Ka 342, 29r; *beeckstrate*, **1572**, ARA-RK 45190, 3v, 4r, 47v, 72v; --, **1572**, ARA-RK 45184, 74r, 75r, 117v; *Beeckstr(ate)*, **1583**, RAG-Le 140, 64r; *beecstrate*, **1602**, RAG-Le 140, 73v; *Bekestrate*, **1616**, RAG-RG 155, 34v; *beecstraete*, **1619**, RAG-Ka 342, 230r; *beeckstraete*, **1623**, RAG-Le 140, 95v.

BEGIJNENLAND: in *tbeghynen landt* oost de strate van caprycke naer ghendt, **1572**, ARA-RK 45190, 31r.

BEKE: een stick heye ghenaeamt de *beke*, **1575**, RAG-Le 140, 30r.

BEKSKEN: een partijken ghenaeamt *dbecxken*, (4G), **1584**, RAG-Le 140, 69r.

BENEDEN VELDE: meersch ghelegghen binder cuere van eecloe binder prochien van lembeke ghenaeamt tcloosters meerschen ... An tsuytende licht den waterghanck lichende *beneen den velde*, **1549**, KUL-LI 101bis, 81v; *beneden den velde*, **1559**, SAE-1009, 417v; In lembeke ofte eecloo ghezeyt *beneden velde*, **1566**, RAG-Ka 341, 347v; *beneden velde* by sente joorishullekin ... zuudt den waterghanck, **1571**, ARA-RK 45190, 121v; *beneden velde*, **1572**, ARA-RK 45190, 121v; thouckmeesschelken ghelegghen *beneden den velde*, **1579**, RAG-Le 140, 41r; *beneden den velde*, **1589**, SAE-1010, 429r; *beneden den velde*, **1622**, SAG-330/136-II, 61^{bis}r.

BENTVELD: in loco qui dicitur *bentvelt*, **1252**, RAG-EB, O.

BERENCLAUS: une voie ki vient de Capric ... et commence a *Berenclaus*, **1281**, Ne-GL, 246-247.

BERKENBOS: twee ghem. Lants ligghende te Lembeke ghenaeamt den *berckebus*, **1575**, SAE-1010, 242r.

BERKSTRAAT: an de *berckstr(ate)*, **1575/1581**, RAG-Le 140, 58r.

BESTE KOE: bosch ... inden schoonackere ghenaeamt de *beste coe*, **1572**, ARA-RK 45184, 57v; een partij van lande ... ghenaeamt de *beste Coe*, **1587**, SAE-1010, 422v.

BETTE BARDS: ande strate die men ghaet van *bette bards* te cap(ri)ke waert, **1452**, RAG-SB, O.

BIJLKEN: een gemet Landt ... genaemt *tbijlken*, **1587**, RAG-Le 140, 71r.

BILK: terre iuxta *belk*, **1252**, RAG-RG, O.

BLOMMERS BOS: *Blommers bosch* oost Aveschoot, west de wint gat strate en zuyt de Leedestrade, ca. **1625**, RAG-Le 299, 49v.

BOTERBILK: een alf gh. Landts ghenaeamt Jnden *buete(r)bilck* ... noordt commende ande strate die Loopt van Jans van Lembeke naer Capr(icke), **1575**, RAG-Le 140, 34r; Jnden *Booterbilck*, **1581**, RAG-Le 140, 58r.

BRAAMBUL: twee sticken Landts ... ghenaeamt de *braem bul*, **1559**, SAE-1009, 417r; *braem bul*, **1577**, SAE-1010, 304v; --, **1582**, SAE-1010, 372r.

BRAND: Landt gheheeten de *brandt*, **1497**, RAG-AOE 50, 13v.

BRANDEKEN: in nootkins ghenaeamt *tbrandekin*, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 23r.

BROEKMEERS: In een pachtgoed Ligghende te Lembeke ghenaeamt ter *brouckmeersch*, **1571**, SAE-1010, 174r.

BROMBILK: een partie ghenaeamt den *brombilc*, **1571**, RAG-Le 140, 11r; den *Brombilck*, **1581**, RAG-Le 140, 51r.

BU(DE)LARE: an tlandt ... gheheeten de *budelare*, **1497**, RAG-AOE 50, 8v; een parcheel van iij gh. ghenaeamt den *bulart* ligghende up aveschoot, **1541**, SAE-1009, 89v; een partie van Lande ghenaeamt den *buulare*, **1566**, SAE-1010, 104r.

BU(DE)LAERS LAND/STUK: lants ... dat men heet *budelaers lant* an de strate die van ghent te capric waert loopt, **1392**, RAG-AOE, O; ij gh. C R. ghe-naempt *buulaer stick*, **1559**, SAE-1009, 417r; ghe-naemt *bulaers landt* ... metten zuuthende anden voorn. braem bul, **1577**, SAE-1010, 304v; het *bulaers stick*, id.

BUNDER: ghe-naempt tmeersschelken ende *tbundre*, **1559**, SAE-1009, 416r.

BURTS HOFSTEDE: een hofstede ... in de prochie van lembeke gheheeten *burts hofstede*, **1405**, RAG-RG, O.

BUSSTRAAT: noort de *buschstraete*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 35v.

DIERENKOST: een partye van heyland ghe-naempt de *dierencost* ... in tgheweste dat men heet s(en)t jaaris hulleken zuud den heerwech, **1589**, RAG-WLO 28, 48r.

DOOLHOF: diverssche singhelkens ghe-naempt den *doolhof*, **1623**, SAG-330/136-II, 92v.

DOORNBILK: vier ghemeten lands ... dat men heet den *dorne beelc*, **1457**, RAG-AOE, O.

DOORNHAGE: an dat men heet de *dorne haghe*, **1457**, RAG-AOE, O.

DOORNSTUKKEN: drie ghemeten landts ghe-naemt de *doorensticx* hoofdende metten noordhende ande voors. leede strate, **1497**, RAG-AOE 50, 15v.

DRAAIBOOM: ij gh. ghe-naempt den *drayeboom*, **1559**, SAE-1009, 417r; --, **1577**, SAE-1010, 304v; een partije van Lande ghe-naempt de *drayboom*, **1584**, RAG-Le 149, 69r.

DRIEBIJLKENSTUKKEN: iiijC L r. Landts ghe-naempt de *driebijlkensticx*, **1577**, RAG-Le 140, 36r.

DRIEBOOM: ghenampt den *dryboom* ... in oost lembeke, **1572**, ARA-RK 45184, 27r.

DRIES HUUSSENS DREVE: een dreve ghe-naempt *dries huussens dreve*, **1572**, ARA-RK 45184, 96r.

DWARSBILK: een stick ghe-naempt den *dweirchsbylck*, **1581**, RAG-Le 140, 47r.

EEKLOOS LEIKEN: ant *Eecloots Leykin*, **1576**, SAE-1010, 275r; *teecloosche Leyken*, **1577**, SAE-1010, 304v.

EEKLOOS VAARDEKEN: zuyt *teecloots vaerdekin* ... noort tvelt, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 17v; zuyt *teecloots vaerdekin*, id, 20r.

EEKLOWEG: drie ghemeten tneghentich Roeden ghenaeamt den *eecloo wech*, **1556**, RAG-Ka 341, 347v; --, **1612**, RAG-Le 140, 82r.

EEKSKEN: ten *eecxken* zuyd den waterganck noord de heerwech, **1581**, RAG-WLO 28, 48r; op lembeke ter *eecxkens*, **1583**, RAG-Bo 407, 407r; een partie meesch ghenaeamt ten *Eecxken* ... n. de heerwech, **1602**, RAG-Le 140, 76r.

EEKSTUK: ghenaeamt *teeckstick*, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 17v; een stick Landts ghenaeamt *theeckstick* ... west vande Leede strate, **1583**, RAG-Le 140, 65r.

ELSSTUK: *thelstic*, **1457**, RAG-AOE, O.

EVE(N)LAND: het *hevelandt*, **1583**, RAG-Le 140, 63r.

EVERDEYS BILKEN: naer *everdeys bilcken*, **1575/1581**, RAG-Le 140, 34r/58r.

FELINEN HOEKELKEN: daer men heetet te *felinen houkelkine*, **1358**, SJHB O.674.

GASTHUISBOS: oost *tgasthuusbosch*, **1572**, ARA-RK 45207-II, 32r.

GEMENE HEIDE: de *ghemeen heye*, **1549**, KUL-LI 101bis, 82r.

GEMENE VELD: up de heye oost *tghemeene velt*, **1572**, ARA-RK 45184, 84v.

GENTWEG: anden *ghent wech*, **1442**, RAG-RG 8, 174r; ande strate daer men ghaet van lembeke keercke te ghendt waert, **1521**, RAG-B 1315, 24r; de strate van lembeke naer ghendt loopende, **1572**, ARA-RK 45184, 82v; de strate die loopt van Lembeke naer Ghendt, **1583**, RAG-Le 140, 62r, 67r.

GEVER: zie *GROTE GEVER & KLEIN GEVERKEN*.

GILLIS RYVEELS AKKER: in *gillis ryveels ackere*, **1572**, ARA-RK 45193, 113v.

GOED te BROEKMEERS: j behuust *goet gheheeten broucmersch* In de prochie van lembeke, **1468**, SAG-330/30, 347v; een behuust goed ghenaeamt *tgoedt ter brouc meersch*, **1484**, SAG-330/36, 476v; de hofstede ... gheheeten *tgoedt te brouckmeersch*, **1497**, RAG-AOE 50, 9v; j behuust goet ... Jnde prochie van lembeke bij caperycke gheheeten *tgoedt te brouck mersch*, **1543**, RAG-RvVI 965, 9v; behuust goet ... gheheeten *tgoet te brouc meerckx*, **1553**, RAG-RvVI 970,

365r; *tgoet te brouckmeersch* west de strate van lembeke naer caprijcke, **1572**, ARA-RK 45190, 35v; het *pachtgoedt ter broucq meesch*, **1602**, RAG-Le 140, 73v; het *pachtgoet ter brouckmeesch*, **1623**, RAG-Le 140, 95v.

GOED te BUCSTALE: j behuust *goet* gheheeten *buxstale*, **1468**, SAG-330/30, 347v; streckende oostwaert an *tgoed te Bucxstale*, **1493**, Ne-GL, 7-8; een een behuust goed gheheeten *tgoed te buxdale*, **1499**, SAG-301/65-II, 68v; ghenaeamt *tgoet te bucstale*, **1521**, RAG-B 1315, 27v; *tgoedt te bucstale*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 40r.

GOED te BUKSTRAAT: het *pacht goedt te buckstrate*, **1602**, RAG-Le 140, 73v; het *pachtgoet te buckstraten*, **1623**, RAG-Le 140, 95r.

GOED te KROMVELDE: int *goed* gheheeten *te cromvelt*, **1411**, SAG-330/15, 22v; int *goet te cro(m)velde* in de prochie van lembeke, **1415**, SAG-301/23, 65v; van eenen goede gheleghen in de prochie van lembeke gheheeten *tgoed te cromvelt* groet siinde xxx bunre, **1421**, SAG-301/26-II, 16v; *tgoed te cromvelt*, **1430**, SAG-301/31, 53r.

GOED ten VROENHOEKE: van den behuusden goede ... ghenaeamt *tgoet ten vroen houcke*, **1550**, RAG-RvVI 967, 386v.

GOED ter WEE: ons *goet ter weeden*, **1505-1527**, RAG-AOE 19, 13v; van den goede dat men heet *ter weeden*, id; ons pachtgoet ghenaeamt *tgoet ter Wee*, **1573**, RAG-AOE 21, 3v; noort aen de beecstraete zuyt het pachtgoet genaemt *t'goet ter Wee*, **1619**, RAG-Ka 342, 230r; het *goedt ter Wee* toebehoorende mijn heere van Varnewyck, **1623**, RAG-Le 140, 102r.

GOOCHELAARSTRAAT: margr. dicta *goekelards - goekeleren*, **1295**, RAG-SB/R 31d, 62r., ande *gokelarestrate*, **1497**, RAG-AOE 50, 6v; ande *goekelaerstrate*, **1521**, RAG-B 1315, 27r; *goekelaer strate*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 39v; in oost lembeke oost de *goechelaerstrate* zuyt de strate van lembeke naer assenede, **1572**, ARA-RK 45184, 74r; *goechelaerstrate*, id, 25r, 59v; *gochelaerestraete*, id, 144r; **Gobelaerstrate*, **1579**, RAG-RG 18, 19v; **hooghe laer straete*, **1601**, SAG-330/125, 53r; *gokelaere str(aete)*, **1602**, RAG-Le 140, 76v; *Gokelstrate*, **1616**, RAG-RG 155, 34v; eene behuysde hofstede metten zuythende aende vroeden houck straete ... oost de *Gogeleer straete*, **1623**, RAG-Le 140, 102r; *Gochelaere straete*, id.

GRAUWE MERRIE: Eene partije van Lande ... ghenaeamt de *Graeu Meirye*, **1587**, SAE-1010, 422v.

GROENE HOEK: daermment heet ten *groenen houcke*, **1533**, SAG-330/52, 79r; Int gheweste ten *groenen houcke* In de prochie van Lembeke, **1542**, SAG-301/96,

86r.

GROTE GEVER: ghe-naempt den *Grooten ghevere*, **1579**, RAG-Le 140, 41r; den *grooten ghevere*, **1626**, RAG-Ka 342, 256r.

GROTE HAAGMOER: een partie bosch ende heye groot xxxi ghemeten iicxlvj r. ... gheheeten den *grooten hagemoer*, **1626**, RAG-RG 25, 11r; de heelft vanden *grooten hagemoer*, **1626**, RAG-RvVI 989, 285r.

GROTE HEERSTRAAT: ande *grote herstrate*, **1345**, RAG-RG, O.

GROTE HEERWEG: anden *grooten heerwech* die Loopt van Eeclo naer Hertvelde, **1556**, SAE-1606, 50r; anden *grooten heerwech* daermen gaet van Eecloo naer Andwerpen, **1559**, SAE-1009, 405r; den *heerwech*, id, 4v, 13r, 139r; den *grooten heerwech* ... noordt den neren heerwech, id, 112v; oost de zautweeghstrate zuyt de *grooten heerwech* ... noordt den neren heerwech, **1572**, ARA-RK 45193, 112v.

GROTE WATERGANG: noort waert tot den *grooten waterganck* den welcken is ligghende op de noortzijde tusschen Caprycke ende dese prochie, ca. **1625**, RAG-Le 299, 26v.

GROOT STUK: een sticq Lants ghe-naempt het *grootte sticq* n. de beecqstrate, **1602**, RAG-Le 140, 73r; het *grootte stuck* ... n. de beeckstraete, **1623**, RAG-Le 140, 95v.

GROOTHEERS HOVEKEN: een stick Landts ghe-naemt *grootheers oveken* ... o. de Westrate, **1615**, RAG-Le 140, 78r.

HAAGMOER: in *Wastina Dominae Machtildis de Haga* apud novum Eclo, **1240** kop. **1710**, SAE-4, O; bosch ... ghe-naempt den *haechmoer*, **1544**, RAG-RG 149; inden haeghmoer, 1553, RAG-RG 168; den bosch ghe-naemt den *haghemoer* n. de moerstrate, **1616**, RAG-RG 155, 7r.
Zie ook *GROTE HAAGMOER*.

HAAGSTUK: ghe-naempt *thaeghstick* in lembeke tschreyboome, **1572**, ARA-RK 45190, 17r.

HAND 1: de vi bundere ligghende bij der *handt*, **1505**, RAG-AOE 19, 4v; ghelegghen ter *handt*, **1506**, RAG-AOE 48, 35r; van den rechten heirweghe ter *handt* tusschen caprycke met lembeke naer ghendt, **1572**, ARA-RK 33099, 6r.

HAND 2: by der *handt* ... suyt den heerwech ... noordt den wech naer ghendt, **1572**, ARA-RK 45184, 52r; by der *handt* ... zuyt den heerwech naer andwerpen,

id, 44r; by der *handt*, id. 57r; --, **1572**, ARA-RK 45193, 43r.

HAND 3: ter *handt* in tolhende ... noordt teecloots vaerdekin, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 10r; Jnde heye bijder *handt*, **1576**, SAE-1010, 279r.

HANENGEKRAAI: iij g. ijC xij R. ... ghenaeamt *thane ghecray* hoofthende metten westhende ande weststr. oost den oosterschen waterganck van Lembeke, **1577**, SAE-1010, 304v.

HEIDE: an de *heyde* van lembeke, **1542**, SAG-301/96, 10v; de ghemeen *heye*, **1549**, KUL-LI 101bis, 82r; de *heye*, **1572**, ARA-RK 45184, 57r, 84v; binder Prochie van Lembeke Jnde *heye*, **1576**, SAE-1010, 279r; de *heye*, **1583**, RAG-Le 140, 62r.

HELSTUK: zie *ELSSTUK*.

HOEKBILK: een parcheel van Lande ghenaeamt den *houckbilck*, **1571**, RAG-Le 140, 10r.

HOEKMEERSELKEN: *thouckmeesschelken* ghelegghen beneden den velde, **1579**, RAG-Le 140, 41r.

HOEKSTUK: twee ghemeten ende een alf lands ... gheheeten *thouc stic*, **1497**, RAG-AOE 50, 14r; *touckstick*, **1587**, SAE-1010, 422v; een sticq Lants ghenaeamt het *houcq stick* ... n. de beecstrate, **1602**, RAG-Le 140, 73v; ghenaeamt het *houckstick*, id, 74v.

HOEPELKEN: by de kercke ghenaeamt *thoupelkin* ... zuudt de strate loopende van lembeke naer bassevelde, **1572**, ARA-RK 45190, 53r; eenen bylck Landts ghenaeamt *thoupelken* ... z. de straete die Loopt van Lembeke naer Bassevelde, **1578**, RAG-Le 140, 39r; het *hoippelken*, **1583**, RAG-Le 140, 61r.

HOERIS HOEK: an den *hoerisouc*, **1497**, RAG-AOE 50, 10v; --, **1516**, RAG-AOE 52, 144v.

HOF TE BARDELARE: Den acker daer *thof te barendelare* in staet diemen noempt den casteelackere, ca. **1625**, RAG-Le 299, 8r; een dobbel omwalde hof genaemt *thof van Barendelare* ... noort de dreve, waer af eenen bunder vry is daer de huysynghen van barendelare op staende, ca. **1625**, RAG-Le 299, 12v; thaeren *hove te Barendelare*, **1642**, RAB-TBO 15, 66A, 245v.

HOFSTEDE: ghenaeamt de *hofstede* ... oost cocxhouck straetkin, **1572**, ARA-RK 45190, 34v; ghenaeamt de *hofstede*, id, **1572**, ARA-RK 45193, 42v.

HOGHE BILCK 1: drie ghemeten gheheten den *hoghen bilck*, **1556**, SAE-1606, 28r.

HOGHE BILCK 2: iij g. C r. landts ghenaeamt den *hooghen bilck*, **1575**, RAG-Le 140, 31r.

HOGHE BILCK 1/2?: ghenaeamt den *hooghen bilck* ... noordt tmeulestraetkin, **1572**, ARA-RK 45193, 112v.

HOGHE ELZEN: zeven ghemeten lands lichtelic min of meer ligghende In twee partcheelen teen thenden andere gheheeten de *hoghe helsen*, **1497**, RAG-AOE 50, 10r; by de *hooghe helsen*, **1572**, ARA-RK 45190, 79v.

HOGHE HUL: twee ghemeten gheheeten den *hooghen hul*, **1521**, RAG-B 1315, 27r; twee ghemeten gheheeten den *hoeghen hul*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 39r.

HOGHE MANSGRABE: een ghemet Landts ... ghenaeamt *hooghemansgrave*, **1566**, SAE-1010, 104r; ghenaeamt de *hooghe mansgraven*, **1572**, ARA-RK 45190, 36v; 1 1/2 gh. ghenaeamt *dhooghe mansgrave*, **1622**, SAG-330/136-II, 61^{bis}r.

HOKELARE: van de hofstede ghenaeamt den *hokelaere*, **1648**, SAE-1012, 16v.

HONGERIGE HOEKSTRAAT: zie *HOUDINGERSHOEKSTRAAT*.

HOOGSTRAAT: de *hoochstrate*, **1572**, ARA-RK 45184, 56r; --, **1572**, ARA-RK 45190, 5v; ande strate daermen van Eecloo naer bassevelde gaet ghenaeamt de *oochstr(aete)* te coxhoucq, **1600**, SAE-1010, 430r.

HOOG STUK(KEN): twee sticken Landts ghenaeamt de *hooch stick*, **1559**, SAE-1009, 416r.

HORELARE: hup *orlaer*, **1300**, RAB-Aanw.1912, 183v; *horenlare*, id, 184r; eene jeghenoodde die men heet *horenlaer*, ca. **1300**, SJHB-D 1, 34r; --, **1294-1300**, GY-CM, 268r; die weech up *orlaer* legghet of zuudhalf, **1337**, SJHB-D 2/2, 70r; inde progchie van Lembeke bi eere stede heet *hozenlaer*, **1305**, Ne-Ch, 493; adelicen kindren land van *horenlare*, id, 70v; leengoed ... licg(hende) tusschen capricke ende lembeke dat men heet *horlare*, **1365**, ARA-RK 1072, 35r (ADV), 36r (LSt); *horlare*, **1381**, ARA-RK 1073, 32r; *Hoorelare*, ca. **1460**, SJHB-D 4, 29v; inden ackere dictum den *hoorelaere*, ca. **1470**, SJHB-B 26, 77r; daerment heedt ten *hoorlaere*, **1484**, SAG-330/36, 476v; up *hoerleere* hoefdende metten zuuthende an tcoeystraetkin, **1521**, RAG-B 1315, 28v-29r; iijc R. busch datmen heedt de *arelaers*, **1528**, SAE-1009, 7r; In den *oorlee(re)*, **1530**, SAG-330/50, 238r; de *hoerleere*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 41v; upden *hoorlaere*, **1551**, RAG-Ka 341, 17r; een ackere ofte jeghenoodde ghenaeamt den *horelare*, **1553**, SJHB-B 51-

II, 48r; upden *oorlaer*, **1558**, RAG-Ka 341, 199r; Jn den *Oirlaere*, **1559**, SAE-1009, 424r; in den *hoorelare* up Lembeke, **1563**, RAG-Ka 341, 148r; Jnden *hoorelare*, **1571**, RAG-Le 140, 10v; inden *virlaere*, **1572**, ARA-RK 45184, 12v; ghenampt den *hoorlare*, **1572**, ARA-RK 45184, 13r; in den *hoorlaere*, id, 134r; in den *hoir laere* ... noordt den lembeecxschen waterganck, **1572**, ARA-RK 45190, 14v; in den *hoirlaere* oost een dreefkin zuudt tcoystraetkin, id, 39r; *hoirlaere*, id, 16r, 21r; *oirlaere*, **1572**, ARA-RK 45194, 2r, 7v; --, **1572**, ARA-RK 45207, 151v; in den *horelare*, **1574**, RAG-Ka 342, 89v; up *oorlare*, **1579**, RAG-RG 18, 20v; *oorlare*, den ackere ghenampt de *hoorelare*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 26v; **1626**, RAG-RvVI 989, 315r.

HOSTIJNE(AKKER): zie WOESTIJNE(AKKER).

HOUDINGERSHOEK: in lembeke hoofdende ande *strate* gheheeten *houdinghers houc*, **1465**, ARA-RK 45220, 118r.

HOUDINGERSHOEKSTRAAT: bij de kercke ... west den *hongerighen houckstrate*, **1572**, ARA-RK 45190, 89v; zuyt de *hongherighsche houckstrate* west den heerwech, **1572**, ARA-RK 45193, 44r; in den *ongherechtighen houck*, id, 43v; ande *hongerije houcxstr(ate)*, **1583**, RAG-Le 140, 62r; *hongherije houckstr(ate)*, id.

HUIDEVETTERSCHOEKSSEN: drij ghemeten ... gheheeten het *huyuevetters hoecxken*, **1623**, SAE-1010, 474r.

HUL: twee ghemeten landts gheheeten den *hul*, **1521**, RAG-B 1315, 27v; --, ca. **1550**, RAG-RG 17, 40r; an tcomvelt ghenampt den *hul*, **1572**, ARA-RK 45190, 53v; den *hul*, id, 54r; den *huul*, **1579**, RAG-RG 18, 20r; een stucq Lants ghenampt den *hul*, (½ bunder), **1602**, RAG-Le 140, 73v; den *hul*, **1623**, RAG-Le 140, 95v; --, **1626**, RAG-RvVI 989, 315r.

HULLEKEN: ghenampt *thulekin* ... noordt de strate van lembeke naer eecloo, **1572**, ARA-RK 45193, 111v; bij de keercke an *thulekin*, id, 115v.

ICHTEVELDE VOORDE: **1240** kop. **1710**, SAE-4, O.

JACOB BUSSELS POLDER: een stic groot vierentwintich ghemeten of daeromtrent Landt ende heyde gheheeten *Jacob bussels poldre* ... metten zuuthende anden andwerpsschen wech, **1534**, RAG-PWS, O.

JACOB OOMS LAND: twee sticken Landts ... ghenampt *Jacop ooms Landts commende metten noorthende an tmuelen straetkin*, **1559**, SAE-1009, 417r.

JAN COLPAERTS MEERS: zie COLPAERTS MEERS.

JAN HAUWELS AKKER: Jn *Jan hauwels ackere*, **1571**, RAG-Le 140, 10v.

JANNE VERLEYEN HOEKSKEN: *Janne Verleyen hoexken*, **1602**, RAG-Le 140, 74v.

JANS VAN LEMBEKE: ande straet die van *Jans van lembeke* strect te Capricke, **1497**, RAG-AOE 50, 8r; up de vier weechscede te *Jans van Lembeke*, **1505**, RAG-AOE 19, 4v; te sente *Jans van lembeke*, **1506**, RAG-AOE 48, 37r; *Jans van Lembeke*, **1554**, RAG-K/Ka, O; de strate die Loopt van *Jans van Lembeke* naer capr(ick), **1567**, RAG-Le 140, 2r; in oostlembeque oost de strate van *Jans van lembeque* naer caprijcke, **1572**, ARA-RK 45184, 125v; ghenaeamt *jans van lembeke* ... noordt de leedtstrate, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 24r; ghenaeamt *jans van lembeke*, id, 23v; de strate die compt van *Jans van Lembeke* ende Loopt naerde vier huusen, **1575**, RAG-Le 140, 30r, 34r; *Jans van lembeke*, **1577/1581**, RAG-Le 140, 35r/58r; ande straete die loopt van *Jans van Lembeke* naer Caperrycke, **1579**, RAG-Le 140, 65r; oost *Jans van Lembeke*, **1587**, RAG-Le 140, 71r.

JODENSTRAAT: ande *Juede strate*, **1497**, RAG-AOE 50, 8v; --, **1573**, RAG-Le 140, 14r, 19r; de *Jode strate* naer Oosteekloo muelen, id, 14r.

's JONKERS HOEK: de strate genaemt *tsjonckers houck*, **1623**, SAE-1010, 465r.

CANDENDALE: gheheeten *candendale*, **1572**, ARA-RK 45184, 140r.
(Caudendale? - Le of Ka)

KAPRIJKSTRAAT: Inde *Caperijxsche strate*, **1609**, RAG-Le 140, 80r.

KAPRIJKSTRAATJE: bij de kercke ... west *tcaprijckestraetken*, **1572**, ARA-RK 45190, 37r; het *capryckestraetkin*, id, 37v; *tcapricstra(tkin)*, **1577**, RAG-Le 140, 35r.

KASTEELAKKER: Den acker daer thof te barendelare in staet diemen noempt den *casteelackere* oost de strate loopende van lembeke naar caprijcke zuyt de gone die vande kercke van lembeke is loopende naar de aveschoot straete west de gone die van daer is loopende naar velthoucke genaemt de nieuwe strate, ca. **1625**, RAG-Le 299, 8r.

KATTELARE: *cattellare*, **1308**, RAG-AOE, O; toot *cattellare*, **1442**, RAG-RG 8, 165v; den *Cattellare*, **1497**, RAG-AOE 50, 2v; den *cattelleere*, **1505**, RAG-AOE 19, 4r; tgoedt ghenoeimt de *Cattellare*, **1506**, RAG-AOE 48, 28r; den *cattellare* groet viere ende tsestich ghemete Lands, **1506**, RAG-AOE 51, 21r; ons goedt de *Catelare*, **1520**, RAG-AOE 19, 1r; ons goedt ghenoomt de *Kateleere*, **1526**,

RAG-AOE 19, 1r; *cattelaere*, **1541**, RAG-AOE, O; de *Cattelaere*, **1572**, SAE-1010, 56v; up *de cattelaere* ghe-naempt de *westheelft* ... zuudt de vrombaultstrate, **1572**, ARA-RK 45194, 8v; up *de cattelaere* ... noordt de vrombaultstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 108v; in ketsebrouck oost de ketsebrouckstrate ... west de *cattelaere*, id, 116r; up den *Kattelare* Inden Buschackere, **1573**, SAE-1010, 218r; ons pachtgoet ghe-naempt de *Cattelare*, **1573**, RAG-AOE 21, 1v; west tclooster goet van oostecloo genaemt den cattelaere, ca. **1625**, RAG-Le 299, 35v.

KERKENAKKER: inden *kercken acker* noort ... dheerliche de van aveschoot ... zuyt de leedestraet, ca. **1625**, RAG-Le 299, 7r.

KERKENLAND: west den waterganck ... noort *kerckenlant* van lembeke ... oost de straete loopende van lembeke naer Ghendt, ca. **1625**, RAG-Le 299, 3r.

KERKSTRAAT: ande cleene strate die men heet de kercstrate, de grote strate die comt van Capric teecloo waert ten noorthende, **1399** kop. **1475**, BAB-F 2bis, 16r; Inde *kerckstrate*, **1568**, RAG-Le 140, 4r.

KETSEBROEK: de wech van *caetsbroec*, ca. **1310**, RAB-Aanw.1912, 184r; *catsbroec*, **1337**, SJHB-D 2/2, 70r; eene stede diemen heet de *ketsebrouc*, **1348**, RAG-RG, O; terram dictam *catsbrouc*, **1363**, RAD-Cart.74, 67r; in de *ketsebrouc* in lembeke, **1420**, RAG-K/Ka, O; den acker welken men heet *ketsebrouc*, **1442**, RAG-RG 8, 165v; *ketsebrouc*, ca. **1470**, SJHB-B 26, 24r, 77r; daerment heedt Jn den *ketsebrouc*, **1484**, SAG-330/36, 476v; in eene jeghenoodde gheheeten *kersebrouc*, **1501**, SAB-519, 218r; in eene jeghenoodde gheheeten *ketsebrouc*, **1501** kop. **begin 17e**, ARA-RK 1075, 285r; eene jeghenoodde gheheeten *ketsebrouc*, ca. **1510**, RAB-BB 2, 235r; *Ketsebrouc*, **1514**, ARA-WK 8311, O; *ketsebrouc*, **1521**, RAG-B 1315, 26v; --, **1537**, SAE-1009, 95r; --, **1541**, ARA-WK 8313, O; --, **1542**, ARA-WK 8314, O; --, **1543**, SAG-330/61, 39v; --, ca. **1550**, RAG-RG 17, 38v; --, **1553**, SJHB-B 51-II, 48v; *ketsebrouc*, id, 49r; --, **1559**, SAE-1009, 413r, 424r; *Kedtsebrouc*, **1561**, SAE-1010, 16r; Inden hackere ghe-naempt den *caetsebrouc*, **1566**, RAG-Ka 341, 347v; *ketsebrouc*, **1570**, SAE-1010, 170r; --, **1571**, RAG-Le 140, 10r; *catsebrouc*, **1572**, ARA-RK 45184, 12v; *ketsebrouc*, **1572**, ARA-RK 45193, 13r/v, 47r; --, **1573**, RAG-Le 140, 25v; --, **1573**, SAE-1010, 218r; --, **1581**, SAE-1010, 364r; --, **1581**, RAG-Bo 407, 381r; int gheweste ghe-naemt *ketsebrouc*, **1610**, SAG-330/130-II, 12v; Inde *ketsebroucq*, **1610**, RAG-Le 140, 85r; *ketsebrouc*, **1625**, RAG-Le 140, 106r.

KETSEBROEKAKKER: *Ketsebrouc acker* oost de ketsebrouck str., ca. **1625**, RAG-Le 299, 35v.

KETSEBROEKSTRAAT(JE): vander *catsbroecstrate*, **1337**, SJHB-D 2/2, 70r; aende *ketse broucstraete*, **1501** kop. **begin 17e**, ARA-RK 1075, 235r; *ketsebroucstrate*, **1514**, ARA-WK 8311, O; --, **1521**, RAG-B 1315, 26v; --, **1540**,

SAE-1009, 95r; --, **1541**, ARA-WK 8313, O; *ketsebrouc strate*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 37v; *ketsebrouckstraete*, ca. **1550**, RAB-BB 2, 235r; *ketsebrouckstrate*, **1572**, ARA-RK 45184, 12v; int coystraetkin ... west het *ketsebrouckstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45190, 127r; *ketsebroucstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 137r; *ketsebrouckstrate*, id, 11v, 13r/v, 47r; --, **1572**, ARA-RK 45194, 10v; *ketssebrouckstrate*, **1579**, RAG-RG 18, 19r; *ketsebrouck straetkin*, **1581**, RAG-Bo 407, 381r; *ketsebrouc straete*, **1601**, SAG-330/125, 53v; de *ketsebrouck str.*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 35v.

KLEIN GEVERKEN: een stickken landts ghenaeemt *tleen gheverken*, **1579**, RAG-Le 140, 41r; het *cleen gheverken*, **1626**, RAG-Ka 342, 256r.

KLEINE MANSGRAVE: ghenaeemt den *cleenen mansgraven* ... west de strate van lembeke naer ghendt, **1572**, ARA-RK 45190, 55v.

KLOOSTERS MEERSEN: meersch gheleghen binder cuere van eecloe binder prochien van lembeke ghenaeemt *tcloosters meerschen* ... An tsuytende licht den waterghanck lichende beneen den velde, **1549**, KUL-LI 101bis, 81v.

KOEBILK: een stick Lants ... ghenaeemt den Coeyebilck streckende lanx het voorn. *Coeystr(aetjen)*, **1614**, RAG-Le 140, 83v.

KOESTRAAT(JE): lanx der **cloey straten*, **1442**, RAG-RG 8, 162v; *tcoystraetkin*, **1469**, RAB-AZD O.2599; --, ca. **1470**, SJHB-B 26, 22v, 24v, 25v, 77r; toot der *coystrate*, id, 25r; de strate diemen heet *tCoy straetkin*, **1497**, RAG-AOE 50, 13r; *tcoeystraetkin*, **1521**, RAG-B 1315, 28v-29r; *coey straetkin*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 41r; *coystraetkin*, **1553**, SJHB-B 51-II, 49v, 50r, 51v; *coystratkin*, **1562**, RAG-Ka 341, 308v; *tcoystraetken*, **1565**, SAE-1010, 95r; *coeystraetkin*, **1572**, ARA-RK 45184, 13r/v, 54v; *coeystratkin*, id, 12r; *coeyestratkin*, id, 14r; *coestrate*, id, 84r; *coeyestratkin*, id, 14r; *coystratkin*, id, 12v; *coystraetkin*, id, 12v, 103v; --, **1572**, ARA-RK 45190, 38r, 39r, 45v, 114r, 127r; --, **1572**, ARA-RK 45194, 2r; *tcoystratkin*, **1575/1577**, RAG-Le 140, 34r/36r; *tcoeystraetkin*, **1579**, RAG-RG 18, 20v; *tcoystratkin*, **1581/1602**, RAG-Le 140, 58v/74r; *tcoeystraetjen*, **1614**, RAG-Le 140, 83v; noort *tcoeystraetken*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 15r/26v.

KOX: d'une voie ki vient de Capric et va viers Lembeke et commence à Berenclaus et va pardeviers zut duskes à *Kox*, **1281**, Ne-GL, 246-247.

COCXHOEK 1: te bardelare voor thof te *coxhouke*, **1360** kop. **1475**, BAB-F 2bis, 12v; *coxhouc*, **1364** kop. **1475**, BAB-F 2bis, 12v; in loco dicto *cox houke*, **1364**, RAD-Cart.74, 71v; de strate te *coxhouke* die men gaet van lembeke te capric, **1370**, RAG-AOE, O; te *coxhouke* noortwaert vanden hove van bardelare, **1399** kop. **1475**, BAB-F 2bis, 13r; *coxhouc*, id, 13r; hoofdende ande *coxhouke*,

id, 16r; *cox houcke*, **1442**, RAG-RG 8, 162v; *Cocxhouck*, **1497**, RAG-AOE 50, 7v, 11v; de straete daermen gaet naer *cocxhoucke*, **1556**, SAE-1606, 28r; **crocxhoucke*, id, 48v; te *cocxhouck*, **1571**, RAG-Le 140, 13r; te *cocxhoucke* ... west de cocxhouckstrate, **1572**, ARA-RK 45190, 114v; *coxhoucke*, **1572**, ARA-RK 45194, 1v, 4r; *cocxhouck*, **1577**, RAG-Le 140, 36r; de oochstrate te *coxhoucq*, **1600**, SAE-1010, 430r; de strate die loopt van *Cockshoucke* naer Velthoucke, **1602**, RAG-Le 140, 76r; van *Cocxhoucke* naer Capricke, **1622**, SAG-330/136-II, 61^{bis}r; Int gheweste *cocxhouc*, **1625**, RAG-Le 140, 106r.

COCXHOEK 2: een stick Landts ... ghe-naempt *Cocxhouck*, **1614**, RAG-Le 140, 83v

COCXHOEKSTRAAT(JE): *Cocxhouc strate*, **1497**, RAG-AOE 50, 11r; **crocxshouc straete*, **1556**, SAE-1606, 28r; an *tcochoux straetkin*, **1567**, RAG-Le 140, 1r; **tcochuutstraetkin*, id; oost *tcocxhoucx stratkin* ... noordt tcoeystraetkin, **1572**, ARA-RK 45184, 13v; *tcocxhouckstraetkin*, id, 103r; *cocxhouckstraetkin*, id, 102v; --, **1572**, ARA-RK 45190, 34v; *tcocxhouckstraetken*, **1572**, ARA-RK 45193, 117r; de *cocxhouckx straete*, **1625**, RAG-Le 140, 106r; oost het *cockhouck straetken*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 15r.

COLPAERTS MEERS: bij sinte joorishulleken ghe-naempt *colpaerts meersch*, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 18v; ghe-naempt *jan colpaertsmeersch*, id, 19v: viijC r. meersch ghe-naempt *Colpaers meesch* ... zuudt de waterganck die loopt van Ghendt naer Eecloo, **1583**, RAG-Le 140, 67r.

COORENBUTERS LAND: een parcheel van Lande ghe-naempt *coorebyters Landt* ... up de zuudtzijde de strate die Loopt van Lembeke naer Bassevelde, **1567**, RAG-Le 140, 2r; *coorebyters Landt*, **1582**, RAG-Le 140, 55r.

COPPEN NEYTS LAND: (ghe-naempt) *coppen neyts landt*, **1572**, ARA-RK 45193, 112r/v.

KORENWINDMOLEN: een *coorenwintmeulen* metten wal ofte berch, ca. **1625**, RAG-Le 299, 56r.

KORTE MEERS: in loco dicto *cortemersch*, **1364**, RAG-Cart.74, 71v.

KORTE STUKSKENS: drije ghemeten ghe-naempt de *Corte stixkens* o. de str., **1589**, SAE-1010, 429r; de *Curte stucxkens*, **1622**, SAG-330/136-II, 51^{bis}r.

KRAAISTRAATJE: int *craeystraetkin* ... suyt tcoystraetkin, **1572**, ARA-RK 45184, 103v.

CRABBAERTS BEKE: tot *Crabbaerts beke*, **1497**, RAG-AOE 50, 12r; alwaer in

partien *de crabbaerts beke* deur loopt ende noord ... de leedestrategie, **1570**, Ne-GL, 288; heye te *crabs beke*, **1569**, RAG-ADo 11, 3r; de *crabbaerts beke*, **1571**, RAG-AOE, O; acht ghemeete heye an *Crabbers beke*, **1583**, RAG-Le 140, 56v; *Crabbers beke*, id, 56v, 62v, 67r.

KROMME HOEK: vier ghemete ghenaeemt de *Crommen houck*, **1583**, RAG-Le 140, 56r.

KROMVELD: *tcrom velt*, **1361**, RAG-AOE, O; in de prochie van lembeke Jnt goed gheheeten te *cromvelt*, **1411**, SAG-330/15, 22v; int goet te *cro(m)velde* in de prochie van lembeke, **1415**, SAG-301/23, 65v; daerment heedt up *cromvelt*, **1484**, SAG-330/36, 76v; te *cro(m)mevelde*, **1485**, RAG-K/WS 27, 17r, 19v; up *cromvelt*, **1551**, RAG-Ka 341, 26v; --, **1554**, RAG-Ka 341, 88r; --, **1556**, RAG-Ka 341, 135v; ant *cromvelt*, **1569**, RAG-Ka 342, 29r; te *crom velde*, **1571**, RAG-K/WS 28, 45r; ghenaeemt *tcromvelt*, **1572**, ARA-RK 45184, 115v; int *cromvelt*, id, 46r; up *tcromvelt* oost de strate naer bassevelde, **1572**, ARA-RK 45190, 37r; int *cromvelt* oost de strate van caprycke naer ghendt, id, 53v; ant *cromvelt*, id, 53v, 105v.

KROMVELDSTRAAT: in *tcromvelt* oost de *cromveltstrate*, **1572**, ARA-RK 45190, 105v; *cromveltstrate*, id, 129r; --, **1576**, SAE-1010, 274v; --, **1580**, SAE-1010, 332v; ande *Cro(m)me veltstr(ate)*, **1602**, RAG-Le 140, 77r; de *crommeveltstrate*, **1623**, SAG-330/136-II, 92v.

KRUISSTUK: ij sticken Landts ghenaeemt *tcruus stick*, **1559**, SAE-1009, 417r; het *Cruystick*, **1610**, RAG-Le 140, 85v.

KWAAD LAND: in *tquaet landt* ... zuudt tcoystraetkin, **1572**, ARA-RK 45190, 38v; in *tquaet landt*, id, 77r; iij gh. Landts ghenaeemt *tquade Landt*, **1577**, RAG-Le 140, 36r.

KWADE PLAS: van *Quaeplasch*, **1576**, SAE-1010, 275r; van den *quaden plasch*, **1580**, SAE-1010, 333r.

LANGE BILK: Jnden *langhen bilc*, **1571**, RAG-Le 140, 11r; den *Langhen bilck*, **1583**, RAG-Le 140, 55r.

LANGE REKE: ghenaeemt de *langhe reecke* ... inden oosthouck, **1572**, ARA-RK 45184, 84r; drij ghemeten en half landts ... ghenaeemt de *Lange Reeke* n. de str(aete) die loopt van Bassevelde naer Lembeke, **1587**, RAG-Le 140, 71r; twee partijen van Lande ... daerment heet ter *Langher heeken*, **1602**, RAG-Le 140, 76v; --, **1623**, RAG-Le 140, 102v.

LANGE-EKENSTRAAT: de *langhe heeken str(aete)*, **1602**, RAG-Le 140, 76v.

LANGE REPE: ghenaept de *langhe reepe* ... noordt de beeckstrate, **1572**, ARA-RK 45190, 47v.

LANGE STUKKEN: terras appellatas *lancstike*, **1364**, RAD-Cart.74, 71v.

LANGEVELD: in loco qui dicitur *Langhevelt*, **1252**, RAG-EB, O.

LEDESTRAAT/LEESTRAAT: de *leede strate*, **1497**, RAG-AOE 50, 12r; de *lee strate*, id, 14r; *leede strate*, id, 15v; --, **1560**, RAG-Ka 341, 253r; --, **1569**, RAG-Ka 342, 29r; de straete beweghende van Eecloo west naer Assenede gheseit de *leedestrade*, **1571**, RAG-AOE, O; oost de aveschootstrate zuyt de *leetstrate*, **1572**, ARA-RK 45184, 57v; *leetstrate*, id, 52v, 56r; *leestrade*, id, 52v; --, **1572**, ARA-RK 45190, 33v, 34r; zuudt de *leestrade* west de strate van lembeke naer ghendt, id, 32v; *leedtstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 44v; *leedestrade*, **1572**, ARA-RK 45194, 41v, 49r; ande warande ... zuyt den ouden heerwech ... noordt de *leedstrate*, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 5v; *leetstrate*, id, 17r, 23v; *Leestrade*, **1580**, RAG-Le 140, 62r; *Leedestrade*, **1583**, RAG-Le 140, 67r; *Leede str(ate)*, id, 65r; --, **1587**, SAE-1010, 422v; *Leestr(ate)*, **1589**, SAE-1010, 429r; *leede strate*, **1612**, RAG-Le 140, 82v; *Leestrade*, **1622**, SAG-330/136-II, 61^{bis}r; aende *leedestrade* loopende vande keer by tsautweghe naer Eecloo, ca. **1625**, RAG-Le 299, 44v; oost aende wintgatstraete zuijt de *leedestraete* west tgescheet van eecloo ende dese prochie, ca. **1625**, RAG-Le 299, 53v.

Zie ook *OUDE LEDESTRAAT(JE)*.

LEED: deviers le zut duskes a le Leet, **1281**, Ne-GL, 247; ende van den huuze van den priestere zutwaert totter *Leet*, kopie **1366**, Ne-GL, 3.

LEEMSHOUWE(N): Jnden *leemshaue*, **1507**, RAG-K/Le, O; Jn den *leemshauv*, **1507**, RAG-K/Ka, O; 7 G. 115 R. landts ... ghenoompt de *Leemshauwe* streckende metten noorthende ande beecstrate, **1569**, RAG-Ka 342, 29r; bij den *leemshau*, **1572**, ARA-RK 45190, 105v; inde *leemshauwen*, id, 53v; in den *leemhau*, **1574**, RAG-Ka 342, 89v; lant ... ghenaept *Leemsau*, **1576**, RAG-Bo 407, 277v; drij ghemeten landts ... ghenaept *Lemshauer*, **1623**, RAG-Le 140, 98v.

LEEMSHOUWAKKER: inden *leemshauackere*, **1572**, ARA-RK 45190, 73v, 74r, 106r.

LEMBEEKSE HEIDE: drij gemeten ... zuyt teeckeloets vaerdeken ... noordt de *Lembeecxsche heye*, **1625**, RAG-Le 140, 102v.

LEMBEEKSE WATERGANG: met den noorthende anden *lembeecschen waterganc* streckende zutwaert toot der coystrate, ca. **1470**, SJHB-B 26, 25r; in den hoir laere ... noordt den *lembeecxschen waterganck*, **1572**, ARA-RK 45190,

LEMBEKE: de parrochia sancti egidij jn lembeke, **1248**, RAG-EB, O; --, **1252**, id; Lembeke, **1261**, RAG-SP, O; lambeca, **1261**, ADL-B 1561, 58v; inter lembeke et scleininghe, **1262**, ADL-B 1561, 16r; lembeke, **1268**, RAG-RG, O; --, ca. **1276**, RAG-SP, O; --, **1281**, RAG-AOE, O; lembreke, id; lembeke, **1291**, SJHB-O.177; --, **1292**, SJHB-Rek.16A; --, **1294**, ARA-RR 534; --, **1295**, ARA-RR 535; --, **1295**, RAG-SB/R 31d, 62r; le(m)beke, **1297**, RAG-AOE, O; lembeke, **1299**, SJHB-Rek.22A; --, **1300**, SJHB-O.272; --, **1300**, GY-CM, 279r; --, **1305**, ARA-RR 338; --, **1309** & **1311**, RAG-AOE, O; --, **1312**, RAG-EB, O; --, **1315**, RAG-RG, O; --, **1320**, SJHB-Rek.41A; --, **1330-1331**, RAG-StVl 4691, 17v; --, **1331**, ARA-RR 1897; --, **1333**, SJHB-O.459; --, **1335**, RAG-RG, O; --, **1345**, **1346** & **1350** RAG-RG, O; lembeque, **1350**, SAG-330/1, 13r; lembeke, **1358**, SJHB-O.674; --, **1359** & **1361**, RAG-AOE, O; --, **1361**, SAG-330/3, 107r; --, **1363**, RAD-Cart.74, 67r; lembeca, **1364**, RAD-Cart.74, 71v; lembeka, id, 71v, 72r; --, **1364**, RAG-AOE, O; --, **1365**, ARA-RK 1072, 35r (ADV), 36r (LSt); --, **1365**, ARA-RR 339; --, **1370**, RAG-AOE, O; --, **1381**, ARA-RK 1073, 31v; lembeque, **1388**, ARA-RK 7834, 10r; lembeke, **1392**, RAG-AOE, O; --, **1395**, RAG-K/SMG, O; --, **1404**, RAG-K/Ka, O; --, **1411**, SAG-330/15, 22v; --, **1413**, RAK-HAK/F 108, 5r; --, **1421**, SAG-301/26-II, 16v; lembeque, **1430**, ARA-WK 8308, O; lembeke, **1435**, SAB-BB 1, 219r; --, **1443**, SAG-301/37-II, 15v; --, **1444**, SAG-301/38, 59r; --, **1447**, RAG-K/SMG 385, 1r; --, **1447**, SAG-301/39, 74v; --, **1447**, SAG-330/24, 108v; --, **1450**, SAG-301/41, 70v; --, **1450**, ARA-RK 7835, 4v; --, **1457**, RAG-AOE, O; --, **1470**, SAG-301/50-II, 85r; --, **1494**, RAG-AOE, O; --, **1500**, SJHB-ReK.226, 36v; --, **1501** kop. **begin 17e**, ARA-RK 1075, 234r; lembecke, **1533**, ARA-WK 7562, O; lembeke, **1563**, RAG-AM 624, 194v; --, **1566**, RAG-K/SMG, O; --, **1572**, ARA-RK 45184, 1v; lembeque, **1572**, ARA-RK 45184, 60v, 89r.

LEMBEKEMOLEN: bij *lembeke muelne*, **1537**, SAE-1009, 95r.

LEMBEKESTRAATJE: noordt *tlembekestraetkin* ... inden oosthouck, **1572**, ARA-RK 45184, 63v; zuyt *tlembekestraetkin* ... noordt de strate loopende van caperycke naer ghendt, id, 88r; *tlembeekstraetkin*, id, 88r, 123r; *tLembeke straetken*, **1601**, SAG-330/125, 53r; het *Lembeke straetjen*, **1602**, RAG-Le 140, 74v.

LINDEKEN: een vervallen hofstede ghenaempt het *Lindeken* ... oost de strate die loopt van Capryck naer ghendt, **1602**, RAG-Le 140, 73v; --, **1623**, RAG-Le 140, 95v.

MAESVELD: ghenaempt *maesvelt* oost de zautweeghstrate zuyt den grooten heerwech ... noordt den neren heerwech, **1572**, ARA-RK 45193, 112v; ghenaempt *tmaesvelt*, **1572**, ARA-RK 45193/Oml, 16r/v.

MANSGRABE(N): terram quae vocatur *smansgrave*, **1363**, RAD-Cart.74, 67r; ghe-naempt de *mansgraven* oost de strate van lembeke naer ghendt, **1572**, ARA-RK 45184, 57r; de *mansgraven*, **1572**, ARA-RK 45190, 33r; drij ghem. landts ghe-naempt de *mansgraeve* oost de strate die loopt van Lembeke naer Ghendt, **1583**, RAG-Le 140, 62r; ghe-naempt de *mans grave* west de Leestrate zoomen gaet van Lembeke naer ghendt, **1589**, SAE-1010, 429r.

Zie ook *HOGHE & KLEINE MANSGRABE*.

MANTEL: juxta terras dictas *mantel*, **1364**, RAD-Cart.74, 71v; Joncvrauwe Anna Hauweel met een stick landts toebehoorende thaereren voorseyden goede te Barendelare ghe-naempt *den Mantele*, **1642**, RAB-BB, 66A, 245v.

MEERCAESTRAATJE?: west *tmeercaestr(atkin)*, **1583**, RAG-Le 140, 62r.

MEERSELKEN: iiij gh. ende jC R. ghe-naempt *tmeersschelken* ende tbundre, **1559**, SAE-1009, 416r.

MEE(R)SSTRAATJE: zuyt de dreve loopende van lembeke naer oostecloo west *tmeeschstraetken*, **1572**, ARA-RK 45193, 45v.

MEISTRAATJE: een dreefken ghe-naempt *tmeyst.*, **1573**, RAG-Le 140, 39r; --, **1578**, RAG-Le 140, 39r.

MIDDELSTUK: twee ghemeten en alf Landts Jnden werf gheheeten *tmiddelstick*, **1556**, SAE-1606, 24r.

MOEIGRIELE: ghe-naempt de *moeygriele* ... ande hoochstrate, **1572**, ARA-RK 45184, 56r.

MOENKE EKE: bij *moenke heecke*, **1506**, RAG-AOE 48, 35r.

MOLENAKKER: inden *meulen ackere* ... noordt de meulestrate, **1572**, ARA-RK 45194, 10v; Jnden *muelen ackere* ... noort de Muelenstrate, **1589**, RAG-Le 140, 72r; --, **1612**, RAG-Le 140, 82r; den *meulenacker* commende oost aende wintgatstraete zuijt de leedestraete west tgescheet van eecloo ende dese prochie, ca. **1625**, RAG-Le 299, 53v.

MOLENBOS: vier ghemeeten Landts genaempt de *muelenbusch* ... ande strate streckende van Lembeke naer Aveschoot, **1587**, SAE-1010, 422v.

MOLENSTRAAT: toot der *muelen strate*, **1442**, RAG-RG 8, 184v; an den *molenstrate* van lembeke, **1498**, RAG-PWS, O; *muelenstrate*, **1556**, SAE-1009, 341r; --, **1559**, SAE-1009, 424r; *muelestrate*, **1571**, RAG-Le 140, 10v; --, **1572**, ARA-RK 45193, 115v; *meulestrate*, id, 72v; --, **1572**, ARA-RK 45194, 2v;

muelenstrate, **1576**, SAE-1010, 274v; *muelestrate*, **1579**, RAG-RG 18, 21r; *muelenstrate*, **1580**, SAE-1010, 332v; *muelestrate*, **1589**, RAG-Le 140, 72r; *muelestraete*, **1601**, SAG-330/125, 50r.

MOLENSTRAATJE: ant *tmuelenstraetkin* dwelcke comt van den muelene ter keercken waerd, **1521**, RAG-B 1315, 29r; *tmuelen straetkin*, **1559**, SAE-1009, 417r; *tmuelestraetkin*, **1572**, ARA-RK 45184, 77r, 89r, 124r; *tmeulestraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 112v; *tmuelenstraetkin*, id, 116v; *tmuelen straetkin*, **1573**, RAG-Le 140, 22v; zuyt *tmeulenstraetken* west de wint gat strate, ca. **1625**, RAG-Le 299, 53v.

NEDERE MOER: tgoed te cromvelt in de prochye van lembeke of van waerscoet daerment heet den *nederen moer*, **1430**, SAG-301/31, 53r.

NEDERLAND: *tnederlandt*, **1559**, SAE-1009, 417v.

NEERMEERS: ghenaept de *neermeersch*, **1572**, ARA-RK 45184, 125r.

NEREN AKKER: Jnden *neren ackere* ... metten westhende ande straete die Loopt van Jans van Lembeke naer Caperrycke, **1579**, RAG-Le 140, 65r.

NEREN BILK: een parcheel van Lande ghenaept den *neren bilck*, **1571**, RAG-Le 140, 10r; --, **1583**, RAG-Le 140, 61r.

NEREN BILKSKEN(S): twee ghemeete Landts ghenaept de *Neere bylcxken* ende het heveland, **1583**, RAG-Le 140, 63r.

NEREN HEERWEG: oost de zautweeghstrate zuyt de grooten heerwech ... noordt den *neren heerwech*, **1572**, ARA-RK 45193, 112v.

NIEUWE DREVE: ande *nieuwe dreve*, **1614**, RAG-Le 140, 84r.

NIEUWSTRAAT(JE): west *tnieustraetkin*, **1572**, ARA-RK 45193, 129r; de *nieustrate*, id; inden velthouck oost *tnieustraetkin*, **1572**, ARA-RK 45194, 10r; inden westackere oost de *nieustrate*, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 9r; *tnieuwstraetkin*, **1579**, RAG-Le 140, 41r; *tnieustraetken*, **1601**, SAG-330/125, 53r; de aveschoot straete west de gone die van daer is loopende naar velthoucke genaemt de *nieuwe straete*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 8r; aende *nieuwstraete* loopende van Velthouck naer de aveschoot straete, ca. **1625**, RAG-Le 299, 41v.

NOERELARE: 3,5 gh. ghenaept den *Noerelare*, **1583**, SAE-1010, 382r.

NOORD-AVESCHOOT: *Noort Havesscoot*, **1435**, ARA-WK 8310, O; *noord havesscoot*, **1435**, SAB-BB 1, 219v; --, **1468**, RAB-BB 1, 268r; *noord*

havvesscoot, id; *noord havescoot*, **1501**, RAB-BB 2, 234r; *noord havescot*, id; *Noort Havescoot*, **1515**, ARA-WK 8312, O.

NOOTJES: een parcheel van Lande ghenaeamt de *nottiens* groot thien ghemeten, **1571**, RAG-Le 140, 10r; ghenaeamt ... de *nootkins* ... noordt de leedtstrate, **1572**, ARA-RK 45193, 44v; *nootkins*, id, 45r; --, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 23r; de *nootkins* ... noordt de Leestrate, **1583**, RAG-Le 140, 62r.

NOOTJESAKKER: in *notienschackere* ... zuyt den andworpschen heerwech, **1572**, ARA-RK 45184, 51r; *nootkinsackere*, id, 53r, 54r; --, **1572**, ARA-RK 45193, 44v.

ONGEREEHOEK: zie HOUDINGERSHOEK

ONZER VROUWEN HUIZEKEN: te velthoucke jeghen over *onse vrouwen huusekin*, **1547**, SAE-1009, 244v; naer *onse vrouwen huyseken* van Lembeke, **1625**, RAG-Ka 342, 246r.

OOSTAKKER: inden *oostackere*, **1572**, ARA-RK 45190, 89v.

OOSTERSE WATERGANG: den *oosterschen waterganck* van Lembeke, **1577**, SAE-1010, 304v.

OOSTHOEK: Jnden *oosthouck*, **1571**, RAG-Le 140, 9r; in den *oosthouck* oost de strate van capryck naer ghendt, **1572**, ARA-RK 45184, 108v; inden *oosthouck*, id, 15r/v, 60v, 63v, 84r; --, **1572**, ARA-RK 45190, 132r; inden *oosthouck* ... zuudt de strate van lembeke naer bassevelde, id, 53r; Jnden *oosthouck*, **1587**, RAG-Le 140, 71r; in een gheweste datmen heet den *oosthoucq*, **1600**, DAE-1010, 430r.

OOST-KROMVELD: up *doestcromvelt*, **1447**, SAG-330/24, 108v.

OOST-LEMBEKE: *oostlembeke*, **1486**, RAG-RG 13, 8r; --, **1533**, RAG-RvVI 961, 24r; *oost lembeke*, **1539**, RAG-RvVI 963, 19r; in *oostlembeque* oost de strate van jans van lembeque naer caprijcke, **1572**, ARA-RK 45184, 125v; *oostlembeque*, id, 123r; *oostlembeke* ... noordt de dreve naer oosteecloo, **1572**, ARA-RK 45190, 56r; in *oostlembeke* ... west den waterganck ... noordt de beeckstrate, id, 123v; *oostlembeke*, id, 31r/v.

OUDE HEERWEG: ande warande ... zuyt den *ouden heerwech* ... noordt de leedstrate, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 5v; zuudt den *ouden heerwech* ... noort de warande, **1583**, RAG-Le 140, 65r.

OUDE LEDE / LEIE: usque ad aquaeductum qui dicitur *Oudeleet*, **1240** kop. **1537**, SAE-5, 61v; de *oude leye*, **1537/1541**, SAE-1009, 59/59vr; de *haude leye*,

ca. **1597**, SAG-FH 28, 26.

OUDE LEDESTRAAT(JE): zuudt den heerwech ... noordt *doude leedestraetkin*, **1572**, ARA-RK 45194, 41v; d'*aude Leedestr(ate)*, **1583**, RAG-Le 140, 65r; de *aude Leestraete*, **1602**, RAG-Le 140, 75v.

PAARDENBILK(EN): iij G. L R. ghe-naempt de *peerde bilcken*, **1559**, SAE-1009, 316r; in een ghemet ghe-naempt de *Peerdenbilck*, **1583**, SAE-1010, 382r.

PAARDENMEERS: ghe-naempt den *peerdemeersch*, **1572**, ARA-RK 45207-II, 24r.

PAPENAKKER: in *spapenackere* ... noordt de strate van lembeke naer bassevelde, **1572**, ARA-RK 45190, 37v; in *spapenackere* ... zuudt de strate van lembeke naer oostecloo, id, 53r.

PAPENLAND: landts ... ghe-naempt den *papen lant*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 37v; *tpaepelandt*, **1583**, RAG-Le 140, 62r.

PAPENLANDAKKER: inde *papelandtackere*, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 15r/v; Jnde *Paepelandt acker*, **1581**, RAG-Le 140, 50r.

PIETER VAN ERTVELDES STEDE: (6 G 20 r. landts) Jnde weststrate ghe-naemt *Pr. van erdeveldes stede*, **1582**, SAE-1010, 372r.

PIETER WAPOELS HOFSTEDE: een parcheel van Lande ghe-naempt *pieter Wapoels hofstede*, **1567**, RAG-Le 140, 1v.

PIET POPS STUK: vier hondert roeden heye en slachbosch ... ghe-naempt *Piet pops stick*, **1576**, RAG-Bo 407, 277v.

PITTINGE / PITTINS: ghe-naempt de *pittynck*, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 24r; een ghemet Jnde *pittinghe*, **1576**, RAG-Bo 407, 277v; eenen bilck Landts ghe-naempt de *Pittins*, **1578**, RAG-Le 140, 39r. (2 G.)

PLAATSE: an de plaetse te lembeke, **1497**, RAG-AOE 50, 9r; de plaetse voor de kercke van Lembeke, ca. **1625**, RAG-Le 299, 9r.; de *plaetse* teghen over de vierschaere, ca. **1625**, RAG-Le 299, 9r.

PLATTE EKE: binnen lembeke ... daerment heet ter *platter eecke*, **1528**, SAE-1009, 13r.

POLDERKEN: j G. L R. ghe-naempt het *polderken*, **1559**, SAE-1009, 416r; ghe-naempt het *polderken*, **1609**, RAG-Le 140, 80r.

POORTAKKER: een stick Lants ghe-naempt *poortackere*, **1602/1623**, RAG-Le 140, 74r/96r.

POPS DREVE: *pops dreve*, **1457**, RAG-AOE, O.

POPS STEDE: acht sticken Landts an een gheleghen ... datmen heedt *pops stede*, **1615**, RAG-Le 140, 93v.

PRAETS AKKER: es gheheeten den *praet acker*, **1442**, RAG-RG 8, 170r; binnen Lembeke Jn *praets hackere*, **1554**, RAG-Ka 341, 87v; *Praetsackerken* oost de straete die van Lembeke is loopende naer caprycke, ca. **1625**, RAG-Le 299, 22r.

PRAETS HOF: die men heet *praetshof*, **1556**, SAE-1606, 24v.

PRAETS LAND: in *praets landt* ... zuyt den waterghanck, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 18v; *praets landt* ... zuyt teecloots vaerdekin, id, 20r; *praets landt*, id, 8v, 15r.

PRIESTERAGIE: nort de *priesteragie* lant van lembeke ... behuysde omwalde hofstede met een neerhof daer de pastoor is in woonende, ca. **1625**, RAG-Le 299, 4r.

RAAPBILK: ijC Roeden ghe-naempt den *Raebilck*, **1559**, SAE-1009, 416r.

RAESKENS STEDE: een gemedt landts genaempt *Raeskens stede*, **1587**, RAG-Le 140, 71r.

RAES' STRAATJE?: Jnde ketsebrouck noordt *tRacestraetkin*, **1573**, SAE-1010, 218r.

REDEPOOLT: de *redepoolt*, **1361**, RAG-AOE, O.

RENDERBILK: een stick ghe-naempt den *Render bilck*, **1579**, RAG-Le 140, 41v; een partije landts genaempt den *renderbilck*, **1626**, RAG-Ka 342, 256v.

RIJSTRAATJE?: an *treystraetkin*, **1567**, RAG-Le 140, 1r.

RIJBILKEN: een stick Landts ghe-naempt de *Rybilcken* ... zuydt an tcoeystr(aetjen), **1614**, RAG-Le 140, 83v.

RODE-EINDEKEN: een partije landts ... genaempt het *roode hendeken*, **1626**, RAG-Ka 342, 256v.

RODE HRADEKENS?: twee sticxkens Landts ghenampt de *Roode hradekens* groot twee ghemete, **1579**, RAG-Le 140, 41r.

RODE KANT: een sticq Landts ... ghenampt den *Rooden Cant*, **1615**, RAG-Le 140, 88r.

ROEGIER AERNOUDS HOFSTEDE: de hofstede ... gheheeten *Roegier Aernoudts hofstede* hoofdende metten noordhende ande strate diemen gaet van Cocxhouck te Jan vander Leyen waert, **1497**, RAG-AOE 50, 11v.

ROSTIJNE: zie *WOESTIJNE*.

RUEBINS LAND: ghenampt *Ruebins Landt*, **1554**, RAG-Ka 341, 88r.

RUEDESTRAATJE: ketsebrouck an *truede straetken*, **1610**, SAG-330/130-II, 12v.

SCHAPERS BILK: vijf G. C r. l. ... ghenampt *schoppers bilck*, **1575**, RAG-Le 140, 31r; beneden den velde west *Schaupersbilck*, **1622**, SAG-330/136-II, 61^{bis}r.

SHELLEBROOTS LAND: een partie lants ghenampt *schellebroots Lant* groot omtrent vijf g. Ligghende metten noorthende ande vrombautstrate, **1576**, SAE-1010, 274v; --, **1580**, SAE-1010, 332v.

SCHOONAKKER: an *schoon Ackere*, **1497**, RAG-AOE 50, 15r; inde *schoonackere* ... zuyt den heerwech, **1572**, ARA-RK 45184, 53r; inden *schoonackere*, id, 51v, 105r.

SCHOPPERS/SCHAUPERS BILK: zie *SCHAPERS BILK*

SCHREIBOOM: *tschreyboome* In Lembeke, **1563**, RAG-Ka 341, 337v; ande hoochstrate te **schreyboone*, **1572**, ARA-RK 45184, 56r; ghenampt *schreyboom* oost de strate van lembeke naer caprycke, **1572**, ARA-RK 45190, 4v; *tschreyboome* oost de hoochstrate, id, 5v; *tschreyboome*, id, 17r.

SER BOUDINS WOESTINE, *ser boudens woestine* an die oestzide van den weghe die comt van Lembeke, **1305**, Ne-Ch, 493.

SINT-GILLIS' PREDICATIE: up Lembeke bij *st gillis predicatie*, **1558**, RAG-Ka 341, 164r; an de strate die loopt van Caprycke naer *St Gillis predicatie*, **1572**, RAG-K/Ka, O; by *sinte gillis precatie* ... noordt de strate loopende naer bassevelde, **1572**, ARA-RK 45190, 46v; by *sinte gillis precatie* ... noordt de beeckstrate, id, 72v; by *sinte gillis precatie* ... oost de strate naer lembeke ... noordt tcoystraetkin, id, 114r; by *sinte gillis precatie* oost de strate van caprycke naer

lembeke, id, 116r; van *St Gillis predicatie* naer bassevelde, **1575**, RAG-Le 140, 34r; --, **1581**, RAG-Le 140, 58r; ande strate die loopt van *St Gillis predicatie* naer Eecloo, **1614**, RAG-Le 140, 84r; aende straete bij *St. Gillis predicatie*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 26v.

SINT-JORIS' HULLEKEN: bij *St Jooris hulleken*, **1559**, SAE-1009, 424r; bij *ste Jooris hullekin*, **1566**, RAG-Ka 341, 347v; bij *St Jooris hullekin*, **1571**, RAG-Le 140, 10r; beneden velde by *sente joorishullekin* ... zuudt den waterghanck ... noordt tvelt an *sente joorishullekin*, **1571**, ARA-RK 45190, 121v; by *sinte joorishulleken*, **1572**, ARA-RK 45194, 85r; --, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 13v; by *sinte joorishullekin* oost tvoirn. hullekin suyt teecloots vaerdekin ... noordt tvelt, id, 17v; bij *St Jooris hullekin* ... commende metten zuuthende ant Eecloots Leykin, **1576**, SAE-1010, 275r; bij *St Jooris hullekin*, **1576**, SAE-1010, 279r; --, **1580**, SAE-1010, 332r; in tgheweste dat men [heet] *s(in)t joorishulleken* zuud den heerwech, **1581**, RAG-WLO 28, 48r.

SMALLE HEERWEG: tusschen de Leede strate ende den *smallen heerwech*, **1612**, RAG-Le 140, 82v.

SMIJTERS LAND: drie sticken Landts ghenaeamt *smijters Landt* ende tnederlandt, **1559**, SAE-1009, 417v.

STENEN PAAL: bij *steen en paele* ghenaeamt tzompekin, **1572**, ARA-RK 45193/Oml, 13v; *tsteen en paele*, id, 16r/v; up tghescheede van lembeke ende waerschoot by *steen en paele*, id, 16v.

STIERSTUK: ghenaeamt *tstierstick* ... zuudt de strate loopende naer oosteecloo, **1572**, ARA-RK 45190, 33v; *tstierstick* ... west tmeeschstraetkin, **1572**, ARA-RK 45193, 45v; drije ghemete ende half landts ghenaeamt *tsteerstick* ... z. ande dreve ... west tmeercaestr., **1583**, RAG-Le 140, 62r.

STOFFEL VAN WAES' LAND: een p(ar)tij van Lande ghenaeamt *Stoffel van Waes landt* n. de str. die loopt van Lembeke naer Bassevelde, **1584**, RAG-Le 140, 69r.

STRINGE: dandre tstic gheheeten de *stringhe*, **1470**, SAG-301/50-II, 85r.

STUK ACHTER FAES: een sticq Lants ghenaeamt het *sticq achter faes* ... w. het Lembeke straetgen, **1602**, RAG-Le 140, 74v.

TANNEKEN LOETS LAND: een alf bunder Landts ... ligghende Jnde Vrombautstrate ghenaeamt *tanneken Loets Landt*, **1573**, RAG-Le 140, 15r; *tanneloetslandt*, **1583**, RAG-Le 140, 61v.

TRUYENS STEDE: ghenaeamt *truyens stede* ... zuudt den heerwech ... noordt doude leedestraetkin, **1572**, ARA-RK 45194, 41v.

VAATSTUK: een stick Landts ... ghenaeamt het *vadtstick*, **1559**, SAE-1009, 417r; een stick lants ghenaeamt het *vaetstick* ... west het bulaers stick, **1577**, SAE-1010, 304v.

VARENSTUKSKEN: een bilcxken landts ghenaeamt *tvaeren sticxken* ... o. de strate van Lembeke naar Bassevelde, **1579**, RAG-Le 140, 46r.

VATE: in loco qui dicitur *Vate*, prope dominium Nicholai de *Vate*, **1238**, RAG-OE, O.

VELD: an de strate die loept van den *velde* te capric waert, **1404**, RAG-K/Ka, O; lieu quon appelle in *velt*, **1468**, ARA-RK 7837, 3v; in de prochie van lembeke ter plecke gheheeten int *veld*, **1483**, ARA-RK 7837, 3v; van den *velde* naer Capricke, **1568**, RAG-L 140, 3r; upt *velt* oost de wulfgracht ... west de strate van caprycke naer ghendt, **1572**, ARA-RK 45184, 84r; up de heye oost tghemeene *velt*, id, 84v; de strate vanden *velde* loopende naer caperycke, id, 58r; van den *velde* naer caprycke, id, 28r; van den *velde* naer Capricke, **1575**, RAG-Le 140, 3r; --, **1579**, RAG-Le 140, 58v; --, **1583**, RAG-Le 140, 62v; van den *velde* naer Capricke, **1602**, RAG-Le 140, 73r; --, **1607**, RAG-Le 140, 81r.

VELDEKEN(S): met den *veldekin* daeran ligghende, **1506**, RAG-AOE 48, 37r; vj G. jC R. Landts ende magher busch ghenaeamt de *veldekens*, **1559**, SAE-1009, 416r.

VELDHOEK: vander strate vanden *velthouke* te lembeke waert, **1399** kop. **1475**, BAB-F 2bis, 12v; van den *velthoucke*, id, 13r; de strate diemen gaet van lembeke te *velthoucke* waert, **1435**, SAB-BB 1, 219v; te *velthoucke* waert, **1435**, ARA-WK 8310, O; toot den *velt houcke*, **1442**, RAG-RG 8, 165v; te *velthoucke* waert, **1468**, RAB-BB 1, 268r; ande strate die men gaet vanden *velthoucke* te ketsebrouc waert, ca. **1470**, SJHB-B 26, 24r; vanden *velthoucke* ... te bussche waert, id, 77r; te *velthoucke* waert, **1497**, RAG-AOE 50, 6r; --, **1501**, RAB-BB 2, 234r; te *veldthoucke*, **1501** kop. **begin 17e**, ARA-RK 1075, 234r; te *velthoucke* waert, **1515**, ARA-WK 8312, O; van den *velthouc* naer ketsebrouc, **1521**, RAG-B 1315, 26v; te *Velthoucke*, **1541**, RAG-AOE, O; --, **1544**, RAG-AOE, O; te *velthouck*, **1547**, SAE-1009, 244r; vanden *velthoucke* te ketsebrouc waert, **1553**, SJHB-B 51-II, 48v; te *velthoucke* waert, id, 51r; daermen gaet van Lembeque naer *velthoucke*, **1556**, SAE-1606, 24v; naer *velthoucke*, **1559**, SAE-1009, 413r; *Velthoucke*, **1567**, RAG-Le 140, 1r; *velthoucke*, **1572**, ARA-RK 45190, 38v, 124v; bij *velthoucke* ... noordt de strate van lembeke naer eecloo, **1572**, ARA-RK 45193, 113v; te *velthouck* ... west de ketsebrouck strate, id, 11v; in den *velthouck* oost de ketsebrouckstrate zuyt de velthouckstrate, id, 104r; *Velthoucke*, **1573**,

RAG-Le 140, 15r; --, **1577**, RAG-Le 140, 35r; *Velthouck*, **1579**, RAG-RG 18, 19v; van *Velthoucke*, **1581**, RAG-Le 140, 61v, 68v; --, **1581**, SAE-1010, 357v; *velthouck*, **1587**, SAG-330/107, 4r, 6v; *Velthoucke*, **1601**, SAG-330/125, 53r; --, **1602**, RAG-Le 140, 76r; --, **1612**, RAG-Le 140, 82r; aende nieuwstraete loopende van *Velthouck* naer de aveschoot straete, ca. **1625**, RAG-Le 299, 41v; te *Velthoucke*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 41v.

VELDHOEKSTRAAT: an de *velt houc strate*, **1413**, RAG-K/Ka, O; de *velthoucstrate*, ca. **1470**, SJHB-B 26, 24r; --, **1553**, SJHB-B 51-II, 49r; ande *Velthouckstrate* daermen naer eeclo gaet, **1556**, SAE-1606, 24v; de *velthouckstrate*, **1572**, ARA-RK 45193, 104r; de *Velthoucstrate*, **1587**, SAG-330/107, 4r, 6r.

VIER GEMETEN: lande ghenaeamt de *vier ghemeete*, **1584**, RAG-Le 140, 69r.

VIER HUIZEN: in de(n) *vier huusen*, **1572**, ARA-RK 45184, 12r, 56v; naer de vier huusen, **1575**, RAG-Le 140, 30r, 34r.

VIERHUIZENBRUG: boven de *vier huusen brugge* in lembeke up de kuere van eecloo, **1572**, ARA-RK 45207, 110r.

VIERSCHAAR: den casteel ackere ... zuyt de plaetse teghen over de *vierschaere*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 9r.

VIERWEEGSE: up de *vier weechscede* te Jans van lembeke, **1505**, RAG-AOE 19, 4v; up die vier weghe sceeden, **1506**, RAG-AOE 48, 37r.

VIJF GEMETEN: ghenaeamt de *vyf ghemeten* ... west een dreve ghenaeamt dries huussens dreve, **1572**, ARA-RK 45184, 96r; een parcheel van Lande ghenaeamt de *viyf ghemeete* metten noorthende ande Leedestrade, **1583**, RAG-Le 140, 67r.

VIJFHONDERD ROEDEN: een stick Landts ... ghenaeamt de *vC R.*, **1559**, SAE-1009, 416r.

VLASAARD: ijC R. Landt ghenaeamt de *Vlaesaert*, **1587**, SAE-1010, 422v.

VOGELENZANG: ghenaeamt den *voghelensanck* ... noordt de beeckstrate, **1572**, ARA-RK 45184, 117v; den *voghelenzanck*, id; lands ten *voghelen zanghe*, **1576**, RAG-Bo 407, 277v; iij gh. landts ghenaeamt de *Voghele Sange* metten noorthende ande Beeckstr., **1583**, RAG-Le 140, 64r; den *Voghelensanck*, (10½G), **1616**, RAG-RG 155, 34v; op Lembeke Jnden *Voghelensanck* ... noort aen de beecstraete, **1619**, RAG-Ka 342, 230r.

VOORGANGEN: Jn de *voorganghen* commende metten zuudthende ande strate

die Loopt van Eecloo naer Aveschoot ofte Lembeke, **1534**, RAG-PWS, O; ghe-naempt de *voirganchen* ... inden westackere, **1572**, ARA-45193, 129v.

VOORHOUTSVELD: toet an *Vuerhouts velt*, **1468**, RAG-PWS, O; een alf bunder heyde ... ligghende in de prochie van lembeke in der vryheyt van eeclo ... gheheeten *Voorhautvelt* streckende noortwaert totten andworpschen wech ... an de westzyde sheeren strate gheheeten den zautwech, **1512**, RAG-PWS, O.

VORENBILKEN: twee ghemeten lands ... ghe-naemt de *vooren belcken*, **1497**, RAG-AOE 50, 12v.

VOSHOLE: locum qui dicitur *Voshole*, **1267**, Ne-GL, 298; drije ghem. onder Landt ende heye ghe-naempt de *Bossole* zuudt den ouden heerwech ... noort de warande, **1585**, RAG-Le 140, 65r.

VROE(DE)NHOEK: Jan haerps stede ten *vroeden houcke* jnde prochie van lembeke, **1361**, SAG-330/3, 107r; up den *vroeden houc* hoofdende metten noordhende an de strate die loopt van lembeke tassenede waert, **1497**, RAG-AOE 50, 9v; Jn den *Vroe(n)houc* lanc (sic) den bandamme, **1511**, RAG-NB 7, 81r; ten *vroeden houcke*, **1521**, RAG-B 1315, 26v; ten *vroenhoucke*, id, 27r; ten *Vroeden houcke*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 39r; Jnden *vroeden houck*, **1559**, SAE-1009, 416r; --, **1560**, RAG-Ka 341, 253v; naer den *vroeden houck*, **1569**, RAG-Ka 342, 29r; inden *vroenhouck* oost de goechelaerstrate, **1572**, ARA-RK 45184, 59v; inden *vroenhouck* ... zuyt de strate van lembeque naer den breeyyer, id, 119v; *vroenhouck*, id, 10r, 47v, 59v; --, **1572**, ARA-RK 45190, 37r, 38r; in den *vroenhouck* ... zuudt de strate van lembeke naer assenede, id, 79r; in den *vroenhouck* oost de strate van lembeke naer bassevelde ... west de strate van caprycke naer ghendt, id, 117v; *vroeden houck*, **1577**, SAE-1010, 305r; --, **1579**, RAG-RG 18, 19v; --, **1581**, RAG-Le 140, 48r; daerment heet den *vroedenhoeck*, **1582**, SAE-1010, 372r; naer den *vroeden hoeck*, ca. **1590**, RAG-Bo 87, 160r; den *vroedenhoeck*, **1611**, RAG-Le 140, 93v.

VROE(DE)NHOEKSTRAAT: ande *vroeden houc strate*, **1497**, RAG-AOE 50, 12v; *vroen houck straete*, ca. **1590**, RAG-Bo 87, 163r; *vroeden houcq strate*, **1602**, RAG-Le 140, 77v; --, **1615**, RAG-Le 140, 93v; *vroeden houck straete*, **1623**, RAG-Le 140, 102r.

VROMBAUTS STEDE: een hofstede ... ghe-naempt *Vrombauts stede* groot drij ghemeten ... n. de strate die loopt van eecloo naer bassevelde, **1602**, RAG-Le 140, 74v.

VROMBAUTSTRAAT: zuudt de *vrombaultstrate*, **1572**, ARA-RK 45194, 8v; Jnde *Vrombaultstrate*, **1573**, RAG-Le 140, 15r; *vrombaultstrate*, **1576/1580**, SAE-1010, 274v/332v.

's WACHERS: zesse ghemeten Lands lichtelic min of meer gheheeten *sWachters*, **1497**, RAG-AOE 50, 8v.

WALLEKENS: twee stucken Landt ghe-naempt de *Wallekens*, **1582**, RAG-Le 140, 54r.

WARANDE: de *warande* van Jacob Hauweel, **1497**, RAG-AOE 50, 14r; ande *warande* ... zuyt den ouden heerwech ... noordt de leedstrate, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 5v; de *warande*, id, 17r; de Bossole ... zuudt den ouden heerwech ... noort de *warande*, **1583**, RAG-Le 140, 65r; ande *Warande* van mijn heere van Aveschoot, **1612**, RAG-Le 140, 82v.

WERF: Jnden *Werf*, **1556**, SAE-1606, 24r.

WERST: Jn de *Weerst*, **1497**, RAG-AOE 50, 13r; Jn de *werst*, id, 13v; ses ghemeete landts ghe-naempt den *Werst* metten oosthende de heye, **1583**, RAG-Le 140, 62r.

WESTAKKER: inden *westackere* oost de nieustrate, **1572**, ARA-RK 45194/Oml, 9r; inden *westackere*, **1572**, ARA-RK 45193, 111v, 112r, 129v; in den *Westacker* ... zuudt de strate die loipt van aveschoot naer Eecloo, **1583**, RAG-Le 140, 67r; den *westackere commende zuyt aende leedstrate*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 44v.

WESTBILK: up aveschoot ... ghe-naempt den *Westbilk*, **1540**, SAE-1009, 89v.

WESTHELFT: up de cattelaere ghe-naempt de *westheelft* ... zuudt de vrombaultstrate, **1572**, ARA-RK 45194, 8v; iiij gh. lants ... ghe-naempt de *Westhilt*, **1576**, SAE-1010, 274v; een partie ghe-naempt de **Wel hill*, (4G.), **1580**, SAE-1010, 332v.

WESTKROMVELD: up *dwestcromvelt*, **1447**, SAG-330/24, 108v.

WESTSTRAAT: al daermen van (de) *Weststrate* gaet naer Bassevelde, **1497**, RAG-AOE 50, 6r, 12v; an de *Weststrate*, **1521**, RAG-B 1315, 27v; te Lembeke Inde *weststrate*, **1547**, SAE-1009, 244r; an de *Westrate*, ca. **1550**, RAG-RG 17, 40r; *weststrate*, **1559**, SAE-1009, 417r; Inde *weststrate* Inde prochie van Lembeke, **1569**, RAG-As 920, 141v; in de kuere van eecloo inde *weststrate*, **1572**, ARA-RK 45184, 2v; oost de *westrate* zuyt den heerwech, id, 4v; *weststrate*, id, 1v, 5v; --, **1575**, RAG-Le 140, 32r; Jn de prochie van Lembeke Inde *weststr(ate)*, **1577**, SAE-1010, 304r; *weststrate*, **1582**, SAE-1010, 372r; --, **1583/1602**, RAG-Le 140, 56v/75v; *Westrate*, **1615**, RAG-Le 140, 78r.

WESTZIJDE: 4 g. 166r. ... ghe-naempt de *Westzijde* an de Ledestrade, **1622**, SAG-

330/136-II, 61^{bis}r.

WETTE? BILK: vier sticxken ghenaeamt de **wette bilc*, **1623**, SAG-330/136-II, 92v.

WILLEM AMELONX LANDE, ende die oestzide *Willem Amelonx lande*, **1305**, Ne-Ch, 493.

WINDGAT 1: vander muelene staende up dat men heet *twindt gadt*, **1483**, ARA-RK 34417, 3v; daerment heedt up *twintgat*, **1484**, SAG-330/36, 476v; ghenaeamt *twintgat* ... zuudt den herwech ... noordt doostveltstrate, **1572**, ARA-RK 45194, 102r.

WINDGAT 2: een partie lants (5 G) ghenaeamt *twintgat* ... commende metten noorthende upde vrombautstrate, **1576**, SAE-1010, 274v; *twintgat*, **1580**, SAE-1010, 332v.

WINDGATSTRAAT: zuyt tmeulenstraetken west de *wint gat strate*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 41v; den westackere ... west de *wintgatstrate*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 44v.

WISPELARE: twee sticken Landts ... ghenaeamt den *wispelaere*, **1559**, SAE-1009, 417r.

WIT STUK: bij de leemshau ghenaeamt *twittestick*, **1572**, ARA-RK 45190, 105v.

WOESTIJNE: in loco qui dicitur *wastina*, **1252**, RAG-EB, O; die strate van catsbroec leghet an die westzide ... tland dat men heet die *woestine* leghter an die zuudzide, **1337**, SJHB-D 2/2, 70r; de *woestine*, **1442**, RAG-RG 8, 168r; tleen gheheeten de *woestine*, ca. **1470**, SJHB-B 26, 25r; cum westhende ande strate die vanden velthoucke loopt te bussche waert ... ande zuudhende licht den ackere dictum de *woestine*, id, 77r; twee leenen ... gheheeten de *Woustine*, **1514**, ARA-WK 8311, O; de *woestyne* ... metten westhende ande strate die men gaet vanden velthoucke te ketsebrouc waert, **1553**, SJHB-B 51-II, 48v; tleen datmen heet de *woestyne*, id, 51r; Inde *Rostijne*, **1559**, SAE-1009, 424r; Inde *woostijne*, **1571**, RAG-Le 140, 10v; in *wostyne* ... zuyt de straete van eecloo naer bassevelde, **1572**, ARA-RK 46184, 104v; *wostyne*, id, 13v; *hostyne*, **1572**, ARA-RK 45190, 8r, 110r; inde *hostyne* oost tcocxhouckstraetkin, **1572**, ARA-RK 45193, 117r; inde *hostyne* ... west de ketsebrouckstrate, **1572**, ARA-RK 45194, 10v; de *Woestijne*, **1579**, RAG-RG 18, 19v.

WOESTIJNEAKKER: ande zuudhende licht den *ackere* dictum de *woestine*, ca. **1470**, SJHB-B 26, 77r; inde *hostyne ackere*, **1572**, ARA-45194, 2v.

WULFSGRACHT: west de *wulfsgracht* ... ende noord ... de leedestrade, **1570**, Ne-GL, 288; west de *wulfsgracht*, **1571**, RAG-AOE, O; upt velt oost de *wulfsgracht* west de strate van caprijcke naer ghendt, **1572**, ARA-RK 45184, 84r.

ZES BUNDER: van den bosche ende mersche gheheeten de *vi bundere* ligghende bij der handt, **1505**, RAG-AOE 19, 4v.

ZEVEN GEMETEN: drij ghem. ende half Landts ghenaeamt de *zeven ghemeete*, **1583**, RAG-Le 140, 65r.

ZOMPELKEN: bij steenen paele ghenaeamt *tzompekin*, **1572**, ARA-RK 45194/ Oml, 13v.

ZOUTWEG: juxta viam dictam *zoutwech*, **1364**, RAG-Cart.74, 71v; van den *zoutweghe*, **1430**, RAG-AOE, O; den *sautwech* diemen gaet van lembeke naer waerschoot, **1501**, RAG-PWS, O; an den *zautwech*, **1534**, RAG-PWS, O; oost den *zaudtwech*, **1571**, RAG-Le 140, 6r; twee ghemeten heye te *Saudtwege*, **1579**, RAG-Le 140, 41v; aende leedestrade loopende vande keer by *tsautweghe* naer Eecloo, ca. **1625**, RAG-Le 299, 44v.

ZOUTWEGSTRAAT: oost de *zautweeghstrate* zuyt den grooten heerwech ... noordt den neren heerwech, **1572**, ARA-RK 45193, 112v.

ZUID-AVESCHOOT: *zuud havesscoot*, **1435**, SAG-BB 1, 219r; *Zuud Havesscoot*, **1435**, ARA-WK 8310, O; *zuud havesscoot*, **1468**, RAB-BB 1, 268r; *zuudt haveschoot*, **1501**, RAB-BB 2, 234r; *zuud havescoot*, id; *Suut Avescoot*, **1515**, ARA-WK 8312, O; *Zuit Avescoot*, id.

ZUIDBROEK: drie gh. jC R. ghenaeamt den *zuudtbrouck*, **1559**, SAE-1009, 416r. (Bassevel?)

ZUIDEINDEN: vyf ghem. ... ghenaeamt de *Suudthenden* ... oost Jans van Lembeke, **1587**, RAG-Le 140, 71r.

ZUIDWEG: anden *zuytwech*, **1614**, SAG-330/131-III, 90r.

ZWIJN(EN)STRAATJE: t*Swijne Straetkin*, **1581**, RAG-Le 140, 48r; west ... den cattelaere oock west *tswijne straetken*, ca. **1625**, RAG-Le 299, 35v.

OVERZICHT MEETJESLANDSE TOPONIEMEN TOT 1600

De reeds verschenen banden staan in het vet

DEEL I. HET AMBACHT MALDEGEM

Band 1. Adegem (1989) uitverkocht

Band 2. Maldegem (1990) uitverkocht

Band 3. Sint-Laureins (1990) uitverkocht

DEEL II. HET HOUTLAND

Band 1. Aalter (1991) uitverkocht

Band 2. Bellem (1992) uitverkocht

Band 3. Knesselare

Band 4. Ursel (2008)

DEEL III. HET GENTSE

Band 1. Hansbeke (1995) uitverkocht

Band 2. Lovendegem (1993)

Band 3. Mariakerke

Band 4. Merendree (1999)

Band 5. Vinderhoute (2001)

Band 6. Wondelgem

Band 7. Landegem (2009)

Band 8. Nevele (in voorbereiding)

DEEL IV. DE KEUREN VAN EEKLO-LEMBEKE-KAPRIJKE

Band 1. Eeklo (1994)

Band 2. Lembeke (2010)

Band 3. Kaprijke

DEEL V. DE POLDERDORPEN EN HET AMBACHT BOEKHOUTE

Band 1. Middelburg, Sint-Margriete, Sint-Jan-in-Eremo, Waterland-
Oudeman, Watervliet

Band 2. Bassevelde

Band 3. Boekhoute

Band 4. Oosteeklo

DEEL VI. HET AMBACHT ASSENEDE

Band 1. Assenede

Band 2. Ertvelde en Kluizen

Band 3. Sint-Kruis-Winkel

Band 4. Wachtebeke

Band 5. Zelzate

DEEL VII. HET GRAAFSCHAP EVERGEM

Band 1. Evergem

Band 2. Sleidinge

DEEL VIII. HET AMBACHT ZOMERGEM

Band 1. Oostwinkel en Ronsele (2006)

Band 2. Waarschoot (in voorbereiding)

Band 3. Zomergem (1997)

Bestellen: walter.notteboom@telenet.be p. a. Noordstraat 196, 9990 Maldegem.

COLOFON

Meetjeslandse Toponiemen tot 1600 - Deel IV: De Keuren van Eeklo-Lembeke en Kaprijke - Band 2: Lembeke, is een uitgave van de Stichting Achiël De Vos, p.a. Magda Devos, Kromme Leie 11, B-9051 Sint-Denijs-Westrem.

Omslagontwerp en logo: Luc Verstraete

Opmaak: Paul Van de Woestijne

Toponymische kaart: Paul Van de Woestijne en Geert Andries

Eindredactie: Paul Van de Woestijne

Druk: Beschutte Werkplaats Nevelland

Voorraadbeheer en verzending:

Walter Notteboom, Noordstraat 196, B-9990 Maldegem

walter.notteboom@telenet.be

Rekening Stichting Achiël De Vos, BE66 7373 0728 6343 BIC: KREDBEBB